

CZĘSTOCHOWSKI BIULETYN OŚWIATOWY

KWARTALNIK REGIONALNEGO OŚRODKA DOSKONALENIA NAUCZYCIELI „WOM” W CZĘSTOCHOWIE

„Patriotyzm bliżej ucznia – patriotyczna wizytówka przedszkola, szkoły, placówki”

„Jaka rodzina – taka przyszłość” – II edycja
Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Rodzinie

KOMPLEKSOWE WSPOMAGANIE PRZEDSZKOLI/SZKÓŁ/PLACÓWEK w roku szkolnym 2017/2018

Oferta uwzględnia indywidualne potrzeby przedszkola/szkoły/placówki:

PAKIET MINIMUM (do 10 zatrudnionych nauczycieli) – 1000 zł

oraz

PAKIET STANDARD (powyżej 10 zatrudnionych nauczycieli) – 1500 zł

W skład pakietów wchodzi

10 spotkań z koordynatorem kompleksowego wspomagania:

- spotkanie z radą pedagogiczną
- warsztat diagnostyczno-rozwojowy w celu określenia potrzeb rozwojowych przedszkola/szkoły/placówki
- wypracowanie planu kompleksowego wspomagania przedszkola/szkoły/placówki (PKW)
- 4 szkolenia dostosowane do potrzeb przedszkola/szkoły/placówki dla rady pedagogicznej/rodziców/dzieci/uczniów prowadzone przez ekspertów z RODN „WOM” w Częstochowie
- monitorowanie i podsumowanie efektów PKW.

PAKIET PREMIUM – 2500 zł

W skład pakietu wchodzi

**15 spotkań z koordynatorami kompleksowego wspomagania
(2-osobowy zespół):**

- spotkanie z radą pedagogiczną
- warsztat diagnostyczno-rozwojowy w celu określenia potrzeb rozwojowych przedszkola/szkoły/placówki
- wypracowanie planu kompleksowego wspomagania przedszkola/szkoły/placówki (PKW)
- **5 szkoleń** dostosowanych do potrzeb przedszkola/szkoły/placówki dla rady pedagogicznej/rodziców/dzieci/uczniów/szerszego gremium, w tym **z udziałem ekspertów zewnętrznych**
- konsultacje indywidualne i zespołowe, monitorowanie efektów PKW
- **podsumowanie efektów na forum rady pedagogicznej/społeczności szkolnej/szerszego gremium.**

Na zakończenie przedszkole/szkoła/placówka otrzymuje certyfikat.

Więcej informacji:

strona internetowa RODN „WOM” w Częstochowie

www.womczest.edu.pl

Oferta edukacyjna -> Kompleksowe wspomaganie przedszkola/szkoły/placówki

Bliższych informacji udziela:

Sylvia Kurcab

nauczyciel-konsultant RODN „WOM” w Częstochowie

tel. 34 360 60 04 wew. 217

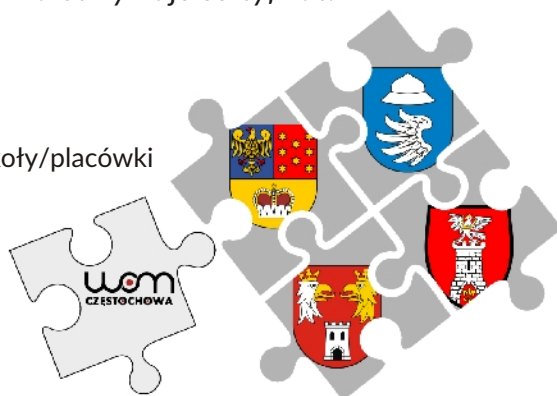
e-mail: kurcab@womczest.edu.pl

Zgłoszenia od dyrektorów przedszkoli/szkół/placówek przyjmuje telefonicznie:

Grażyna Bochenkiewicz

wicedyrektor ds. doskonalenia nauczycieli RODN „WOM” w Częstochowie

tel. 34 360 60 04 wew. 212 lub 600 783 501

Dołącz do przedszkoli/szkół/placówek stawiających na rozwój!

Spis treści

- G. Bochenkiewicz – „Rok dla Niepodległej” – wystawa „Patriotyzm bliżej ucznia – patriotyczna wizytówka przedszkola, szkoły, placówki” 3
- M. Jarząbek, E. Krześ, B. Golachowska – Ceremoniał szkolny. Ceremoniał Pocztu Sztandarowego Szkoły Podstawowej nr 52 im. Małego Powstańca w Częstochowie 4

PRZYKŁADY DOBREJ PRAKTYKI

- K. Wilk – Zaproszenie do współpracy 10
- J. Stus – Metoda projektu... już w przedszkolu 11
- M. Makles – Czytaj, kręć, oglądaj – żyj drukiem i Facebookiem! 13
- A. Kowalkowska – „Mały naukowiec – żywiołowe eksperymenty”. Innowacja pedagogiczna dla uczniów klasy III szkoły podstawowej 17
- M. Orszulak – Scenariusz lekcji języka polskiego w klasie II gimnazjum 23

FORUM NAUCZYCIELI KONSULTANTÓW

- A. Grudzińska – „Jaka rodzina – taka przyszłość” – II edycja Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Rodzinie 27
- M. Lipska – Teach English with authentic resources – get rid of boredom and routine 30

FORUM BIBLIOTEK I BIBLIOTEKARZY

- A. Grabna, B. Policińska, M. Pasternak, I. Tutak – Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Oddział w Częstochowie. Sprawozdanie z działalności w 2017 roku 34

FORUM PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH

- M. Kozera – Współczesne zagrożenia czyhające na młodzież, zaobserwowane podczas wieloletniej praktyki pedagoga Poradni 39

EDUKACJA W TEORII I PRAKTYCE

Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna

- J. Młyńczyk – Znaczenie profilaktyki logopedycznej w przedszkolu 47

Edukacja polonistyczna

- U. Wykurz – Przepych pawich piór: Henryk Sienkiewicz – „Krzyżacy”. Propozycje zadań do pracy z lekturą adresowane do uczniów klasy VII szkoły podstawowej 49

Edukacja językowa

- K. Pochwat – Pomysły na lekcje. Kto? Co? Gdzie? Film typu Mannequin Challenge na lekcji języka niemieckiego 57
- M. Słomian-Żelazny – Aplikacja MailVU panaceum na kłopoty językowe w klasie V szkoły podstawowej 61

Częstochowski Biuletyn Oświatowy

nr 1 (107) 2018

Regionalny Ośrodek
Doskonalenia Nauczycieli
„WOM” w Częstochowie

Częstochowa 2018

Edukacja kulturalna

- B. Kosta, K. Pogłodzińska* – III Regionalny Festiwal Piosenki Europejskiej „Śpiewanie w Bieganie” .. 64
M. Kaim, A. Mrowiec-Smaga – Edukacja międzykulturowa w oparciu o żydowskie dziedzictwo w Częstochowie 67

Edukacja czytelnicza i medialna

- L. Pilecka* – II Powiatowy Konkurs Informatyczny „Eniac 2018” 72

Edukacja zdrowotna

- S. Kania* – Rewalidacja ucznia z niepełnosprawnością ruchową i DMD metodą projektu permanentnego 73
K. Orszulak – Pierwsza pomoc dla pierwszaka – uratuj misia 77

Edukacja europejska

- A. Matysiakiewicz, J. Mikołajczak, I. Dziemidok-Sieradzka, B. Broł-Kapica* – Program Erasmus+. Korzyści dla szkoły i własnego rozwoju zawodowego 78
J. Pilecka – Truskolaski nauczyciel... obywatelem Europy 79
K. Myrcik – Uczniowie klas informatycznych i mechanicznych na stażach zawodowych w Niemczech 81

PROJEKTY, PROGRAMY, SCENARIUSZE

- G. Kołacz, M. Macherzyńska* – „Śladami naszych przodków – ekonomiczna podróż w przeszłość”. Projekt edukacyjny 83

Z ŻYCIA SZKÓŁ I PLACÓWEK

- J. Setowski* – Szkoły w budynku przy alei Jana Pawła II nr 54. Przyczynek do dziejów oświaty częstochowskiej 86
J. Drózd, Ż. Drożdżyńska, A. Jakubowska, I. Maj, A. Pietras – Działania integracyjne w Zespole Szkolno-Przedszkolnym im. Mikołaja Kopernika w Hutkach 89

INFORMACJE I KOMUNIKATY

- E. Janik* – Projekty edukacyjne realizowane przez Dział Przyrody Muzeum Częstochowskiego w roku szkolnym 2017/2018 91

AKADEMIA BEZPIECZNEGO PUCHATKA

- A. Zawistowska* – 100 000 uczestników Ogólnopolskiego Testu Bezpieczeństwa – jakich odpowiedzi udzielały dzieci? 95

RADA PROGRAMOWA

prof. zw. dr hab. MARIA NOWICKA-SKOWRON
prof. nadzw. dr hab. JOLANTA KARBOWNICZEK
ks. dr ROMAN CEGLAREK
dr JAROSŁAW DURKA
dr JULIUSZ SETOWSKI
RENATA LIPNIEWSKA
KATARZYNA WILK
przewodnicząca

KOMITET REDAKCYJNY

Nauczyciele konsultanci RODN „WOM” w Częstochowie
Nauczyciele bibliotekarze PBP RODN „WOM” w Częstochowie

REDAKTOR NACZELNY
GRAŻYNA BOCHENKIEWICZ

ZASTĘPCA REDAKTORA
IWONA KMCIECIAK

ZESPÓŁ REDAKCYJNY
PAWEŁ WŁODARCZYK
fotoedycja, grafika, skład

JOLANTA CZARNOTA
MARIUSZ TRENDIA

Zdjęcie na okładce:

Zdjęcie z wystawy „Patriotyzm bliżej ucznia – patriotyczna wizytówka przedszkola, szkoły, placówki”, przygotowanej przez Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie z inicjatywy i we współpracy z Kuratorium Oświaty w Katowicach Delegatura w Częstochowie, w ramach obchodów 100-lecia Niepodległości Polski. Fot. P. Włodarczyk

© **Copyright by Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” Częstochowa 2018**

Wydawca
Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie
42-200 Częstochowa, al. Jana Pawła II 126/130
tel. 34 360 60 04, 34 360 60 14, wew. 212, 253
cbo.womczest.edu.pl
bochenkiewicz@womczest.edu.pl

Skład, druk, oprawa
Wydawnictwo Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie
42-200 Częstochowa, al. Jana Pawła II 126/130
tel. 34 360 60 04, 34 360 60 14, wew. 552

- Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania niezbędnych poprawek, uzupełniania i skracania artykułów oraz nadawania własnych tytułów bez naruszania zasadniczych myśli autora.
- Nadesłane materiały są publikowane bez honorariów dla ich autorów.
- Redakcja nie zwraca nadesłanych materiałów.

Grażyna Bochenkiewicz

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie

„ROK DLA NIEPODLEGŁEJ” – WYSTAWA „PATRIOTYZM BLIŻEJ UCZNIA – PATRIOTYCZNA WIZYTÓWKA PRZEDSZKOLA, SZKOŁY, PLACÓWKI”

24 kwietnia 2018 r. w Centralnej Szkole Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie odbyła się konferencja w ramach obchodów 100-lecia Niepodległości Polski, adresowana do dyrektorów przedszkoli, szkół i placówek oraz przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, zorganizowana przez Kuratorium Oświaty w Katowicach Delegatura w Częstochowie, z aktywnym udziałem Urszuli Bauer – Śląskiego Kuratora Oświaty, Alicji Janowskiej – dyrektora Delegatury w Częstochowie Kuratorium Oświaty w Katowicach wraz z wizytatorami, Romualda Kubiciela – dyrektora Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Śląskich w Bieruniu, członka Towarzystwa Heraldycznego i Towarzystwa Weksylologicznego, mł. brygadiera Marka Grabałowskiego – naczelnika Wydziału Kompanii Szkolnych i Zabezpieczenia Obiektów CSPSP w Częstochowie, Katarzyny Wilk – dyrektora Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie i Zbigniewa Janusa – dyrektora Samorządowego Ośrodka Doskonalenia w Częstochowie.

Konferencja koncentrowała się wokół przedsięwzięć z zakresu wychowania patriotycznego, dotyczyła symboli narodowych, ceremoniału szkolnego, pocztów sztandarowych i postępowania ze sztandarem podczas uroczystości.

Naradzie towarzyszyła wystawa „Patriotyzm bliżej ucznia – patriotyczna wizytówka przedszkola, szkoły, placówki”. Ekspozycja

przygotowana przez Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie z inicjatywy i we współpracy z Kuratorium Oświaty w Katowicach Delegatura w Częstochowie prezentowała blisko 200 zdjęć wykonanych w przedszkolach, szkołach i placówkach z terenu Częstochowy oraz powiatów: częstochowskiego, kłobuckiego, lublinieckiego i myszkowskiego.

Uczestnicy konferencji podczas zwiedzania wystawy

Zdjęcia przedstawiały miejsca zazwyczaj współtworzone przez dzieci i uczniów, eksponujące treści patriotyczne, podkreślające tożsamość narodową społeczności szkolnej i wizualizujące polskie symbole narodowe. Podczas konferencji ideę powstania wystawy oraz jej efekty przedstawiła Katarzyna Wilk, dyrektor RODN „WOM” w Częstochowie. Wystawa wzbudziła duże zainteresowanie i stała się inspiracją do nowych pomysłów.

Obecnie galerię zdjęć przedstawiających miejsca w przedszkolach, szkołach, placówkach eksponujących treści patriotyczne oraz podkreślających tożsamość narodową społeczności szkolnej można oglądać online na stronie internetowej RODN „WOM” w Częstochowie – <https://www.womczest.edu.pl/new/rok-dla-niepodleglej/> oraz w siedzibie Ośrodka, gdzie zdjęcia są prezentowane cyklicznie, w wyborze. W galerii zamieszczono online ogółem 191 zdjęć w zakładkach: Częstochowa – 70 zdjęć, powiat częstochowski – 66 zdjęć, powiat kłobucki – 30 zdjęć, po-

wiat lubliniecki – 16 zdjęć, powiat myszkowski – 9 zdjęć.

Przedszkolaki z Niepublicznego Przedszkola Kotek Leon w Woli Hankowskiej z nauczycielami prezentują zdjęcie swojego przedszkola

W wystawie wzięły udział 62 przedszkola, 18 zespołów szkolno-przedszkolnych, 89 szkół podstawowych, 13 szkół ponadpodstawowych i 9 placówek.

Wszystkie przedszkola, szkoły i placówki, które wzięły udział w wystawie otrzymały od Kuratorium Oświaty w Katowicach Delegatura w Częstochowie i RODN „WOM” w Częstochowie podziękowania za udział w dziele przykładowi dobrej praktyki pedagogicznej poprzez fotograficzną prezentację stałych ekspozycji, podkreślających tożsamość narodową społeczności, kształtujących postawy patriotyczne dzieci i młodzieży, akcentujących tak ważne wartości jak: umiłowanie Ojczyzny, cześć i pamięć dla Jej bohaterów oraz szacunek dla symboli narodowych.

Grażyna Bochenkiewicz

Michał Jarzabek

Edyta Krześ

Bożena Golachowska

Szkoła Podstawowa nr 52 im. Małego Powstańca w Częstochowie

CEREMONIAŁ SZKOLNY

CEREMONIAŁ POCZTU SZTANDAROWEGO

SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 52

IM. MAŁEGO POWSTAŃCA W CZĘSTOCHOWIE

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe mówi, że w Rzeczypospolitej Polskiej: „Kształcenie i wy-

chowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzic-

twu kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności”. Temu służy także ceremoniał pocztu sztandarowego.

Ceremoniał szkolny jest zbiorem zasad i form, które określają zachowanie uczniów biorących udział w uroczystościach o charakterze patriotycznym lub religijnym. Nawiązuje do chlubnych, wielowiekowych tradycji polskich. Jest istotnym czynnikiem kształtującym postawy uczniów, dlatego odgrywa ważną rolę w wychowaniu patriotycznym oraz umacnianiu poczucia więzi z Ojczyzną. Sztandar szkolny jest dla nas symbolem Polski i naszej Małej Ojczyzny – szkoły i jej bliskiego otoczenia. Jest symbolem tradycji i najważniejszym znakiem, wyróżniającym naszą szkołę.

Udział pocztu sztandarowego w uroczystości szkolnej jest jej istotnym elementem, służy nadaniu jej odpowiedniej rangi oraz podniosłego charakteru. Jest to tradycja szkoły, odkąd nadano jej imię i sztandar, tj. od 3 października 2008 roku. Ceremoniał pocztu sztandarowego wzbogacił życie placówki.

Jako opiekunowie pocztu swoją pracę opieramy o przyjęte w placówce wartości. Od kilkunastu lat przyświecają nam w działaniach zapisy ujęte w dokumentach szkolnych: „Małej Konstytucji Ucznia Szkoły Podstawowej nr 52” oraz w „Kodeksie Małego Powstańca”.

Odkąd szkoła otrzymała sztandar, opiekę nad uczniami – członkami pocztu – sprawują ci sami nauczyciele. Przez ten długi okres nabraliśmy doświadczenia w przygotowaniu dzieci do pełnienia ich funkcji w poczcie sztandarowym.

Nasza rola nauczycieli-opiekunów pocztu należy do ciekawszych, ale i trudniejszych wyzwań, jakie stawia nauczycielowi szkoła. Kiedy powierzono nam to zadanie, wiedzieliśmy, że pod naszą opiekę trafią uczniowie o różnych możliwościach fizycznych i intelektualnych. Trzeba było ukierunkować ich wysiłki tak, aby w maksymalny sposób wykorzystać ich umiejętności.

Szukaliśmy takiej koncepcji pracy, aby:

- umożliwiała integrację zespołu uczniów pochodzących z różnych klas,
- dawała możliwość spełnienia aspiracji wszystkim uczniom,
- kształtowała postawę współodpowiedzialności za wizerunek zespołu,
- dzieci czuły się wyróżnione tym, że są członkami pocztu sztandarowego i posiadały poczucie własnej wartości,
- integrowała także rodziców oraz motywowała do współpracy ze szkołą i opiekunami pocztu.

Prognozowaliśmy, że członkowie pocztu będą godnie reprezentować placówkę podczas uroczystości szkolnych i pozaszkolnych oraz będą dumni z powodu pełnienia otrzymanej funkcji.

Jako opiekunowie pocztu przyjęliśmy jednolite oddziaływanie wobec uczniów. Utrzymujemy wysoki poziom wymagań oraz zapewniamy sprzyjające warunki i dobrą atmosferę do podejmowania dodatkowego wysiłku. Jednocześnie zaprosiliśmy rodziców, aby aktywnie włączyli się do przygotowania i prowadzenia pocztu.

Praca z dziećmi przynosi nam wielką satysfakcję. Z zainteresowaniem obserwujemy jak uczniowie szybko zdobywają nowe umiejętności. Troszczymy się o to, aby

utrzymywali wysoki standard zachowania i by byli świadomymi uczestnikami wydarzeń, w których biorą udział. Osiągamy to w trakcie ćwiczeń, końcowych przygotowań do poszczególnych uroczystości, podczas kontaktów nieformalnych, licznych rozmów. Do każdego ucznia staramy się podejść indywidualnie. Dbamy o to, aby zajęcia były ciekawe i oddziaływały emocjonalnie. Dlatego ćwiczenia wzbogacane są np. elementami rytmiki. Dzięki temu uczniowie mają świadomość ruchu i jego celowości. Z naszego doświadczenia wynika, że w ciągu roku szkolnego trzeba ponawiać ćwiczenia, szczególnie bezpośrednio przed udziałem pocztu w konkretnej uroczystości. Dzięki odpowiedniemu motywowaniu uczniowie poradzi sobie z powierzonymi im zadaniami. Oczekiwanego efektu nie da się osiągnąć w trakcie kilku spotkań. Od momentu wyboru aż do ślubowania mija zazwyczaj okres dwóch miesięcy systematycznych przygotowań. Dobór opiekunów (opiekuna) też ma znaczenie. Nauczyciele identyfikujący się z tym co robią, są gwarancją sukcesu. Bardzo duże zaangażowanie wykazują też rodzice, którzy chętnie włączają się we wszelkie działania i pomoc.

Efekty są satysfakcjonujące. Od początku uczniowie spotykali się z pochwałami uczestników uroczystości. Dzieci mocno angażują się w to, co robią, zaspokajają swoje potrzeby emocjonalne, czują się dowartościowane. Podczas obserwacji zauważyliśmy serdeczność i koleżeństwo między rówieśnikami, współpracę oraz wyłanianie się uczniów o predyspozycjach przywódczych. Ich przykład wspomaga realizację celów wychowawczych w szkole. Wybór do Pocztu Sztandarowego Szkoły stał się najwyższym wyróżnieniem.

Sztandar Szkoły Podstawowej nr 52 i insygnia są przechowywane w oszklonej gablocie.

Skład osobowy pocztu sztandarowego tworzą:

1. Chorąży (sztandarowy) – dwóch uczniów
2. Asysta – cztery uczennice

Sztandarem opiekuje się poczet sztandarowy (trzy osoby). Obok zasadniczego składu wybieramy zawsze drugi skład – rezerwowi. W przypadku, gdy uroczystość jest długa lub odbywa się w niekorzystnych warunkach atmosferycznych, np. podczas upałów, dwa składy pocztu sztandarowego

pełnią honory na zmianę. Pozwala to uniknąć ewentualnych omdleń.

W pocztach sztandarowych szkół podstawowych możliwe jest także, aby chorążym była osoba dorosła.

Insygniami pocztu sztandarowego są szarfy i rękawiczki. Białe-czerwone szarfy przewiesza się przez prawe ramię. Są one zwrócone kolorem białym w stronę kołnierza i spięte na lewym biodrze na wysokości szwu spodni. Kołnierzyk nie zasłania szarfy.

Charakterystycznym elementem stroju członków naszego pocztu są także czapki. Swoim krojem nawiązują do tradycji patriotycznych Polski. Posiadają one widoczny emblemat szkoły. Rękawiczki są koloru białego. O dopasowanie wielkości jednolitych strojów i organizację ich uszycia dba opiekun pocztu – Edyta Krześ. Chorąży ubrani są w ciemne buty, skarpetki i spodnie oraz białą koszulę z krawatem (długi rękaw). Asysta zakłada ciemne buty, białe rajstopy, ciemną spódniczkę oraz białą bluzkę z krawatem. Podczas wysokiej temperatury obowiązuje krótki rękaw, a przy niesprzyja-

jącej pogodzie członkowie poczty zakładają jednakowe kurtki.

Okres opieki nad sztandarem dla uczniów trwa jeden rok. Zmiana następuje podczas uroczystości poświęconej uchwaleniu Konstytucji 3 maja. O właściwe przygotowanie uczniów i przebieg ślubowania oraz przekazania sztandaru, zgodnie z ceremoniałem, dba opiekun poczty – Michał Jarząbek. Wymienionych opiekunów wspomaga nauczyciel Małgorzata Grajcar. Z zaangażowanie kilku osób zapewnia sprawne funkcjonowanie poczty.

Uroczystości z udziałem sztandaru wymagają zachowania powagi, a przechowywanie, transport i przygotowanie sztandaru do prezentacji – odpowiedniego zachowania, zapewniającego jego poszanowanie. Dlatego ustalono zasady powoływania członków poczty sztandarowej. Są one następujące.

Najpierw wychowawcy wybierają kandydatów spośród uczniów (do roku szkolnego 2016/2017 z klas piątych, obecnie z szóstych), którzy mają średnią ocen minimum 4,0 i wykazują się co najmniej bardzo dobrym zachowaniem. Potem, podczas posiedzenia rady pedagogicznej ich kandydatury są prezentowane nauczycielom, którzy w drodze głosowania wybierają nowy skład poczty sztandarowej. Po tej decyzji rodzice wybranych uczniów są goszczeni w szkole przez dyrektorkę Bożenę Gołachowską, która wspiera działalność poczty. Po skończonej kadencji członkowie poczty (po przekazaniu sztandaru młodszym kolegom i koleżankom) otrzymują pisemne podziękowania i nagrody książkowe.

Okres sprawowania opieki nad sztandarem może być przedłużony przez radę pedagogiczną o kolejny rok szkolny. W uzasadnionych przypadkach (po przygotowaniu) do poczty powołuje się skład uzupełniający w trakcie trwania roku szkolnego. Uczeń może być odwołany ze składu poczty przez radę pedagogiczną z powodu niewłaściwego zachowania, odmowy udziału w reprezentowaniu szkoły w uroczystościach bez uzasadnienia, obniżenia się postępów w nauce i rezygnacji rodziców (prawnych opiekunów).

PRZYKŁADOWY SCENARIUSZ

ŚLUBOWANIA I PRZEKAZANIA SZTANDARU

(Wszystkie komendy podaje jedna przygotowana osoba).

1. Wprowadzenie sztandaru:

– Szkoła powstań!

Sztandar wprowadzić!

2. Odśpiewanie hymnu państwowego:

– Do hymnu państwowego! (...)

– Po hymnie!

3. Przemówienie dyrektora szkoły:

– Proszę panią dyrektorkę o zabranie głosu.

4. Ślubowanie

– Baczość! Do ślubowania wystap!

(uczniowie podchodzą do miejsca ślubowania)

– Do ślubowania!

(uczniowie podnoszą ręce na wysokość barku)

Tekst ślubowania wygłasza dyrektorka szkoły, a uczniowie powtarzają:

My uczniowie

Szkoły Podstawowej nr 52

im. Małego Powstańca w Częstochowie

wchodzący w skład

poczty sztandarowej

uroczyście przyrzekamy:

Szanować i dbać

o przekazany nam dzisiaj

sztandar szkoły.

Będzie on dla nas symbolem

umiłowania ojczyzny,

poczucia więzi społecznej

oraz tożsamości narodowej i religijnej”.

– Po ślubowaniu!

(uczniowie opuszczają ręce)

Każdy z uczniów podchodzi do sztandaru, klęka na prawe kolano i całuje brzeg sztandaru, a następnie wraca na miejsce.

ce. Cały poczet powraca na pozycję wyjściową.

5. Przekazanie sztandaru.

– Do przekazania sztandaru wystąp!

Na komendę chorąży ze sztandarem i nowy opiekun podchodzą do siebie. Następuje przekazanie sztandaru.

Chorąży ustępującego pocztu mówi:

- Przekazujemy sztandar**
– symbol naszej szkoły.
Otaczajcie go czcią, strzeżcie
honoru i godnie reprezentujcie
imię szkoły.

Nowy chorąży odpowiada:

- Przyjmujemy ten sztandar jako symbol**
tradycji szkoły. Będziemy go
czcić i nie splamimy jego honoru.

Obaj chorąży wracają na swoje miejsca.

6. Przekazanie szarf i czapek wg komend podawanych przez chorążego.

– Naprzód marsz!

(Podejście równym krokiem do nowego składu pocztu. Założenie szarf i czapek.) Po wykonaniu tych czynności odchodzą wg komend:

– W tył zwrot! Naprzód marsz!

(Kierują się na przygotowane (wyeksponowane) miejsca.

7. Następuje podziękowanie uczniom przez dyrektora szkoły i opiekunów pocztu sztandarowego. Wręczane są dyplomy i nagrody książkowe.

8. Hymn szkoły i wyprowadzenie sztandaru.

- Szkoła baczność! Do hymnu szkoły!**
(...)
- Po hymnie!**
- Poczet sztandarowy – sztandar wyprowadzić!**

W dalszej kolejności, zgodnie z ceremoniałem, odbywa się uroczystość poświęcona rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 maja.

Poczet sztandarowy bierze udział w różnych uroczystościach na terenie szkoły, takich jak: rozpoczęcie roku szkolnego, rocznica nadania szkole imienia, ślubowanie klas pierwszych, rocznice Narodowego Święta Niepodległości, święta Konstytucji 3 maja, zakończenie roku szkolnego z pożegnaniem absolwentów szkoły. Bierzymy udział w uroczystościach pozaszkolnych, np. w uroczystościach składania kwiatów w miejscach pamięci narodowej, apelu poległych, uroczystościach patriotyczno-religijnych.

POSTAWY CHORAŻEGO

1. Zasadnicza.

Sztandar trzymany jest prawą ręką na wysokości pasa lub powyżej. Łokieć prawej ręki lekko przyciśnięty do ciała. Lewa ręka opuszczona wzdłuż ciała. Sztandar umieszczony jest na wysokości czubka buta.

2. Spocznij.

Sztandar trzymany jest przy prawej nodze jak w postawie zasadniczej. Choraży i asysta w postawie „spocznij”.

3. Na ramię.

Drzewce sztandaru jest przenoszone prawą na prawe ramię i choraży trzyma je pod kątem 45° do ziemi. Płat sztandaru nie może opierać się na plecach.

4. Prezentuj.

Z postawy „zasadniczej” prawą ręką podnieść sztandar do pionu przy prawym ramieniu.

Lewą ręką chwycić drzewce sztandaru tuż pod prawą, po czym opuścić prawą rękę, obejmując nią dolną część drzewca.

5. Salutowanie w miejscu.

Wykonuje się z postawy „prezentuj”. Choraży robi zwrot w prawo w skos z jednoczesnym wysunięciem lewej nogi w przód na odległość jednej stopy i pochyła sztandar do przodu pod kątem 45°. Dla uczniów słabszych fizycznie dopuszczalne jest oparcie końca drzewca o prawą stopę. Po czasie „salutowania” przenosi sztandar do postawy „prezentuj”.

Pochylenie sztandaru pod kątem 45° do przodu następuje w sytuacjach:

- a) podczas każdego podniesienia hostii: w czasie Święta Przemienienia Pańskiego, przed komunią św. oraz w trakcie trzykrotnego podniesienia monstrancji przy wystawieniu Najświętszego Sakramentu,
- b) podczas śpiewania hymnu państwowego i hymnów kościelnych,
- c) podczas opuszczania trumny do grobu,
- d) podczas ogłoszenia minuty ciszy dla uczczenia czyjeś pamięci.

6. Salutowanie w marszu ze względu na wytrzymałość fizyczną uczniów jest rzadko stosowane. Odbywa się ono przez opusz-

czenie sztandaru z postawy „na ramię” w taki sam sposób jak przy salutowaniu w miejscu. Na komendę „na prawo patrz” – choraży idąc, pochyła sztandar, a potem po pięciu krokach na komendę „baczność” bierze go na ramię.

To, jak prezentuje się poczet, jest wynikiem wielu ćwiczeń. Szczególnie zwracamy uwagę na synchronizację i płynność ruchów. Ćwiczymy systematycznie poszczególne elementy oraz umiejętność znalezienia i wykorzystania środka ciężkości ciała.

Szczególnie dla chorażego ćwiczenia są nie lada wyzwaniem, ponieważ nawet statyczna pozycja stojąca wymaga sporego wysiłku.

Ćwiczenia odbywają się także w miejscach prezentacji pocztu, np. na sali gimnastycznej, przed pomnikiem, w kościele. Daje to uczniom większą pewność siebie. Bardzo ważną rzeczą jest wzbudzenie i utrzymanie motywacji uczniów. Stąd bliski kontakt z rodzicami. To, jak prezentuje się poczet, jest także ich zasługą.

Michał Jarząbek
Edyta Krześ
Bożena Golachowska

Bibliografia:

- Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (Dz. U. z 2005, nr 235, poz. 2000 z późn. zm.)
- Słoma J., *Ceremoniał szkolny, poczet flagowy i poczet sztandarowy*, Konsultacja merytoryczna: mjr rez. Zbigniew Chrustowski.
- MON Departament Komunikacji Społecznej *Ceremoniał Wojskowy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2015.

Przykłady dobrej praktyki

**Szanowni Państwo,
Dyrektorzy i Nauczyciele
przedszkoli, szkół i placówek
z Częstochowy oraz powiatów:
częstochowskiego, kłobuckiego,
lublinieckiego i myszkowskiego**

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie upowszechnia przykłady dobrej praktyki pedagogicznej:

- za pośrednictwem własnej strony internetowej,
- poprzez bezpośrednią prezentację podczas konferencji, seminariów, warsztatów,
- w „Częstochowskim Biuletynie Oświatowym”.

Celem prezentacji przykładów dobrej praktyki jest wspomaganie dyrektorów, nauczycieli przedszkoli, szkół, placówek w realizacji zadań statutowych, podnoszenie jakości pracy, rozwijanie umiejętności i wiedzy, propagowanie kreatywności i innowacyjności, promocja sprawdzonych sposobów uzyskiwania pozytywnych efektów w pracy, promocja dobrych przedszkoli, szkół i placówek w środowisku lokalnym, aktywowanie nauczycieli do dzielenia się wiedzą i doświadczeniem.

Zachęcamy, aby dzielić się przykładami dobrej praktyki w zakresie realizacji podstawowych kierunków polityki oświatowej państwa wyznaczonych corocznie przez Ministra Edukacji Narodowej.

Przykładem dobrej praktyki może być dobre jakościowo, a zarazem ciekawe, atrakcyjne lub nowatorskie działanie/przedsięwzięcie, związane z życiem przedszkola, szkoły lub placówki, które zostało celowo zaplanowane, sprawnie i planowo zrealizowane (wymóg konieczny), przyniosło oczekiwane i wymierne efekty dydaktyczne, wychowawcze, profilaktyczne, opiekuńcze lub w inny uzasadniony sposób wpłynęło na poprawę jakości pracy przedszkola, szkoły lub placówki.

Przykład dobrej praktyki może dotyczyć działania/przedsięwzięcia w obszarze zarządzania przedszkolem, szkołą lub placówką, w tym doskonalenia zawodowego nauczycieli, współpracy z rodzicami, działania/przedsięwzięcia realizowanego w obszarze kształcenia lub w ramach programu wychowawczo-profilaktycznego, zakończonych projektów lub innowacji pedagogicznych. Może zawierać m.in.: narzędzia do diagnozy ucznia, programy zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, scenariusze zajęć z kreatywności, scenariusze zajęć dotyczących planowania kariery ucznia. Bierzemy pod uwagę szczególnie istotne elementy realizacji programu, które w decydujący sposób kształtowały jego efekty innowacyjne, wyjątkowe, możliwe do zastosowania w innych przedszkolach, szkołach, placówkach.

Więcej informacji na ten temat znajdziecie Państwo na stronie internetowej RODN „WOM” w Częstochowie: www.womczest.edu.pl w zakładce „Przykłady dobrej praktyki”.

Tam również dostępny jest zasób przykładów dobrej praktyki pedagogicznej, którą dzielią się Nauczyciele.

Zapraszamy do współpracy

Katarzyna Wilk
dyrektor
RODN „WOM” w Częstochowie

Joanna Stus

Przedszkole Miejskie nr 56 w Łodzi

METODA PROJEKTU... JUŻ W PRZEDSZKOLU

W mojej pracy staram się stosować różne formy i metody – tradycyjne, jak i nowatorskie, stale poszukuję też nowych inspiracji. Metodą projektu zainteresowałam się już dawno, jednak sądziłam, że wykorzystywanie jej w pracy z dziećmi w przedszkolu jest zbyt trudne i czasochłonne. Pomyśl na projekt edukacji twórczej z wykorzystaniem działań plastycznych i muzycznych opracowałam w ramach odbywanego szkolenia online zorganizowanego na platformie e-learningowej RODN „WOM” w Częstochowie pt. „MultiArt Projekt – działania artystyczne w edukacji dziecka”.

TYTUŁ PROJEKTU:

Pada deszcz.

CELE OGÓLNE:

- rozwijanie zainteresowania muzyką poważną,
- doskonalenie percepcji słuchowej,
- rozwijanie płynności ruchu i umiejętności interpretowania ruchem muzyki,
- wzmacnianie pewności siebie i przełamywanie onieśmienia związanego z występem na scenie,
- rozwijanie wrażliwości estetycznej, wyzwalanie ekspresji plastycznej i muzycznej,
- wdrażanie dzieci do pracy w zespole.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Dziecko podejmując aktywność:

- próbuje rozwiązywać problemy i uzyskiwać odpowiedzi na pytania,
- uczestniczy w obserwacjach, zabawach i działaniach proponowanych przez nauczyciela, przez siebie lub inne dzieci,
- samodzielnie planuje pracę, gromadzi przydatne materiały,
- współpracuje z innymi podczas wykonywania zadania.

METODY PRACY:

- słowne (rozmowy, słuchanie wierszy, instrukcje),
- percepcyjne (oglądanie reprodukcji malarstwa, prezentacja multimedialna),

- czynne (zadania stawiane do wykonania, obserwacje, eksperymenty),
- aktywizujące (metoda pedagogiki zabawy KLANZY, metoda Batii Strauss, metoda pracy we współpracy, edukacja przez ruch Doroty Dziamskiej).

FORMY REALIZACJI:

Indywidualnie i grupowo (w zespołach, w parach).

CZAS REALIZACJI:

Jeden lub dwa tygodnie.

SPOSOBY REALIZACJI:

Rozmowy, taniec, słuchanie utworów literackich i muzycznych, interpretowanie muzyki, zabawy muzyczno-rytmiczne, malowanie farbami, rysowanie pastelami suchymi, tworzenie muzyki: gra na instrumentach melodycznych i innych dostępnych materiałach.

PRZYDZIAŁ ZADAŃ:

Gromadzenie zdjęć i ilustracji, wybór muzyki instrumentalnej i piosenek z przedszkolnego repertuaru, projekt oprawy plastycznej.

PRZEBIEG REALIZACJI PROJEKTU:

1. Rozmowy wprowadzające, obserwacje w naturalnych warunkach (lub przez otwarte okno), wiersze, piosenki i zagadki, oglądanie zdjęć związanych z tematem, prezentacja zdjęć w formie pokazu slajdów.
2. Siatka tematyczna (pytania nasuwające się dzieciom, na które będziemy szukać odpowiedzi), pomysły, planowanie: jakich ekspertów zaprosimy, jaki będzie udział rodziców, sposób prezentacji.
3. Beczka wiedzy: gromadzenie słownictwa związanego z tematem, służące uporządkowaniu wiedzy; systematyczne uzupełnianie o nowe słownictwo (plansza ze słówkami na tablicy).
4. Opracowanie planu aktywności według propozycji dzieci i nauczyciela, przydział zadań w grupach.

5. Spotkanie integracyjne z rodzicami – wyjaśnienie założeń projektu, zaproszenie do współpracy podczas jego realizacji oraz wspólne wykonanie elementów dekoracji (praca w grupach):
 - a) rysowanie na arkuszach papieru pakowego i kolorowanie suchymi pastelami dużych parasoli, wycinanie ich,
 - b) rysowanie na arkuszach papieru pakowego i wycinanie kształtów chmur, wyklejanie skrawkami bibuły,
 - c) odrysowanie od szablonu i wycinanie z kolorowego papieru kropli deszczu i zawieszanie ich na nitkach pod chmurami.
6. Zorganizowanie centrum badawczego: obserwacje deszczu przez okno, próby łapania kropli deszczu do przezroczystych pojemniczków, oglądanie kropli wody pod lupą i przez mikroskop, kolorowanie wody farbami.
7. Odsluchanie piosenki „Parasolka” dziecięcego zespołu Presto¹, nauka piosenki.
8. Parasolki: wykonanie prac plastycznych z wykorzystaniem metody D. Dziamskiej edukacja przez ruch (rysowanie deszczu – ukośne pionowe kreski i doklejanie parasolek wyciętych z kolorowego papieru).
9. Czy deszcz może być inspiracją dla muzyki?
 - a) słuchanie fragmentu lub całości utworu instrumentalnego W. Szpilmana „Deszcz”², malowanie farbami podczas słuchania muzyki,
 - b) spotkanie z pianistką: wysłuchanie żywej muzyki fortepianowej – utworu F. Chopina: Preludium Des dur opus 28 nr 15 „deszczowe”³ oraz zabawy muzyczne inhibicyjno-incytacyjne przy akompaniamencie pianina,
 - c) zabawa „Gra na gazetach i celofanie” – tworzenie deszczowego akompaniamentu do prostej partytury.
10. Zabawa muzyczno-ruchowa według metody pedagogiki zabawy KLANZY „Pada deszczyk”. Ilustracja ruchowa do słów: „Pada deszczyk, pada deszczyk, wieje silny wiatr, błyskawica, grzmot, błyskawica, grzmot, a po burzy piękna tęcza”.
11. Wspólne ułożenie choreografii do tańca z parasolkami do utworu „Deszczowa piosenka”⁴.
12. Słuchanie różnych wierszyków dla dzieci związanych z tematem.
13. Nauka wiersza D. Gellner: „Szkłane dzwoneczki”⁵:

*Spadają z chmury dzwoneczki szklane,
Rozkołysane i rozśpiewane.
A w każdym siedzi maleńki duszek –
Z deszczu ma głowę i z deszczu brzuszek.*

*Wybiegnę z domu! Może do ręki
Wpadnie mi jeden dzwonek maleńki?
A duszek, który wyskoczy z dzwonka
Siądzie na palcu zamiast pierścionka?*
14. Gra na dzwoneczkach melodycznych: tworzenie własnych kompozycji inspirowanych wierszem.
15. Powstanie „Deszczowej galerii”, w której wśród kolorowych parasolek zaprezentowane zostaną prace plastyczne i fotografie, wykonane lub zgromadzone przy udziale rodziców.

Do rozmów, prezentacji, pokazu slajdów lub przygotowania galerii warto skorzystać z bogatych zasobów Internetu.

Realizując projekt, można swobodnie go modyfikować w zależności od stopnia zainteresowania i zaangażowania dzieci, a propozycje działań edukacyjnych dostosować do ich wieku i możliwości. Przedszkolaki biorący udział w projekcie nauczą się współdziałania, a ich fantazja i pomysłowość, przy niewielkim udziale dorosłych, nie będą znały granic.

Joanna Stus

Przypisy:

- ¹ Parasolka – Ulubione piosenki przedszkolaka – PRESTO,
<https://www.youtube.com/watch?v=XrpG6rkUrEM>, [dostęp 27.02.2016].
- ² Deszcz | Uri Caine,
<http://ninateka.pl/audio/deszcz-szpilman-uri-caine>, [dostęp 27.02.2016].
- ³ Fryderyk Chopin, Preludium Des-dur Op. 28 nr 15 – Janusz Olejniczak,
<https://www.youtube.com/watch?v=SoteyAXuEKY>, [dostęp 27.02.2016].
- ⁴ www.youtube.com/watch?v=ONBM4z8yktI, [dostęp 27.02.2016].
- ⁵ D. Gellner, Szkłane dzwoneczki,
<http://wierszykidladzieci.pl/gellner/deszcz.php>, [dostęp 27.02.2016].

Netografia:

Parasolka – Ulubione piosenki przedszkolaka – PRESTO,
<https://www.youtube.com/watch?v=XrpG6rkUrEM>, [dostęp 27.02.2016].

Deszcz | Uri Caine, [online],
<http://ninateka.pl/audio/deszcz-szpilman-uri-caine>, [dostęp 27.02.2016].

Fryderyk Chopin, Preludium Des-dur Op. 28 nr 15 – Janusz Olejniczak,
<https://www.youtube.com/watch?v=SoteyAXuEKY>, [dostęp 27.02.2016].

Gellner D., Szklane dzwoneczki,
<http://wierszykidladzieci.pl/gellner/deszcz.php>, [dostęp 27.02.2016].

<http://pl.dawanda.com/product/33882605-spacer-w-deszczu>, [dostęp 27.02.2016].

http://pl.aliexpress.com/promotion/promotion_paintings-rain-promotion.html, [dostęp 27.02.2016].

www.youtube.com/watch?v=ONBM4z8yktI, [dostęp 27.02.2016]

Małgorzata Makles

Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Wilkowiecku

CZYTAJ, KRĘĆ, OGLĄDAJ – ŻYJ DRUKIEM I FACEBOOKIEM!

Projekt został zrealizowany w roku szkolnym 2016/2017 w Szkole Podstawowej im. Tadeusza Kościuszki w Wilkowiecku. Może być przykładem dobrej praktyki, gdyż założone cele zostały w pełni osiągnięte.

Uroczyste podsumowanie projektu składało się z dwóch części:

- rozstrzygnięcie konkursów i wręczenie nagród (nagrody ufundowane przez Urząd Gminy w Opatowie),
- głośne czytanie baśni przeplatane wyświetlaniem nagranych filmów (czytali przedstawiciele kilku pokoleń lokalnej i szkolnej społeczności).

Zaprezentowane filmy, w których zagrali uczniowie, zrobiły ogromne wrażenie na odbiorcach: rodzicach, uczniach, nauczycielach. Jedna z uczennic samodzielnie montowała fragmenty filmików, zajęła się muzyką i efektami specjalnymi. Zdobyła ona nagrodę specjalną.

Wyeksponowanie efektów uroczystości na forum szkoły wpłynęło na podniesienie samooceny uczniów, dostarczyło wielu niezapomnianych wrażeń, a wydarzenia z planu filmowego (wpadki językowe, problemy techniczne) wspominamy do dziś.

SPIS TREŚCI:

- I Charakterystyka projektu
- II Cele projektu
- III Czas trwania i adresaci
- IV Metody pracy
- V Formy pracy
- VI Środki dydaktyczne
- VII Plan realizacji zadań
- VIII Zadania dla wszystkich klas
- IX Konkursy
- X Zadania dla poszczególnych klas i wychowawców

I. CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU:

W dobie telewizji i komputeryzacji książka została odsunięta na plan dalszy, który nie oznacza jednak niebytu, a jedynie chwilowy kryzys. Może on stać się jednak początkiem końca czytelnictwa, gdy w porę nie podejmiemy odpowiednich działań. Już od zarania dziejów kryzysy i upadki wyznaczały początek nowych epok. Właśnie rozpoczęła się nowa era – elektroniki. Czas, dla dzieci i młodzieży, fascynujący. Nadejście nowego wcale nie musi oznaczać gorszego. Od nas – nauczycieli, rodziców zależy, czy nowe znaczyć będzie lepsze. Mając na uwadze fakt, że młody człowiek z natury jest przekorny, dajmy mu to, czego chce, a nie to, co dostać powinien. Wysuwanie na pierwszy plan książki i zniechęcanie dzieci do urządzeń elektronicznych, może skończyć się katastrofą.

Dajmy dzieciom do ręki kamerę. Ekranizacja wybranych fragmentów powieści bez wątpienia będzie fascynującą przygodą. Nie dojdzie jednak do skutku bez wcześniejszego kontaktu z książką. Zatem na początku będzie książka, później kamera, dalej klawiatura przydatna w tworzeniu scenopisu, potem wybór aktorów i kręcenie. Następnie to, co kochają najbardziej, czyli komputer z odpowiednim programem pozwalającym na montaż filmu. Studyjna wersja filmu nie zachwyci dzieci. W pełni świadomi możliwości, jakie daje elektronika, zapragną udoskonalenia swojego dzieła. Zdjęcia z planu filmowego, wybór odpowiedniej muzyki pochłonie ich bez reszty. Po zabawie w fotografów i akustyków można podsunąć pomysł zabawy w ilustratorów, grafików, a to odeśle ich tam, gdzie byli na początku filmowej przygody – do książki. Doskonałe dzieło uczniowie zapragną pokazać całej szkole. Spotkania w ramach akcji „głośne czytanie” staną się nie lada wyzwaniem – czytanie przeplatane z oglądaniem.

Podczas spotkań ukierunkowujących na czytanie, można wprowadzić „katarynkowe granie-czytanie”. Na komendę nauczyciela cała szkoła zaczyna głośno czytać – każdy uczeń inny fragment. Powstanie chaos – wszechobecny towarzysz naszego życia. Właśnie z nim zaprzyjaźnione są dzieci, właśnie on da początek pięknej przyjaźni z książką. Dumni rodzice uczestniczący w spotkaniach, z podziwem patrzący na swoje pociechy w roli lektorów, reżyserów, fotografów, operatorów kamery na pewno z przyjemnością włączą się w głośne czytanie. Potem to już nie tylko dzieci, ale i rodzice na Facebooku pochwalą się zdjęciami ze wspólnej lektury i umieszczą tam filmiki według reżyserii dzieci. Liczba wyświetleń i „polubień” uświadomi wszystkim – opornym na cuda techniki – jak łatwo połączyć przyjemne z pożytecznym, a tym samym zachęcić uczniów do czytania. Wychowywanie dzieci w wieku dojrzewania to wielka sztuka kompromisu. Projekt „Kręcimy i czytamy” to swoisty przepis na udane relacje z uczniami i osiągnięcie sukcesów w edukacji czytelniczej, zarówno w odniesieniu do klas II–VI jak i najmłodszych – którzy nie potrafią jeszcze czytać.

Do przedszkolaków przybędzie „Mikołajek od bajek”. Nie tylko obdaruje ich prezentami w postaci książeczek, ale także im poczyta i pozytywnie „zakręci”. Kręcąca się książkowa loteryjka zagwarantuje świetną zabawę, a kolorowa biblioteka wyposażona w książki współczesnych autorów i nowe półki, na których dzieci ustawiają książki swojego autorstwa, stanie się miejscem przyjemnym dla oka i duszy. Świat się kręci – niech się kręci wokół książki! Uczniowie uczestniczący w procesie wysuwania książki na plan pierwszy, a nieświadomi tego uczestnictwa, bo oślepieni „fleszami”, z czasem sami dojdą do wniosku, że to książka dała początek wielkiej przygodzie. Nie będzie już czasu na przekorę, bo fakty będą „biły po oczach”, jak dotychczas lampy aparatów i ekrany komputerów.

II. CELE PROJEKTU:

- poprawa stanu czytelnictwa w szkole,
- popularyzowanie czytelnictwa,
- wzbogacenie księgozbioru biblioteki szkolnej,
- wyposażenie biblioteki w nowy regał,
- rozbudzanie zamiłowań czytelniczych,
- zintegrowanie działań środowiska szkolnego wokół książki,
- wyrabianie nawyku właściwego spędzania czasu,
- przygotowanie do poszukiwania potrzebnych informacji i materiałów,

- rozwijanie kreatywności,
- umacnianie poczucia własnej wartości,
- odkrywanie ukrytych talentów,
- kształcenie postawy dialogu, umiejętności słuchania innych, współpracy w grupie.

III. CZAS TRWANIA I ADRESACI PROJEKTU:

Termin: rok szkolny 2016/2017 (listopad – marzec).

Czas trwania: pięć miesięcy.

Adresaci: uczniowie klas 0–VI, rodzice.

IV. METODY PRACY:

- podająca: pogadanka, opowiadanie, wykład informacyjny, opis,
- aktywizująca: drama, burza mózgów, wizualizacja,
- programowa: z użyciem komputera.

V. FORMY PRACY:

- zbiorowa,
- w małych grupach zadaniowych,
- indywidualna.

VI. ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- książki,
- komputer,
- kamera,
- aparat fotograficzny,
- magnetofon,
- dyktafon,
- artykuły papiernicze.

VII. PLAN REALIZACJI PROJEKTU:

Lp.	Plan działań	Termin	Odpowiedzialni
1.	Analiza zagrożeń związanych z pogarszającym się stanem czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.	listopad	dyrektor szkoły, nauczyciele
2.	Zainteresowanie problematyką osób realizujących projekt.	listopad	M. Makles
3.	Inauguracja projektu – ogłoszenie konkursów oraz zadań do realizacji dla poszczególnych klas.	listopad	dyrektor szkoły, M. Makles
4.	Podejmowanie na godzinach z wychowawcą oraz w trakcie zajęć problematyki przeciwdziałania bierności czytelniczej.	listopad – marzec	wychowawcy klas
5.	Zapewnienie możliwości łatwego dostępu do biblioteki.	listopad – marzec	M. Makles
6.	Zorganizowanie uroczystości „Narodowe Czytanie”.	listopad	nauczyciele, rodzice

Lp.	Plan działań	Termin	Odpowiedzialni
7.	Zalecanie literatury pedagogicznej i psychologicznej podejmującej temat wpływu czytania na kształtowanie osobowości młodego człowieka.	listopad – marzec	M. Makles
8.	Zaangażowanie rodziców w realizację projektu – informowanie rodziców o celach, przebiegu i realizacji działań profilaktycznych.	listopad – marzec	M. Makles, wychowawcy klas
9.	Umożliwienie rodzicom korzystania z literatury pedagogicznej i psychologicznej znajdującej się w bibliotece szkolnej.	według potrzeb	bibliotekarz, wszyscy nauczyciele
10.	Przeprowadzanie spotkań koordynatorki projektu z realizatorami – wymiana doświadczeń.	według potrzeb	M. Makles
11.	Przeprowadzanie lekcji bibliotecznych.	listopad – marzec	
12.	Ogłoszenie i rozstrzygnięcie konkursu plastycznego pt. „Zakładka – Literatka”.	styczeń – luty	
13.	Ogłoszenie i rozstrzygnięcie konkursu literackiego pt. „Piszę książkę”.	listopad – marzec	
14.	Adaptacja utworów literackich (baśni): „Czerwony Kapturek”, „Kopciuszek”, wybranej powieści w ramach akcji pt. „Książka najlepsza w każdym ujęciu”.	listopad – marzec	uczniowie kl. IV–VI, M. Makles
15.	Ogłoszenie i rozstrzygnięcie konkursu pt. „Superczytelnik czyta najwięcej”.	listopad – marzec	M. Makles
16.	Ogłoszenie i rozstrzygnięcie konkursu na najlepszą prezentację multimedialną pt. „Książki nie gryzą, one pożerają w całości”.	listopad – luty	
17.	Przygotowanie konkursu recytatorskiego – promowanie literatury.	marzec	M. Makles, R. Janas
18.	Zachęcanie uczniów do czytania czasopism, książek.	listopad – marzec	wszyscy nauczyciele
19.	Zorganizowanie zbiórki książek w ramach wolontariatu „Szlachetna Książka”.	marzec	samorząd uczniowski, M. Makles
20.	Zorganizowanie loterii książkowej pt. „Książkowy zawrót głowy”.	grudzień	M. Makles
21.	„Bajeczka z ciasteczką” – głośne czytanie w bibliotece.	listopad – marzec	
22.	„Mikołajek od bajek” – czytanie i książkowe upominki dla maluchów.	grudzień	
23.	Zorganizowanie spotkania z pisarką.	marzec	
24.	Zorganizowanie wycieczki do Gminnej Biblioteki Publicznej w Opatowie.	marzec	
25.	Zorganizowanie uroczystości z okazji Dnia Książki – podsumowanie projektu.	marzec	

VIII. ZADANIA DLA WSZYSTKICH KLAS:

Lp.	Zadanie do realizacji
1.	Wykonanie plakatu reklamującego bibliotekę szkolną.
2.	Wykonanie w klasach gazetek ściennych na temat czytelnictwa lub zorganizowanie kącika bibliotecznego.

IX. KONKURSY:

Klasy	Nazwa konkursu
0–III	Konkurs plastyczny dla uczniów kl. 0–III pt. „Zakładka – Literatka”.
IV–VI	Konkurs literacki dla klas IV–VI pt. „Piszę książkę”.
I–VI	Konkurs czytelniczy pt. „Superczytelnik czyta najlepiej”.
I–VI	Konkurs na najciekawszą prezentację multimedialną pt. „Książki nie gryzą, one pożerają w całości”.

X. ZADANIA DLA POSZCZEGÓLNYCH KLAS I WYCHOWAWCÓW:

Klasy	Zadanie do realizacji
0–III	Przygotowanie wystawy promującej czytelnictwo.
IV–VI	„Książka najlepsza w każdym ujęciu” – nagranie filmików (adaptacje fragmentów wybranych baśni, powieści).

Małgorzata Makles

Agnieszka Kowalkowska

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Słowiku

„MAŁY NAUKOWIEC – ŻYWIOŁOWE EKSPERYMENTY” INNOWACJA PEDAGOGICZNA DLA UCZNIÓW KLASY III SZKOŁY PODSTAWOWEJ

WSTĘP

Okres nauczania zintegrowanego ma szczególne znaczenie w kształtowaniu człowieka, jego kondycji fizycznej, samopoczucia psychicznego i osiągnięć życiowych. Jest to okres przełomowy w życiu dziecka, szczególnie dla tych dzieci, które nie uczęszczały do przedszkola. Kończy się wiek beztróskiego dzieciństwa i egocentryzmu. Dziecko zaczyna stopniowo wrastać w grupę rówieś-

niczą, przyjmować społeczny system wartości. Zmieniają się również proporcje między podstawowymi formami działalności: zabawą, nauką i pracą. Dziecko w tym wieku jest bardzo ciekawe świata, który je otacza, dlatego należy już od najmłodszych lat wykorzystać tę naturalną cechę, żeby nauczyć je obserwować uważnie świat i podziwiać jego piękno. Inspiracją do napisania innowacji pedagogicznej była obserwacja

uczniów na lekcjach edukacji przyrodniczej. W trakcie zajęć można było zauważyć, że chętnie przystępują do wszelkich zadań, które mają charakter doświadczenia lub eksperymentu. Takie lekcje wyzwały w nich większą aktywność, chęć do działania, prowokowały do stawiania pytań, prowadziły do szybszego i częstszego formułowania wniosków oraz ogólnie wzmagaly zainteresowanie prezentowanymi treściami. W związku z tym, że uczniowie w młodszym wieku szkolnym szybko chłoną nową wiedzę, postanowiłam poszerzyć ją o nowe treści z zakresu przyrody.

OPIS ZASAD INNOWACJI

Innowacja odbywać się będzie raz w tygodniu i polegać będzie na przeprowadzaniu prostych doświadczeń przyrodniczych, które podzielone będą na cztery części oznaczające żywioły: ziemia, woda, powietrze, ogień. Uczniowie podczas zajęć będą wyciągać wnioski z przeprowadzonych doświadczeń, tworzyć plakaty, rysunki, prace techniczne i zdjęcia.

SPOSÓB REALIZACJI:

W ramach godzin pozalekcyjnych, w wymiarze 1 godziny tygodniowo.

POMOCE DO PRZEPROWADZENIA ZAJĘĆ:

Słoiki, piasek, ziemia, woda, dżdżownice, liście, szmatka, plastikowe butelki, kolorowy papier, plastelina, probówka lub szklanka, woda, jodyna, mąka ziemniaczana, ziemniak, tusz, szklana kuweta, bagietka lub pręcik szklany, próbka gleby, kwas octowy (ocet 10%), wata opatrunkowa, ślimak, kubek, płyn do naczyń, drut, słomka, zapalnik, kredki, blok rysunkowy, talerz, dwie szklanki tej samej wielkości, podgrzewacz, zapalnik, kartka bibuły, duża plastikowa butelka z zakrętką, nóż, ciepła woda, kostki lodu, lampa stołowa, wata, klej, zimna butelka, balon, miska z ciepłą wodą, sok z cytryny, żelazko, paląca się świeczka na świeczniku, kawałek potłuczonego szkła, spinacz do bielizny, soda, miska.

FORMY I METODY REALIZACJI:

- zajęcia praktyczne (ćwiczenia, pokaz, obserwacja, doświadczenie),
- podająca: pogadanki, objaśnienia, odczyt, opis,

- problemowa,
- badawcza,
- z zastosowaniem aktywnych metod pracy.

CEL GŁÓWNY:

Popularyzacja wiedzy z edukacji przyrodniczej w klasie III szkoły podstawowej.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

W zakresie wiadomości i umiejętności:

- rozszerzenie treści materiału programowego z edukacji przyrodniczej dostosowanych do wieku i możliwości dziecka,
- rozbudzenie wrażliwości i potrzeby kontaktu z przyrodą,
- rozwijanie umiejętności obserwowania środowiska oraz gromadzenia informacji o nim,
- budzenie zainteresowań zjawiskami przyrodniczymi (dostrzeganie związków przyczynowo-skutkowych),
- rozwijanie umiejętności dochodzenia do wiedzy drogą obserwacji, doświadczeń, wnioskowania, uogólniania,
- wdrażanie do nabywania umiejętności planowania i przeprowadzania prostych doświadczeń przyrodniczych oraz do twórczego myślenia,
- wykorzystanie naturalnej ciekawości świata u dzieci dla rozwijania trwałych zainteresowań przyrodniczych,
- przeprowadzanie różnych doświadczeń przyrodniczych,
- wyrabianie szacunku dla przyrody i jej piękna.

W zakresie postaw:

- wyrabianie umiejętności współdziałania w grupie,
- rozwijanie odpowiedzialności za pracę własną i całej grupy,
- rozwijanie postaw samodzielności i kreatywności,
- ciekawe i pożyteczne spędzanie wolnego czasu.

SPODZIEWANE EFEKTY:

Dla uczniów:

- wzrost zainteresowania wiedzą przyrodniczą,
- zrozumienie potrzeby dbania o przyrodę i najbliższe środowisko,

- umiejętność zaplanowania i przeprowadzenia obserwacji i prostych doświadczeń,
- umiejętność współpracy w grupie,
- rozwój twórczego myślenia i kreatywności,
- satysfakcja z odniesionych sukcesów,
- odpowiedzialność za pracę własną i grupy.

Dla szkoły:

- wzbogacenie oferty edukacyjnej szkoły,
- uatrakcyjnienie zajęć pozalekcyjnych,
- budowanie pozytywnego wizerunku szkoły wśród dzieci i rodziców, jako placówki dbającej o twórczy rozwój wychowanków,
- podniesienie jakości pracy szkoły.

SPOSÓB EWALUACJI:

Ewaluacja będzie miała charakter bieżącej, okresowej oraz całościowej.

Ewaluacja bieżąca będzie prowadzona po każdych zajęciach poprzez rozmowę końcową z dziećmi, w trakcie której zadawane

będą pytania oraz z wykorzystaniem prac plastyczno-technicznych.

Przykładowe pytania:

- Czy podobały ci się zajęcia?
- Czego nauczyłeś się na dzisiejszych zajęciach?
- Co zapamiętałeś z zajęć?

Ewaluacja okresowa będzie prowadzona po zrealizowaniu wybranego tematu poprzez: ocenę działań prezentujących wiadomości i umiejętności nabyte przez uczniów w czasie zajęć, np.: plakaty, rysunki, zdjęcia, prace techniczne.

Ewaluacja całościowa zostanie przeprowadzona po zakończeniu programu „Mały naukowiec – żywiołowe eksperymenty” poprzez opracowanie sprawozdania z podejmowanych działań dla rady pedagogicznej placówki, napisanie artykułu i umieszczenie go na stronie internetowej szkoły, prezentację multimedialną dla rodziców podczas zebrania ogólnego w szkole oraz opublikowanie innowacji, np. w Internecie.

TREŚCI PROGRAMOWE I PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW:

Dział – żywioł	Lp.	Temat zajęć	Przewidywane osiągnięcia. Uczeń dowie się, że:	Termin	Liczba godz.
ziemia	1.	Badacz podziemia – hodowla dżdżownic.	– dżdżownice nie zjedzą całych liści ani roślinek, które wciągnęły w głąb ziemi. Część zostawia. Ich resztki użyżnią glebę, a dzięki temu rośliny będą lepiej rosły. Tunelami wyrytymi przez dżdżownice dotrze powietrze potrzebne korzeniom roślin.	październik	1
	2.	Czy ziemniaki zawierają mąkę ziemniaczaną?	– zarówno zawieszina mąki ziemniaczanej, jak i bulwa ziemniaka pod wpływem jodiny zabarwiły się na kolor niebieskofioletowy. W bulwie ziemniaka znajduje się mąka ziemniaczana.	październik	1
	3.	Wpływ kwaśnego podłoża na zachowanie zwierząt.	– ślimak najpierw wciąga ciało do muszli, a następnie szuka innej drogi. Dżdżownica odsuwa się od zakwaszonego miejsca. Oba organizmy nie lubią kwaśnego podłoża. Muszla ślimaka zbudowana jest głównie z wapienia, który ulega rozpuszczeniu w środowisku lekko kwaśnym.	październik	1

Dział – żywioł	Lp.	Temat zajęć	Przewidywane osiągnięcia. Uczeń dowie się, że:	Termin	Liczba godz.
woda	1.	Dmuchanie baniek.	– dmuchając bańki, można dojść do wniosku, że woda naprawdę ma skórę i że jest ona elastyczna.	październik	1
	2.	Czarodziejskie właściwości wody.	– napięcie powierzchniowe wody sprawia, że krople są wypukłe. Kiedy zmieszasz wodę z płynem do naczyń, uelastycznia on powierzchnię wody i krople rozszerzają się.	październik	1
	3.	Papierowe kwiaty – magia wody.	– papier składa się z drobnych drewnianych włókien. Gdy staje się mokry, włókna pęcznieją i prostują się, a po krótkim czasie płatki w kwiatkach otwierają się.	listopad	1
powietrze	1.	Sklejone szklanki.	– wewnętrzne podciśnienie powietrza przyciąga obie szklanki.	listopad	1
	2.	Chmura w butelce.	– w butelce powstaje chmura, ponieważ gorąca woda parując, nawilża powietrze. Aby powstała widoczna para wodna potrzebne są w powietrzu drobinki, do których cząsteczki wody w stanie lotnym zaczną się przyczepiać (kondensować).	listopad	1
	3.	Zaczarowany balon.	– w wyniku ocieplenia powietrze znajdujące się w butelce rozpręża się i potrzebuje więcej miejsca, wpływa więc do balonu i nadmuchuje go.	listopad	1
ogień	1.	Ukryte pismo – niewidzialne atramenty.	– sok z cytryny zawiera różne substancje organiczne, w skład których wchodzi węgiel. Podczas ogrzewania substancje rozkładają się, a wydzielający się węgiel powoduje czarno-brązowe zabarwienie papieru.	grudzień	1
	2.	Ulatujący воск.	– gdy świeca się pali, niektóre cząsteczki wosku przekształcają się pod wpływem ciepła, unoszą się do góry i odkładają się na odłamku szkła.	grudzień	1
	3.	Pienisty potwór (wulkan).	– gdy mieszamy ocet z sodą oczyszczoną powstaje gaz zwany dwutlenkiem węgla. Tworzy on w occie bąbelki gazu, który reaguje z płynem do mycia naczyń. Powstaje przy tym tak dużo piany, że wydostaje się ona z butelki niczym z paszczy potwora.	grudzień	1

PRZEPROWADZONE DOŚWIADCZENIA:**Badacz podziemia – hodowla dżdżownic**

Pomoce: duży słoik, piasek, ziemia, woda, dżdżownice, liście, szmatka, plastikowe butelki, kolorowy papier, plastelina.

Przebieg doświadczenia:

1. Napełnij słoik na przemian warstwami piasku i ziemi. Każdą warstwę o grubości 2,5 cm spryskaj wodą.
2. Włóż dżdżownice (5–6 sztuk) do słoika. Trzymaj je z daleka od ostrego światła.
3. Ułóż na górnej warstwie ziemi suche liście. Następnie przykryj dokładnie słoik ciemną szmatką lub postaw w ciemnym miejscu.

Wniosek: dżdżownice nie zjedzą całych liści ani roślinek, które wciągnęły w głąb ziemi. Część zostawia. Ich resztki użyżnią glebę, a dzięki temu rośliny będą lepiej rosły. Tunelami wyrytymi przez dżdżownice dotrze powietrze potrzebne korzeniom roślin.

Praca techniczna: wykonanie dżdżownic z butelek po napojach, papieru kolorowego, plasteliny.

Czy ziemniaki zawierają mąkę ziemniaczaną?

Pomoce: probówka lub szklanka, woda, jodyna, mąka ziemniaczana, ziemniak, tusz.

Przebieg doświadczenia: uczniowie oglądają i smakują mąkę ziemniaczaną. Stwierdzają, że jest to proszek bez smaku i bez zapachu. Do probówki wsypujemy odrobinę mąki i zalewamy wodą. Potrząsamy. Dzieci dostrzegają, że mąka się nie rozpuszcza, tworzy zawiesinę. Do zawiesiny wpuszczamy kilka kropel jodyny. Uczniowie obserwują i zapamiętują wynik. Na przekrojony ziemniak wpuszczamy kilka kropel jodyny. Pokazujemy dzieciom, co się stało. Uczniowie obserwują i zapamiętują.

Wnioski: zarówno zawiesina mąki ziemniaczanej, jak i bulwa ziemniaka pod wpływem jodyny zabarwiły się na kolor niebieskofioletowy. W bulwie ziemniaka znajduje się mąka ziemniaczana.

Praca techniczna: wykonanie pieczętek z ziemniaka.

Wpływ kwaśnego podłoża na zachowanie zwierząt:

Pomoce: szklana kuweta, bagietka lub pręcik szklany, próbka gleby, kwas octowy (ocet 10%), wata opatrunkowa, dżdżownica, ślimak, plastelina.

Przebieg doświadczenia: próbkę gleby równomiernie rozprowadzamy w kuwecie, w różnych miejscach umieszczamy waciki nasączone octem przy pomocy bagietki. Ostrożnie przenosimy do kuwety ślimaka i dżdżownicę. Obserwujemy ich zachowanie. Po zapisaniu wyników przenosimy okazy do ich naturalnego środowiska.

Wniosek: ślimak najpierw wciąga ciało do muszli, a następnie szuka innej drogi. Dżdżownica odsuwa się od zakwaszonego miejsca. Oba organizmy nie lubią kwaśnego podłoża. Muszla ślimaka (jego domek) zbudowana jest głównie z wapienia, który ulega rozpuszczeniu w środowisku lekko kwaśnym.

Praca techniczna: wykonanie ślimaka z plasteliny.

Dmuchiwanie baniek

Pomoce: kubek, woda, płyn do naczyń, drut.

Przebieg doświadczenia:

1. Wymieszaj w kubku z wodą płyn do mycia naczyń. Płyn zwiększy powierzchnię wody.
2. Z kawałka cienkiego drutu wykonaj pętelkę i zanurz ją w roztworze do robienia baniek. Zobaczysz, że pętelkę pokrywa cienka powłoczka płynu. Możesz dmuchać bańki.
3. Dmuchać spokojnie, potem coraz silniej, aż powłoczka płynu zostanie wydęta. Wielkość baniek zależy od zawartości płynu do mycia naczyń w wodzie. Im go więcej, tym większe bańki.

Wniosek: dmuchając bańki, można dojść do wniosku, że woda naprawdę ma skórę i że jest ona elastyczna.

Czarodziejskie właściwości wody

Pomoce: woda, słomka, zapalka, płyn do mycia naczyń, kredki, blok rysunkowy.

Przebieg doświadczenia:

1. Wessij wodę do słomki i zatkać palcem jej górny otwór. Woda zostanie w słonce. Podnieś palec do góry i pozwól paru kroplom spaść na czystą, plastikową powierzchnię.
2. Obserwuj kształty kropli wody. Teraz umocz koniec zapalki w płynie do mycia naczyń i dotknij nim wszystkich kropli wody.

Wniosek: napięcie powierzchniowe wody sprawia, że krople są wypukłe. Kiedy zmieszasz wodę z płynem do naczyń, uelas-

tycznia on powierzchnię wody i krople rozszerzają się.

Praca plastyczna: narysowanie zaobserwowanej kropli wody.

Papierowe kwiaty – magia wody

Pomoce: kolorowy papier, talerz z wodą, plastelina.

Przebieg doświadczenia: z papieru wytnij kolorowe kwiatki z zagiętymi do środka płatkami. Ułóż je na talerzyku z wodą.

Wnioski: papier składa się z drobnych drewnianych włókien. Gdy papier staje się mokry, włókna pęcznieją i prostują się, dlatego po krótkim czasie płatki w kwiatkach otworzą się.

Praca techniczna: ulepienie z plasteliny modelu chronionej rośliny wodnej – grążela żółtego.

Sklejone szklanki

Pomoce: dwie szklanki tej samej wielkości, podgrzewacz, zapalki, woda, kartka bibuły, plastelina, słoik.

Przebieg doświadczenia: bibułę zwilżamy. Do szklanki wkładamy podgrzewacz, zapalamy go, a na szklankę kładziemy zwilżoną bibułę i przykrywamy drugą szklanką.

Gdy podgrzewacz zgaśnie, szklanki się złączą i można je podnieść jednocześnie.

Wniosek: wewnętrzne podciśnienie powietrza przyciąga obie szklanki.

Praca techniczna: wykonanie wazoników ze słoiczek.

Chmura w butelce

Pomoce: duża plastikowa butelka z zakrętką, nóż, ciepła woda, kostki lodu, lampa stołowa albo nasłonecznione miejsce, wata, klej, blok rysunkowy.

Przebieg doświadczenia:

1. Ostrożnie obetnij górną część butelki (1/3 wysokości).
2. Wlej do dolnej części butelki ciepłą wodę, a do górnej z zakrętką wrzuć kostki lodu.
3. Włóż górną część butelki do dolnej, kapslem w dół.
4. Postaw butelkę na nasłonecznionym parapecie albo pod lampą. Obserwuj przez chwilę, a zobaczysz, jak na dole utworzy się niby-chmura.

Wniosek: w butelce powstaje chmura, ponieważ gorąca woda parując, nawilża powietrze. Aby powstała widoczna para wodna

potrzebne są w powietrzu drobinki, do których cząsteczki wody w stanie lotnym zaczynają się przyczepiać (kondensować).

Praca techniczna: wykonanie chmury z waty.

Zaczarowany balon

Pomoce: zimna butelka, balon, miska z ciepłą wodą.

Przebieg doświadczenia: Pustą butelkę wkładamy do lodówki na około jedną godzinę. Po wskazanym czasie wyjmujemy butelkę i na jej szyjkę nakładamy balon na około dwie minuty. Wkładamy butelkę do ciepłej wody. Balon nadmuchuje się jak po dotknięciu czarodziejską różdżką.

Wniosek: w wyniku ocieplenia powietrze znajdujące się w butelce rozpręża się i potrzebuje więcej miejsca, wpływa więc do balonu i nadmuchuje go.

Ukryte pismo – niewidzialne atramenty

Pomoce: sok z cytryny, kartka z białego bloku rysunkowego, żelazko.

Przebieg doświadczenia: na kartce zapisujemy własne imię świeżym sokiem z cytryny. Następnie prasujemy kartkę żelazkiem. W miejscu, gdzie był napis kartka przypala się i pojawia się imię.

Wniosek: sok z cytryny zawiera różne substancje organiczne, w skład których wchodzi węgiel. Podczas ogrzewania substancje rozkładają się, a wydzielający się węgiel powoduje czarno-brązowe zabarwienie papieru.

Ulatujący wosk

Pomoce: paląca się świeczka na świeczniku, kawałek potłuczonego szkła, spinacz do bielizny.

Przebieg doświadczenia: kawałek potłuczonego szkła przytrzymujemy spinaczem i przez około 10 sekund trzymamy nad płomieniem, a następnie odkładamy na bok, aby się ochłodził.

Na kawałku szkła będą widoczne ślady wosku.

Wniosek: gdy świeca się pali, niektóre cząsteczki wosku przekształcają się pod wpływem ciepła, unoszą się do góry i odkładają się na odłamku szkła.

Praca techniczna: wykonanie plakatu z wykorzystaniem kartek z doświadczenia.

Pienisty potwór (wulkan)

Pomoce: plastikowa butelka, ocet, płyn do mycia naczyń, soda, miska.

Przebieg doświadczenia: butelkę napełniamy do połowy octem i dolewamy trochę płynu do mycia naczyń (można zabarwić farbą), ostrożnie mieszamy składniki, butelkę ustawiamy na środku miski, bierzemy trzy łyżeczki sody oczyszczonej i wsypujemy na środek papierowej chusteczki do nosa. Związujemy ją, skręcamy końce i wrzucamy zawiniętą chusteczkę do butelki. Po kilku mi-

nutach z butelki zacznie wydobywać się piana. Można ozdobić butelkę kolorowym papierem, wtedy piana będzie wychodziła z „paszczy potwora-smoka”.

Wniosek: gdy mieszamy ocet z sodą oczyszczoną powstaje gaz zwany dwutlenkiem węgla. Tworzy on w occie bąbelki gazu, który reaguje z płynem do mycia naczyń. Powstaje przy tym tak dużo piany, że wydostaje się ona z butelki niczym z paszczy potwora.

Agnieszka Kowalkowska

Bibliografia:

- Żebrowska M. (red.), *Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży*, PWN, Warszawa 1980.
 Madej H., *Obserwacja i eksperyment jako metody poznawania środowiska przyrodniczego*, „Życie Szkoły” 1997, nr 10.

Monika Orszulak

Szkoła Podstawowa nr 12 im. J. Matejki w Częstochowie

SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE II GIMNAZJUM

TEMAT LEKCJI:

„I muszę jechać... więc mnie żegnasz” – bolesne rozstanie w utworze Juliana Tuwima „Przy okrągłym stole”.

CELE OGÓLNE:

Uczeń:

- wykorzystuje informacje zawarte w utworze,
- analizuje i interpretuje utwór,
- tworzy wypowiedzi ustne i pisemne.

CELE OPERACYJNE:

Uczeń:

- wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu,
- przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury i uzasadnia ją,
- korzysta ze słownika frazeologicznego,
- rozpoznaje problematykę utworu,
- charakteryzuje postać mówiącą w utworze i jej adresata,
- przypisuje czytany utwór do właściwego rodzaju literackiego,
- omawia na podstawie poznanych dzieł literackich i innych tekstów kultury podstawowe, ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne: miłość, cierpienie, nadzieję; dostrzega i podaje refleksji uniwersalne wartości humanistyczne,
- tworzy spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat,
- uczestniczy w dyskusji, uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi,

- wskazuje funkcje użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu słownictwa (metafor), składni (powtórzeń, pytań retorycznych), fonetyki (rymu),
- stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie.

METODY I FORMY PRACY:

Dyskusja, praca w grupach, praca z tekstem, tworzenie tekstów.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

Karta pracy, słownik frazeologiczny, prezentacja przygotowana przez nauczyciela (https://prezi.com/rnvn9e4k_kbm/przy-okragym-stole/, [dostęp 10.01.2017]) z wykorzystaniem:

- adaptacji filmowej utworu „Opowieść wigilijna” Karola Dickensa (<https://www.youtube.com/watch?v=HO65yucdW5o>, [dostęp 10.01.2017]),
- fragmentu audiobooka „Mały Książę” (<https://www.youtube.com/watch?v=rI1DK4WEwI0>, [dostęp 10.01.2017]),
- reprodukcji obrazu Artura Grottgera „Pożegnanie powstańca”,
- reprodukcji Rycerze Okrągłego Stołu i święty Graal. Malunek z XV w.,
- zdjęcia okrągłego stołu z Pałacu Pezydenckiego,
- utworu Ewy Demarczyk „Tomaszów” (<https://www.youtube.com/watch?v=X4WWccQjDOc>, [dostęp 10.01.2017]).

PRZEBIEG LEKCJI:

1. Nauczyciel informuje uczniów, że tematem lekcji będzie analiza i interpretacja utworu Juliana Tuwima „Przy okrągłym stole”. Podczas lekcji jako pomoc dydaktyczna wykorzystana zostanie prezentacja (https://prezi.com/rnvn9e4k_kbm/przy-okragym-stole/, [dostęp 10.01.2017]) oraz karta pracy (załącznik 1).
2. Po odczytaniu utworu, nauczyciel przedstawia uczniom fragment filmu „Opowieść wigilijna” (39:11–41:50), fragment audiobooka „Mały Książę” (32:27–34:16) oraz obraz Artura Grottgera „Pożegnanie powstańca”. Zadaniem uczniów jest odnalezienie motywu łączącego prezentowane teksty kultury. Nauczyciel prosi o znalezienie w wierszu Juliana Tuwima wersu, który mógłby zostać tytułem przedstawionego obrazu oraz fragmentów filmu i utworów literackich.

Uczniowie zauważają, że tematyką prezentowanych materiałów jest rozstanie, pożegnanie dwojga osób. Wers – tytuł: „I muszę jechać... więc mnie żegnasz”.

Nauczyciel prosi uczniów o podanie własnych przykładów utworów, których motywem jest pożegnanie, rozstanie (nie tylko mężczyzny i kobiety). W razie potrzeby uzupełnia odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi:

- „Do M*” Adama Mickiewicza,
- „Romeo i Julia” Williama Szekspira,
- „Krzyżacy” Henryka Sienkiewicza,
- „Trzy strofy” Cypriana Kamila Norwida,
- „Testament mój” Juliusza Słowackiego (podmiot liryczny żegna się z przyjaciółmi i światem),
- „Treny” Jana Kochanowskiego (podmiot liryczny żegna się ze swą córką).

Uczniowie zapisują temat lekcji: I muszę jechać... więc mnie żegnasz – bolesne rozstanie w utworze Juliana Tuwima „Przy okrągłym stole”.

3. Kolejnym etapem lekcji jest określenie sytuacji lirycznej. Uczniowie szukają odpowiedzi na pytania postawione przez nauczyciela.
 - a) kto mówi? – *mężczyzna (wyjechałem, zostawiłem)*. Wniosek: utwór jest przykładem liryki bezpośredniej,
 - b) do kogo się zwraca? – *do kobiety (jedyna, najmilsza)*. Wniosek: utwór jest przykładem liryki zwrotu do adresata. Określenia, których mężczyzna użył, mówiąc o kobiecie, świadczą o jego uczuciach względem niej. Adresatka wypowiedzi jest jego ukochaną,
 - c) co proponuje osoba mówiąca? – *wspólny wyjazd do Tomaszowa (A może byśmy tak, jedyna, wpadli na dzień do Tomaszowa?)*,

- d) dlaczego podmiot liryczny wysuwa taką propozycję? – *kobieta i mężczyzna rozstali się, mężczyzna jest przeświadczony, że nie dokończyli rozmowy, która poprzedziła jego wyjazd (Musimy skończyć naszą dawną rozmowę smutnie nieskończoną).*
4. Następnie zadaniem uczniów jest scharakteryzowanie bohaterów na podstawie przeżywanych przez nich emocji. Nauczyciel dzieli klasę na grupy. W grupach uczniowie szukają informacji o odczuciach postaci, popierają swe wypowiedzi odpowiednimi fragmentami tekstu.

Mężczyzna	Kobieta
Jeszcze mi ciągle z jasnych oczu Spływa do warg kropelka słońca	A ty mi nic nie odpowiadasz I jesz zielone winogrona
Jeszcze ci wciąż spojrzeniem śpiewam: „Du holde Kunst”... i serce pęka	więc mnie żegnasz, Lecz nie drży w dłoni mej twa ręka
Błogosławiłem, przeklinałem	Bez słowa

Przykładowe odpowiedzi:

Zachowanie kobiety jest pozbawione emocji, spokojnie je winogrona, chłodno żegna się z mężczyzną.

W przeciwieństwie do kobiety mężczyzna płacze, pęka mu serce. Rozstanie wywołuje w nim skrajne emocje: błogosławi je i przeklina; odczuwa ulgę, ale też złorzeczy.

Mężczyzna do dzisiaj wspomina rozstanie, które napętniło go smutkiem i pozostawiło wrażenie niedokończonych rozmów. Poszukuje kontaktu z ukochaną, zaprasza ją do Tomaszowa. Być może ma nadzieję na odbudowanie z nią relacji, wyjaśnienie spraw, które przyczyniły się do rozłąki.

5. W dalszej kolejności nauczyciel kieruje uwagę uczniów na tytuł utworu – „Przy okrągłym stole”. Dlaczego tytułowy stół jest okrągły? Zadaniem uczniów jest poszukiwanie znaczenia frazeologizmu „okrągły stół” (można skorzystać ze słownika frazeologicznego).

Za „Słownikiem frazeologicznym PWN”: okrągły stół; rozmowy, obrady itp. okrągłego stołu, przy okrągłym stole – rozmowy, obrady prowadzone przez przedstawicieli różnych ugrupowań, partii politycznych, krajów w celu znalezienia kompromisowego rozwiązania spornych spraw.

Uczniowie powinni odnaleźć nawiązanie do okrągłego stołu z legend arturiańskich.

Za Wikipedią: okrągły stół – stół podarowany królowi Arturowi przez jego żonę lub Merlina (w zależności od wersji legendy). Każdy, kto przy nim zasiadał był równy. Był on miejscem spotkań Rycerzy Okrągłego Stołu. Wykonany był z drewna i kamienia. Wryte były na nim pozłacane litery z inicjałami wszystkich 150 rycerzy. Miejsca przy nim nazywane były zydlami. Przy stole znajdowało się jedno miejsce, zwane „miejscem zguby”. Każdy, który nie był wybrany, gdy usiadł na nim, umierał. Wcześniejsi władcy zasiadali przy długich stołach. Na samym początku siedział król. Im dalej od króla, tym mniej ważni byli ludzie. Król Artur uważał, że wszyscy są sobie równi i dlatego podczas jego panowania, wszyscy siedzieli przy okrągłym stole.

Okrągły stół jest symbolem równości i braterstwa – prawdopodobnie podmiot liryczny liczy na osiągnięcie porozumienia z kobietą, z którą się rozstał, dlatego rozmowa ma zostać dokończona przy okrągłym stole.

Okrągły stół jest obecny również w historii Polski – w 1989 r. przy okrągłym stole prowadzone były przez przedstawicieli władz PRL i opozycji solidarnościowej negocjacje, od których rozpoczęły się zmiany ustrojowe Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Nauczyciel prezentuje zdjęcie okrągłego stołu eksponowanego w Pałacu Prezydenckim w Warszawie.

6. Następnie uczniowie z pomocą nauczyciela dokonują analizy wiersza.
- a) utwór zbudowany jest z 8 czterowersowych zwrotek, jest to dziewięciozłogłowiec. Budowa klamrowa – utwór spaja klamra:
A może byśmy tak, jedyna, Wpadli na dzień do Tomaszowa? – Więc może byśmy tak najmiłsza, Wpadli na dzień do Tomaszowa?...
- b) w interpretacji tekstu może pomóc bogata interpunkcja: znaki zapytania, wielokropki, wykrzykniki, będące odzwierciedleniem emocji podmiotu lirycznego,

c) różnorodność środków stylistycznych.

Środek stylistyczny	Przykład
apostrofa/pytanie retoryczne	A może byśmy tak, jedyna, Wpadli na dzień do Tomaszowa?
pytanie retoryczne	Kto odczaruje nas?
epitet	białym domu
wykrzyknienie	A przecież wszystko – tam zostało!
powtórzenie	Kto odczaruje nas? Kto wyrwie
porównanie	Siedzimy martwo jak zakłęci; Jak sen urwała się rozmowa
peryfrazja	Jeszcze mi ciągle z jasnych oczu Spływa do warg kropelka słona
personifikacja	Ten biały dom, ten pokój martwy Do dziś się dziwi, nie rozumie...
synestezja	zmierzchem złotym Ta sama cisza trwa wrześniowa...

- Na zakończenie lekcji nauczyciel prezentuje utwór w wykonaniu Ewy Demarczyk. Uczniowie zauważają, że w piosence nastąpiła zamiana osoby mówiącej – w piosence jest nią kobieta, która zwraca się do mężczyzny.
- Praca domowa
Odpoetyzuj tekst. Na podstawie wiersza Juliana Tuwima napisz krótkie opowiadanie, które urozmaicisz elementami opisu, charakterystyki postaci lub dialogiem.

Załącznik 1

KARTA PRACY Julian Tuwim „Przy okrągłym stole”

- Problematyka:
- Uzupełnij:
Podmiot liryczny:
Adresat wypowiedzi osoby mówiącej:
Propozycja podmiotu lirycznego:
Przyczyna wysunięcia propozycji:
- Zachowanie bohaterów. Uzupełnij tabelkę cytatami

Mężczyzna	Kobieta

Co można powiedzieć o kobiecie i mężczyźnie na podstawie ich zachowania?

- kobieta –
- mężczyzna –

4. Środki stylistyczne

Środek stylistyczny	Przykład
apostrofa	
pytanie retoryczne	
epitet	
wykrzyknienie	
powtórzenie	
porównanie	
peryfrazja	
personifikacja	
synestezja	

Monika Orszulak

Bibliografia:

Weglińska M., *Jak przygotować się do lekcji?. Wybór materiałów dydaktycznych*, Warszawa 1997.
 Rau K., Ziętkiewicz E., *Jak aktywizować uczniów? „Burza mózgów” i inne techniki w edukacji*, Poznań 2000.
Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty, red. A. Janus-Sitarz, Kraków 2004.
 Nolting H.P., *Jak zachować porządek w klasie*, Gdańsk 2004.

Agnieszka Grudzińska

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie

„JAKA RODZINA – TAKA PRZYSZŁOŚĆ” – II EDYCJA OGÓLNOPOLSKIEJ OLIMPIADY WIEDZY O RODZINIE

Tegoroczny motyw przewodni Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Rodzinie ujęty w powyższym haśle wskazywał na ogromną siłę rodziny, na jej fundamentalne znaczenie dla przyszłości tworzących ją osób oraz całego społeczeństwa. To właśnie ona uczy dokonywania wyborów i często wyznacza całą drogę życia, jest także źródłem wartości dających młodemu człowiekowi „korzenie i skrzydła”, kształtuje jego osobowość. Warto przypomnieć tu słowa św. Jana Pawła II, który w liście „Parati semper” skierowanym do młodych całego świata pisał: „Dzieje ludzkości przebiegają od początku – i przebiegać będą do końca – poprzez rodzinę”¹. Cele Olimpiady promują tę fundamentalną dla kondycji społeczeństwa rolę rodziny. Organizatorzy pragną bowiem wprowadzić młodych ludzi w świat wartości małżeńskich i rodzinnych, podnosić świadomość i wiedzę prawną dotyczącą małżeństwa i rodziny, kształtować postawę dobrego i odpowiedzialnego małżonka i rodzica. W ten sposób Olimpiada pełni ważną rolę edukacyjną w zakresie wychowania do życia w rodzinie².

OLIMPIADA WIEDZY O RODZINIE

– KONKURS INNY NIŻ WSZYSTKIE

Zarówno sposób organizacji jak i urozmaicone metody sprawdzania wiedzy są nietypowe na tle innych olimpiad. Udział w tym konkursie ma bowiem charakter zespołowy: w każdym etapie uczestniczą dwuosobowe drużyny reprezentujące szkołę, co stwarza uczestnikom możliwość uczenia się współpracy i wzajemnego słuchania. Zestaw

zagadnień i umiejętności wymaganych na kolejnych etapach jest bardzo szeroki: od znajomości dokumentów i regulacji prawnych, wiedzy z zakresu socjologii czy psychologii po sztukę prezentacji i zabierania głosu w dyskusji. Dzięki temu Olimpiada ma charakter interdyscyplinarny.

Uczniowie przystępują do trzech etapów. Pierwszy odbywa się na terenie szkoły i polega na rozwiązaniu przez uczestników testu wielokrotnego wyboru składającego się z 30 pytań. Na tym etapie należy wykazać się znajomością przepisów prawa polskiego (w tym konkordatowego) dotyczącego małżeństwa i rodziny, praw i obowiązków dziecka oraz wiedzą na temat możliwości pomocy osobom dotkniętym przemocą. Drugi etap – okręgowy – odbywa się w stolicy każdego województwa. Wyjątkiem jest województwo śląskie, w którym drugi etap przeprowadzany jest w Częstochowie. Uczniowie (nadal w dwuosobowych zespołach) pod kierunkiem opiekuna przygotowują 10-minutową prezentację lub film na 1 z 15 tematów wybranych z listy zaakceptowanej przez Komitet Główny Olimpiady. Podczas eliminacji zespoły przedstawiają swoją realizację tematu, a członkowie komisji zadają 3 pytania sprawdzające samodzielność wykonania prezentacji lub filmu. Z każdego województwa do finału rekomendowany jest jeden zespół. Trzeci etap – centralny – ma charakter dwustopniowy. Przystępuje do niego 10 zespołów z najlepszymi wynikami. Najpierw drużyny rozwiązują test wielokrotnego wyboru zawierający 30 pytań, które sprawdzają znajomość przepisów prawa polskiego i międzynarodowego w szczególności z za-

kresu obowiązków państwa wobec rodziny, znajomość struktur organizacyjnych oferujących pomoc rodzinie oraz zasad przygotowania do małżeństwa. W drugiej części zespoły uczestniczą w „dyskusji sokratejskiej” na wyznaczony przez organizatorów temat. W bieżącym roku brzmiał on następująco: „Jakiej polityki rodzinnej potrzebuje Polska?”. W dyskusji bierze udział 5 zespołów, które uzyskały największą liczbę punktów z testu. Komitet Główny przygotowuje 3 pytania, na które każdy z zespołów udziela odpowiedzi w czasie ograniczonym do 3 minut. Pytania są wysyłane uczestnikom drogą e-mailową. Ponadto każdy zespół ma prawo zadać 1 pytanie – losowo wybranemu – innemu zespołowi³.

ELIMINACJE OKRĘGOWE ORGANIZOWANE W REGIONALNYM OŚRODKU DOSKONAŁENIA NAUCZYCIELI „WOM” W CZĘSTOCHOWIE

28 lutego 2018 roku do siedziby RODN „WOM” w Częstochowie przybyły drużyny ze szkół średnich województwa śląskiego, aby wziąć udział w eliminacjach do etapu centralnego Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Rodzinie. Była to już druga edycja Olimpiady, której celem jest zainteresowanie młodzieży problematyką dotyczącą rodziny.

*Komisja Okręgowa w składzie:
przewodnicząca – Elżbieta Doroszuk,
członkowie – Ewelina Twardowska-Mucha,
Robert Jaczyński*

Komitet Okręgowy w składzie: Elżbieta Doroszuk (przewodnicząca komisji, nauczyciel-konsultant RODN „WOM” w Częstochowie), Ewelina Twardowska-Mucha (członek komisji, nauczyciel Zespołu Szkół Technicznych im. Jana Pawła II w Częstochowie) oraz Robert Jaczyński (członek komisji, wicedyrektor Liceum Katolickiego SPSK w Częstochowie) oceniał wypowiedzi ośmiu dwu-

osobowych drużyn z następujących szkół: Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Śląskich w Bieruniu, V Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Gliwicach, Zespołu Szkół Technicznych im. Jana Pawła II w Częstochowie, Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego SPSK w Częstochowie, Liceum Ogólnokształcącego im. mjr. Henryka Sucharskiego w Myszkowie, Zespołu Szkół w Porębie, Technikum nr 1 w Zespole Szkół Technicznych w Rybniku, Technikum TEB Edukacja w Bielsku-Białej.

Drużyna z Zespołu Szkół Technicznych w Częstochowie (Paula Grzegorzewska, Paulina Makówka), opiekun: Aneta Hołodniuk

Spośród 15 tematów młodzież wybrała 6 następujących: „Pułapki czyhające na młodych w okresie dojrzewania – jak się przed nimi chronić?”, „Jaka rodzina, taka przyszłość”, „Internet i telewizja – przyjaciele czy wrogowie życia w rodzinie?”, „Małżeństwo ludzi różnych kultur – potencjał i wyzwanie”, „Narzeczeństwo, czyli sztuka przygotowania się do małżeństwa”, „Przemoc domowa – oznaka siły czy słabości?”.

*Agata Sobol i Agnieszka Żelazko
z Liceum Ogólnokształcącego w Bieruniu,
opiekun: ks. Łukasz Skiba*

Większość zespołów przygotowała prezentacje, które ukazywały różnorodne aspekty wybranego zagadnienia. Drużyna z Liceum Ogólnokształcącego w Myszkowie (Łukasz Mazanek, Michał Szulc) w interesujący sposób na podstawie wniosków z przeprowadzonej wśród rówieśników ankiety przedstawiła zagrożenia związane z okresem dojrzewania. Przewodni temat konkursu – „Jaka rodzina, taka przyszłość” – został zaprezentowany na dwa sposoby: drużyna z Zespołu Szkół Technicznych w Częstochowie (Paula Grzegorzewska, Paulina Makówka) ukazała wpływ życia rodzinnego na życiowe wybory znanych osób, a zespół V Liceum Ogólnokształcącego w Gliwicach (Wiktoria Mostowska i Anna Trybus) zwrócił uwagę na zależność systemu wartości dziecka od wzorów i zachowań rodziców.

Zespół V Liceum Ogólnokształcącego w Gliwicach (Wiktoria Mostowska i Anna Trybus), opiekun: Anna Lyszczyna

Uczennice z Gliwic podkreśliły, że kochająca rodzina daje dziecku oparcie na całe życie. Kolejne dwie drużyny zajęły się bardzo ciekawym i aktualnym tematem dotyczącym małżeństwa ludzi różnych kultur. Wiktoria Gizińska i Judyta Kura z Zespołu Szkół w Porębie ukazały dobre i trudne strony związków łączących odrębne światy kulturowe, natomiast Agata Sobol i Agnieszka Żelazko z Liceum Ogólnokształcącego w Bieruniu przedstawiły temat od strony prawnej, zwracając uwagę na wyzwania stojące przed różnokulturowymi małżeństwami. Z kolei zespół z Technikum nr 1 w Rybniku (Bartosz Gil i Tomasz Mazur) podjął trudny temat przemocy domowej, pokazując jej przyczyny i sposoby przezwyciężenia. Dominika Skoczylas i Agata Więcek z Bielska-Białej zajęły się zagadnieniami

związanymi ze sztuką przygotowania do małżeństwa. Wniosek płynący z ich prezentacji można ująć w słowach: „Dobrze przeżyte narzeczeństwo, to udane małżeństwo”.

Dominika Skoczylas i Agata Więcek z Technikum TEB Edukacja w Bielsku-Białej, opiekun: Wojciech Dobosz

Zgodnie z regulaminem Komitet Okręgowy może rekomendować do etapu centralnego tylko jedną drużynę. W tym roku najlepszym zespołem okazali się uczniowie Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego SPSK w Częstochowie – Tomasz Kinkel i Piotr Pundyk, którzy pod kierunkiem Renaty Stencel przygotowali autorski film ilustrujący temat pt. „Internet i telewizja – przyjaciele czy wrogowie życia w rodzinie?”. Uczniowie zastosowali ciekawe ujęcia, zadbali o jasne i budujące przesłanie filmu, tworząc przemyślany scenariusz i dopasowaną do niego narrację. Młodych autorów doceniono za kreatywne ujęcie zagadnienia, walory wychowawcze i bardzo udany, czasochłonny montaż filmu. Rekomendowany zespół został zakwalifikowany przez Komitet Główny do etapu centralnego, który odbędzie się 12 kwietnia 2018 r. w Olsztynie.

Podczas ogłaszania wyników eliminacji wojewódzkich członkowie komisji konkursowej podkreślili, że poziom przygotowanych prezentacji był wysoki, świadczył o dużej wiedzy oraz zaangażowaniu uczestników. Przewodnicząca Komitetu Okręgowego Elżbieta Doroszuk, skierowała też podziękowania do nauczycieli przygotowujących zespoły do udziału w Olimpiadzie za skuteczne rozwijanie wśród młodzieży zainteresowań tematyką rodzinną.

Fot. M. Błoch

Agnieszka Grudzińska

Przypisy:

- ¹ https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/listy/parati.html, [dostęp 22.02.2018].
- ² <http://www.uwm.edu.pl/owor/cel-olimpiady>, [dostęp 22.02.2018].
- ³ <http://www.uwm.edu.pl/owor/httpwww-uwm-edu-ploworwp1wp-contentuploads>

201605regulamin-201718-pdf,
[dostęp 22.02.2018].

Netografia:

<http://www.uwm.edu.pl/owor/>,
[dostęp 22.02.2018].
https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/listy/parati.html,
[dostęp 22.02.2018].

Zwycięzcy eliminacji okręgowych: Tomasz Kinkel, Piotr Pundyk z Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego w SPSK w Częstochowie przyjmują gratulacje od Grażyny Bochenkiewicz, wicedyrektor ds. doskonalenia nauczycieli RODN „WOM” w Częstochowie

Marta Lipska

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie

TEACH ENGLISH WITH AUTHENTIC RESOURCES – GET RID OF BOREDOM AND ROUTINE

What exactly are authentic resources and what is so great about them? Can English teachers make use of them to break the routine and get students interested? If so, should such resources be adapted to students' level or remain in their original unedited form? Such questions puzzle educators when they plan their lessons. How about exploring the topic and putting the theory into practice.

The first thing that comes to our mind when we think about authentic resources is that they are newspaper or magazine articles but, in fact, there are many more types of them:

- full-length films and film trailers,
- songs and music clips,
- literature (poems, short stories, novels),
- restaurant info (menus, websites),
- tourist information (e.g. TripAdvisor),

- cartoons,
- celebrity gossip sites (e.g. hollywoodlife.com),
- news portals (e.g. BBC News) and newspapers available online (e.g. independent.co.uk),
- shopping websites (e.g. ebay.com, amazon.co.uk),
- radio & TV broadcasts (documentaries, commercials, interviews),
- leaflets, flyers or posters.

According to the list above, authentic resources are texts, audio or video recordings, and real-life materials that haven't been designed for learners of English but for native speakers. Their primary purpose is practical usage or entertainment rather than studying a foreign language. The fact that they are so genuine in their nature makes them a perfect alternative to artificial and tiresome coursebook texts. That is why they are worth incorporating in English lessons.

Tammy Bjelland¹ and Emily Monaco², the authors of **articles about using authentic resources in teaching**, list and justify their obvious benefits. Real-life aids are attractive to learners as they relate to recent events. They also reflect the use of English in its natural environment. Reading or listening to something that is not fake or made up for pure learning purposes provides students with the answers to such questions as: 'Will I ever use the language I'm learning for a real purpose' or 'Why should I learn it – isn't it art for art's sake?'. Another advantage of authentic texts and recordings is that they are readily available thanks to the Internet.

There is, however, one 'but' that teachers have about using authentic resources in the classroom. They fear that learners will panic when they face a text with a lot of unfamiliar vocabulary or grammar. Should they prevent this panic and adapt resources to their students' level? The answer is 'No'. Only unedited resources can fully reflect real situations that learners may face in an English-speaking environment, the environment they enter regularly in their online lives and without travelling to Great Britain, Canada or the USA. After all, English is omnipresent on the Internet. For this reason, educators should give their students opportunities to challenge the language in its real spoken or written form. There is also a bonus for teachers; it saves time and energy if they don't have to edit the materials to fit their students' level.

English teaching experts who promote using authentic unedited resources³ advise how to start incorporating them in classes. As students are not able to fully understand real-life texts, the first step should be informing them that they don't need to know every single word. The objective should be easy to obtain, not to understand 100% of the content⁴. For instance, students can only identify the product used in a radio/TV commercial or they can draw a picture of what's happening in a short text published in a gossip column. Teachers should ask just one or two simple questions so that students are able to succeed.

Another tip to prevent panic in class while using authentic resources is to pre-teach key vocabulary. It is important for learners of all levels⁵. For example, to introduce the necessary vocabulary for a reading activity based on an authentic shopping website, start from presenting the site layout, the departments and categories, and teach students some key words and phrases like *shop by category*, *buy it now*, *add to cart/basket*, *add to watch list*, *brand*, *delivery options*, *free shipping*, *condition (new/pre-owned)*, *quantity*, *seller*. Students may pretend that they are buying a present for somebody, having some information about that person's interests or needs. Depending on their language level, students may get further searching criteria like the budget limit or certain delivery options⁶.

Example 1: Buying on eBay

Buy a birthday present for a friend who is a gamer.
Your budget is \$15. Find an offer with free shipping.

Example 2: Buying on Amazon

Buy a gift for your 15-year-old sister. Remember that she is crazy about jewellery and she loves pink.
Your budget is £25.

Below are presented some examples of short tasks based on authentic TV and radio commercials, and real English jokes. They can be used as warm-ups or short active breaks after some longer activities that require students' concentration. They can also be incorporated in English lessons to practice listening or reading comprehension. The funnier they are, the more motivated and interested your students will be. Feel free to print and use them in your lessons.

1. A TV commercial Question 1: Why is the man shouting? <i>Students' answers: ...</i> Question 2: Watch the commercial again and say what is advertised here: a) an ointment, b) a painkiller, c) a first aid kit, ✕ ✕ ✕ ✕ ✕	 Answer key: 1. He's burnt himself, 2. c) a first aid kit, Use this link: https://bit.ly/2pObnxY, TV commercial - Funny St John First Aid Kit video Australian.wmv, [dostęp 6.02.2018].
2. A TV commercial What is the man doing? (More than one answer is possible) 1) He's peeing, 2) He's writing, 3) He's dancing, 4) He's proposing, ✕ ✕ ✕ ✕ ✕	 → <u>pause after 29 seconds</u> to listen to your students' answers. Then, play the rest of the ad. Answer key: He's proposing, peeing and writing ☺ Use this link: https://bit.ly/2ou8Euk, Funniest Commercials Ever - You Can't Stop Laughing, [dostęp 30.10.2017].
3. A radio commercial: What is advertised here? ✕ ✕ ✕ ✕ ✕ Answer key: a shampoo for dogs (The recording is available on YouTube so students can't see the screen), Use this link: https://bit.ly/2pPomR0 , Flow Shampoo Radio, [dostęp 30.10.2017].	
4. A TV commercial What is advertised? a) healthy sandwiches with onion and garlic, b) a liquid that kills bad breath, ✕ ✕ ✕ ✕ ✕	 Answer key: b) a liquid that kills bad breath Use this link: https://bit.ly/2GWU4TF, Scope crest dual-blast mouthwash commercial, [dostęp 6.02.2018].
5. A radio advert Finish the sentence: 'Have a break, have a _____'. ✕ ✕ ✕ ✕ ✕ Answer key: KitKat (The recording is available on YouTube so students can't see the screen), Use this link: https://bit.ly/2GCAEWi, KitKat Radio Advert, [dostęp 23.03.2018].	

6. A radio advert**What is 'mmmmm' to everyone?**

✂ ✂ ✂ ✂ ✂

Answer key: Lipton Green Tea (students can't see the screen),

Use this link: <https://bit.ly/1kpLXFV>, Lipton Green Leaf Tea 'Mmm', [dostęp 23.03.2018].**7. A TV commercial****What tablets are advertised here?****a) for treating hallucination** (when you see objects/people/animals that are not really there),**b) for treating insomnia** (difficulties with sleep),

✂ ✂ ✂ ✂ ✂

Answer key: b)

Use this link: <https://bit.ly/2GW4OS8>, Ambien CR Commercial, [dostęp 23.03.2018].**7. Finish the joke:****When I see lovers' names carved in a tree, I don't think it's sweet. I just think it's surprising how many people _____ on a date.**

✂ ✂ ✂ ✂ ✂ ✂ ✂ ✂ ✂ ✂

The right answer is 'bring a knife' ☺

Adapted from Short-funny.com <http://www.short-funny.com/>, [dostęp 27.03.2018].**8. Finish the joke:****Can a kangaroo jump higher than a house?****– Of course, a house _____ at all.**

✂ ✂ ✂ ✂ ✂ ✂ ✂ ✂ ✂ ✂

The right answer is 'doesn't jump' ☺

Adapted from Short-funny.com <http://www.short-funny.com/>, [dostęp 27.03.2018].

Feel inspired to create your own exercises based on real-life texts and recordings. Break the routine and make your English classes more and more attractive! For more activities of this kind, visit <http://www.womczest.edu.pl/new/zasoby-edukacyjne/jezyki-obce/jezyk-angielski/>, ('Warm-ups and activities for short active breaks').

Marta Lipska**Przypisy:**

- 1 T. Bjelland, Using Authentic Resources in the Language Classroom, <https://bit.ly/2GgGVUj>, [dostęp 31.10.2017].
- 2 E. Monaco, 35 Authentic Language Teaching Materials That'll Bring the World to Your Class, <https://bit.ly/2Gb4zFD>, [dostęp 5.02.2018].
- 3 S. Shepherd, Using authentic materials, <https://bit.ly/1CVpAHF>, [dostęp 31.10.2017].
- 4 T. Bjelland, Using Authentic Resources in the Language Classroom, <https://bit.ly/2GgGVUj>, [dostęp 31.10.2017].
- 5 S. Shepherd, Using authentic materials, <https://bit.ly/1CVpAHF>, [dostęp 31.10.2017].
- 6 Cambridge English webinar Using digital tools to bring the outside world into the language classroom, [dostęp 29.11.2017].

Netografia:

Bjelland T., *Using Authentic Resources in the Language Classroom*, <https://bit.ly/2GgGVUj>, [dostęp 31.10.2017].
 Cambridge English webinar, *Using digital tools to bring the outside world into the language classroom*, [dostęp 29.11.2017].
 Monaco E., *35 Authentic Language Teaching Materials That'll Bring the World to Your Class*, <https://bit.ly/2Gb4zFD>, [dostęp 5.02.2018].
 Shepherd S., *Using authentic materials*, <https://bit.ly/1CVpAHF>, [dostęp 31.10.2017].

Alina Grabna
Bożena Policińska
Miłosława Pasternak
Iwona Tutak

Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Oddział w Częstochowie

TOWARZYSTWO NAUCZYCIELI BIBLIOTEKARZY SZKÓŁ POLSKICH ODDZIAŁ W CZĘSTOCHOWIE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI W 2017 ROKU

Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Oddział w Częstochowie to organizacja pozarządowa pożytku publicznego, która działa społecznie na zasadzie wolontariatu. Celem Towarzystwa jest czynny udział w tworzeniu właściwych warunków działania bibliotek szkolnych, integracja środowiska zawodowego nauczycieli bibliotekarzy, działania na rzecz podnoszenia rangi biblioteki szkolnej i statusu nauczyciela bibliotekarza, ochrona interesów zawodowych środowiska nauczycieli bibliotekarzy, działania na rzecz rozwoju czytelnictwa dzieci i młodzieży, kształtowanie twórczej postawy zawodowej, popieranie inicjatyw zawodowych, doskonalenie fachowe nauczycieli bibliotekarzy, reprezentowanie nauczycieli bibliotekarzy w kraju i za granicą. Najważniejsze działania podejmowane w roku 2017 to:

1. ROZWIJANIE CZYTELNICTWA

W ramach rozwijania kompetencji czytelniczych nauczyciele bibliotekarze wzięli udział w: kampanii czytania „Dzień Głośnego Czytania”, „1000 powodów by czytać”, „Cała Polska czyta dzieciom”, maratonie czytelniczym z okazji XVI Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom „Mój region, moja siła”, Narodowym Czytaniu „Wesela” Stanisława Wyspiańskiego, VII Festiwalu Dekonstrukcji Słowa „Czytaj!”, ogólnopolskiej akcji „Jak nie czytam, jak czytam

– bicie rekordu w czytaniu”, „Uwolnij książki, dziel się z innymi radością czytania”, „Światowym Dniu Pluszowego Misia”.

*Uczestnicy bicia rekordu w czytaniu
z Gimnazjum nr 5 w Częstochowie*

Projekty czytelnicze o zasięgu między- szkolnym, miejskim, regionalnym, ogólnopolskim

Nauczyciele bibliotekarze realizowali programy i projekty, takie jak:

- „1000 powodów by czytać” – udział w ogólnopolskim programie Empiku „Wsparcie dla bibliotek szkolnych” – Szkoła Podstawowa nr 38 im. L. Zamenhofa w Częstochowie,
- „Międzynarodowy Miesiąc Bibliotek Szkolnych” – międzynarodowe święto bibliotek szkolnych ustanowione przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Bibliotekarstwa Szkolnego (International Associa-

tion of School Librarianship) i obchodzone pod patronatem „Biblioteki w Szkole”,

- „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” – rządowy program dotyczący wspierania w latach 2016–2020 organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży,
- „PoczytajMY” – ogólnopolski program edukacyjny Centrum Edukacji Obywatelskiej,
- „Wychować człowieka mądrego” – ogólnopolski projekt, objęcie wychowawczą opieką tutorską uczniów z klasy czwartej Szkoły Podstawowej nr 38 im. L. Zamenhofs w Częstochowie,
- „Polubić czytanie!” – biblioteczny program dydaktyczno-wychowawczy realizowany na zajęciach pozalekcyjnych w ramach Klubu Czytelniczego, stawia przede wszystkim na umiejętności istotne dla rozwoju ucznia i jego samokształcenia – Szkoła Podstawowa nr 38 im. L. Zamenhofs w Częstochowie,
- „Festiwal Bajki” – udział w projekcie Biblioteki Publicznej im. dr. W. Biegańskiego w Częstochowie, którego głównym celem jest promocja dobrej literatury dla dzieci i młodzieży – Szkoła Podstawowa nr 38 im. L. Zamenhofs w Częstochowie.

Spotkania autorskie

Członkowie Towarzystwa wzięli udział w spotkaniach autorskich podczas 21. Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie, między innymi z: Matthiasem Kneipem, Thomasem Arnoldem, Wojciechem Cejrowskim, Anną Onichimowską, a także w spotkaniach zorganizowanych przez Bibliotekę Publiczną im. dr. W. Biegańskiego w Częstochowie – Roksaną Jędrzejewską-Wróbel, Katarzyną Wasilkowską, Barbarą Kosmowską.

Konkursy czytelnicze o zasięgu międzyшкоlnym, miejskim, regionalnym, ogólnopolskim

Członkowie Towarzystwa współorganizowali wiele konkursów, które odbywają się cyklicznie i wpisały się na stałe w tradycję poszczególnych szkół, np.:

- XIII Powiatowy Konkurs Wiedzy o Książce i Bibliotece – Gimnazjum nr 18 w Częstochowie,

Laureaci Powiatowego Konkursu Wiedzy o Książce i Bibliotece wraz z nauczycielami i organizatorami

- VI Powiatowy Konkurs Wiedzy o Książce i Literaturze „Czytam, więc jestem” – Gimnazjum nr 20 w Częstochowie,
- XVI Powiatowy Konkurs Poprawnej Poliszczyzny „O gęsie pióro Mikołaja Reja” – Gimnazjum nr 5 im. M. Reja w Częstochowie,
- III Powiatowy Konkurs Czytelniczo-Plastykczny „Mały książę” – Gimnazjum nr 22 w Częstochowie,
- IV Powiatowy Konkurs Wiedzy o Twórcach Literatury – Życie i Twórczość Henryka Sienkiewicza – Zespół Szkół w Garnku,
- VIII Powiatowy Konkurs Kaligraficzny „I Ty możesz zostać Mistrzem pióra” – Szkoła Podstawowa nr 24 w Częstochowie oraz Szkoła Podstawowa nr 38 im. L. Zamenhofs w Częstochowie,
- II Szkolny Konkurs Literacko-Plastykczny „Przyjedź do nas, Mikołaju – projekt snów” – Szkoła Podstawowa nr 38 im. L. Zamenhofs w Częstochowie.

Inne imprezy o zasięgu międzyшкоlnym, miejskim, regionalnym, ogólnopolskim

29.09.2017 r. nauczyciele bibliotekarze Zespołu Szkół Samochodowo-Budowlanych w Częstochowie zorganizowali głośne czytanie legend Mirosława Zwolińskiego pod hasłem: „Mój region – moja mała ojczyzna”.

16.10.2017 r. uczniowie i nauczyciele bibliotekarze Zespołu Szkół Samochodowo-Budowlanych w Częstochowie wzięli udział VII Festiwalu Dekonstrukcji Słowa „Czytaj!” zorganizowanym przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Częstochowie oraz Centrum Promocji Młodych w Częstochowie.

Nauczyciel bibliotekarz ze Szkoły Podstawowej nr 38 im. L. Zamenhofs w Częstochowie zorganizował akcję charytatywną „Zrób paczkę dla maluszka pod choinkę” na rzecz dzieci przebywających w Zakładzie Pielegnacyjno-Opiekuńczym w Częstochowie.

2. ROZWIJANIE MŁODYCH TALENTÓW I ZAINTERESOWAŃ

Wszystkie działania i inicjatywy podejmowane na rzecz dzieci i młodzieży w 2017 roku miały na celu rozbudzanie zainteresowań, promowanie talentów oraz przygotowanie do licznych konkursów. Wspaniałe rezultaty można było osiągnąć poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych: literackich, dziennikarskich, plastycznych, bibliotecznych.

Nauczyciele bibliotekarze zorganizowali różnego rodzaju konkursy czytelnicze:

- Powiatowy Konkurs Literacko-Czytelniczy pod tytułem „Najbardziej lubiani przez dzieci bohaterowie lektur szkolnych dla klas I-III” – Szkoła Podstawowa w Brzyszowie,
- Powiatowy Walentynkowy Konkurs Czytelniczy „Najbardziej romantyczny fragment książki” – Zespół Szkół nr 1 w Częstochowie,
- Powiatowy Konkurs Czytelniczy na „Szkołą gazetę promującą czytelnictwo” – Zespół Szkół w Garnku,
- Szkolny Konkurs Czytelniczy „Bohaterowie naszych lektur” oraz „selfie z ulubioną książką” – Gimnazjum nr 5 im. M. Reja w Częstochowie
- Powiatowy Konkurs „Mój kandydat do Literackiej Nagrody Nobla” – Zespół Szkół nr 1 w Częstochowie.

3. PRZEDSIĘWZIĘCIA NA RZECZ ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Imprezy organizowane w środowisku lokalnym

28.05.2017 r. Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Oddział w Częstochowie przygotowało stoisko i zaprezentowało się społeczności lokalnej podczas Pikniku Rodzinnego Podmiotów Ekonomii Społecznej na Promenadzie im. Cz. Niemeny w Częstochowie.

Piknik częstochowskich organizacji pozarządowych

Sponsorowanie przez TNBSP imprez lokalnych, konkursów itp.

Członkowie naszego Oddziału w 2017 r. zorganizowali pod patronatem Towarzystwa i przy jego wsparciu finansowym poniższe konkursy, mające na celu popularyzację literatury wśród dzieci i młodzieży:

- VIII edycję Powiatowego Konkursu Kaligraficznego „I ty możesz zostać Mistrzem pióra” – Szkoła Podstawowa nr 24 w Częstochowie oraz VI Liceum Ogólnokształcące im. J. Dąbrowskiego w Częstochowie,
- II edycję Powiatowego Konkursu Literacko-Plastycznego pod hasłem „Najbardziej lubiani przez dzieci bohaterowie lektur szkolnych” – Szkoła Podstawowa w Brzyszowie,
- II edycję Wojewódzkiego Konkursu „Książka i informacja w erze mediów cyfrowych” – TNBSP Oddział Częstochowa i PBP RODN „WOM” w Częstochowie,
- Powiatowy Walentynkowy Konkurs Czytelniczy „Najbardziej romantyczny fragment książki” – Zespół Szkół nr 1 w Częstochowie
- XIII Powiatowy Konkurs Wiedzy o Książce i Bibliotece – Gimnazjum nr 18 w Częstochowie,
- III edycję Międzyszkolnego Konkursu Fotograficznego „Podróże kształcą” – TNBSP Oddział Częstochowa,

Laureatka Międzyszkolnego Konkursu Fotograficznego „Podróże kształcą”

- III Powiatowy Konkurs Czytelniczo-Plastyczny „Mały książę” – Gimnazjum nr 22 w Częstochowie.

Powiatowy Konkurs Czytelniczo-Plastyczny „Mały książę” – wręczenie nagród

Warsztaty i szkolenia dla bibliotekarzy różnych typów bibliotek

Spotkania członków częstochowskiego Oddziału TNBSP, udział w kursach i szkoleniach pozwoliły na wymianę doświadczeń, doskonalenie zawodowe, poszerzenie oferty zajęć i konkursów dla uczniów oraz prezentowanie własnego warsztatu pracy. Rada Oddziału TNBSP w Częstochowie zorganizowała warsztaty edukacyjne na temat:

- „Modelowe wsparcie szkoły przez nauczyciela bibliotekarza” (16.02.2017),
- „Biblioteka szkolna a nowa podstawa programowa” (29.05.2017),
- „EVENT MARKETING biblioteki szkolnej” (26.09.2017),
- „Rola biblioteki szkolnej w kontekście realizacji nowej podstawy programowej” (4.12.2017).

4. PRZEDSIĘWZIĘCIA W ŚRODOWISKU NAUCZYCIELI BIBLIOTEKARZY RÓŻNYCH SZKÓŁ

Imprezy okolicznościowe TNBSP (np. fora, spotkania jubileuszowe itp.)

Członkowie TNBSP brali udział, bądź włączyli się w organizację:

- Akademii Szczęśliwego Dzieciństwa – w kręgu wartości patriotycznych – konferencja – PBP RODN „WOM” w Częstochowie (15.03.2017),
- XIII Forum Bibliotekarzy Województwa Śląskiego na temat „Biblioteka pomaga w czytaniu” – Sekcja Bibliotekarska ZNP (31.03.2017),
- VIII Regionalnej Sesji Popularyzatorskiej „Projekty czytelnicze w szkole i bibliote-

ce” – Muzeum Haliny Poświatowskiej w Częstochowie (10.05.2017),

- maratonu czytelniczego, któremu patronował Prezydent Miasta Częstochowy Krzysztof Matyjaszczyk w sali odczytowej Biblioteki Publicznej im. dr. W. Biegańskiego w Częstochowie. Tegoroczny maraton zatytułowany „Mój region – moja siła” miał miejsce w Roku Rzeki Wisły, Roku Władysława Biegańskiego, Jubileuszowym Roku 300-lecia Koronacji Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej oraz w XVI Ogólnopolskim Tygodniu Czytania Dzieciom (8.06.2017),
- XIV Regionalnym Forum Bibliotekarzy (16.10.2017).

Wycieczki i wyjazdy edukacyjne

Rada Oddziału Towarzystwa zorganizowała dwa wyjazdy edukacyjne dla uczniów i nauczycieli:

- 19.05.2017 r. do Biblioteki Śląskiej i TVP 3 w Katowicach w ramach projektu z zakresu oświaty i edukacji, współfinansowanego przez Urząd Miasta Częstochowy i TNBSP Oddział Częstochowa.
- 27.10.2017 r. do Krakowa na 21. Międzynarodowe Targi Książki.

Współpraca z innymi bibliotekami

W ramach współpracy z Publiczną Biblioteką Pedagogiczną RODN „WOM” w Częstochowie zorganizowano dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych II edycję Wojewódzkiego Konkursu „Książka i informacja w erze mediów cyfrowych”. Członkowie Towarzystwa uczestniczyli w pracach sieci współpracy i samokształcenia bibliotekarzy prowadzonej przez pracowników Publicznej Biblioteki Pedagogicznej RODN „WOM” w Częstochowie w zakresie następujących obszarów tematycznych: „Rola rodziny w kształceniu kompetencji czytelniczych dzieci”, „Biblioterapia w kształtowaniu postaw oraz wartości dzieci i młodzieży”, „Wychowawcza i terapeutyczna rola bajki”. 3.06.2017 r. uczniowie Gimnazjum nr 5 im. M. Reja w Częstochowie pod opieką Aliny Grabnej wzięli udział jako wolontariusze w III Ogólnopolskiej Nocy Bibliotek przygotowanej przez Publiczną Bibliotekę Pedagogiczną RODN „WOM” w Częstochowie pod hasłem „Czytanie porusza”. Przedstawiciele Towarzystwa uczestniczyli w ogólnopolskiej akcji Narodowe Czytanie 2017

(5.09.2017) w RODN „WOM” w Częstochowie przygotowanej przez PBP. Podczas spotkania wysłuchali fragmentów książki i obejrzeży sceny z filmu „Wesele” Stanisława Wyspiańskiego.

Noc Bibliotek 2017

5. PROMOCJA DZIAŁAŃ TOWARZYSTWA NAUCZYCIELI BIBLIOTEKARZY SZKÓŁ POLSKICH

28.05.2017 r. TNBSP Oddział w Częstochowie zaprezentowało swoje działania społeczności lokalnej, przygotowując stoisko podczas Pikniku Rodzinnego Podmiotów Ekonomii Społecznej na Promenadzie im. Cz. Niemena w Częstochowie.

Prezes Oddziału – Alina Grabna wzięła udział w spotkaniu zespołu tematycznego

„Edukacja ekologiczna, nauka i wychowanie”, które odbyło się 11.09.2017 r. w związku z pracami nad projektem Rocznego Programu Współpracy Samorządu Miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi na rok 2018. Ponadto Alina Grabna została powołana do komisji oceniającej wnioski w ramach otwartego konkursu ofert Urzędu Miasta z zakresu edukacji ekologicznej.

Rada Oddziału na zaproszenie Prezydenta Miasta Częstochowy 22.09.2017 r. uczestniczyła w Gali Ekonomii Społecznej w Filharmonii Częstochowskiej im. B. Hubermana, natomiast 14.12.2017 r. w spotkaniu wigilijnym z Prezydentem Miasta Częstochowy, podczas którego prezes Alina Grabna odebrała nominację do Nagrody Prezydenta Miasta Częstochowy za działalność w organizacjach pozarządowych.

W związku z wprowadzeniem reformy oświaty i likwidacją gimnazjów TNBSP Oddział Częstochowa wspierał nauczycieli bibliotekarzy poszukujących pracy poprzez przekazywanie informacji o wolnych miejscach w bibliotekach.

Ciekawe inicjatywy podejmowane przez członków Towarzystwa publikowane są na łamach Kwartalnika TNBSP Oddział Częstochowa, który dostępny jest na stronie internetowej: <http://tnbsp-czest.netai.net/>, a także w „Częstochowskim Biuletynie Oświatowym”.

Alina Grabna
Bożena Policińska
Miłosława Pasternak
Iwona Tutak

Uczestnicy wyjazdu do Biblioteki Śląskiej i TVP 3 w Katowicach

Małgorzata Kozera

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2 w Częstochowie

WSPÓŁCZESNE ZAGROŻENIA CZYHAJĄCE NA MŁODZIEŻ, ZAOBSERWOWANE PODCZAS WIELOLETNIEJ PRAKTYKI PEDAGOGA PORADNI

Swiat, w którym żyjemy, stawia przed nami liczne wyzwania. Bardzo często możemy napotkać w nim także różne niebezpieczeństwa. Dorośli mają większą zdolność do radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Zadaniem rodziców, nauczycieli i wychowawców jest przygotowanie młodzieży do konfrontacji z problemami i wypracowanie metod radzenia sobie z nimi. Nie zawsze jest to łatwe, ale zawsze konieczne.

Ostatnie lata szkoły podstawowej są dla młodzieży etapem wczesnej fazy dojrzewania, która nie tylko zmienia ich wygląd zewnętrzny. Najważniejsze są zmiany, które zachodzą w psychice nastolatka. Gospodarka hormonalna, seksualność, przeżywanie różnych rzeczy nie mają już nic wspólnego z tym, co było kilkanaście miesięcy wcześniej. Młodzież na tym etapie życia ma silną potrzebę akceptacji, zwłaszcza przez grupę rówieśniczą. Większość dąży do tego, aby nie zostać odrzuconym. Kształtuje się również własne JA i próba określania własnej tożsamości.

Często mówi się o burzy hormonalnej, która przechodzi przez ciało i psychikę nastolatka, powodując ogromne spustoszenie. Bardzo często rozwój umiejętności interpersonalnych i społecznych ulega zahamowaniu. Zdarzają się w tym czasie zachowania agresywne i nieodpowiedzialne, a także uciekanie się do kłamstwa, które pełni wówczas formę obrony przed światem i własnymi niepowodzeniami.

Na tym etapie dorastania dla większości nastolatków bardzo istotne stają się kontakty rówieśnicze. Potrzeba miłości, akceptacji i przyjaźni rośnie. Jednocześnie poja-

wiają się kłopoty z nazywaniem i wyrażaniem własnych potrzeb i uczuć. Problemy pojawiają się także wtedy, gdy młody człowiek uświadamia sobie, że nie pasuje do innych, nie może się odnaleźć, zostaje odrzucony przez rówieśników, których wcześniej uważał za przyjaciół. Może wtedy nastąpić izolacja, zamknięcie w sobie lub poszukiwanie pośrednich sposobów na rozładowanie lęków i towarzyszących im napięć. Dla wielu ucieczką od problemów staje się alkohol, papierosy, narkotyki i dopalacze, a także ucieczki z domu, wstępowanie do sekt. Jeśli nie znajdują pomocy u dorosłych, pozostawieni sami sobie, szukają oparcia w grupach nieformalnych, często destruktywnych.

W okresie adolescencji młodzież sprawdza, różnicuje i poszukuje granic tego, co jej wolno. Proces kształtowania się tożsamości przebiega równolegle z procesem uniezależnienia się od rodziców. Wielu młodych ludzi pragnie obecnie podążać za pewnym wykreowanym stylem życia, który stał się powszechny. Picie alkoholu, palenie papierosów, zażywanie substancji odurzających to tylko niektóre elementy pozwalające młodzieży demonstrować swoją niezależność i bunt wobec dorosłych. Często zdarza się tak, że nastolatkom sięgają po substancje chemiczne tylko dlatego, że zachęcił ich do tego ktoś znajomy. Nie mają jednocześnie żadnej wiedzy na temat danej używki i nie mają świadomości, jak łatwo się od niej uzależnić.

Bardzo często ludzie, którzy zażywają substancje psychoaktywne potrafią manipulować innymi i namawiają ich do robienia rzeczy, które są dla nich niekorzystne. Nie-

stety duża część nastolatków nie umie być asertywna i nie wie, jak odmówić. Często w takich sytuacjach strach jest zbyt silny, a chęć bycia zaakceptowanym przez grupę jest zbyt duża. Młody człowiek woli dać się na coś namówić, niż zostać odrzucony czy wyśmiany.

Zagrożeniem dla młodzieży mogą być także media. Nie tylko nastolatki, ale nawet małe dzieci, z reklam czerpią iluzję wolności, radości i bogactwa. Ułatwiają im one podjęcie decyzji o wypróbowaniu używek, takich jak piwo, wino, kawa, czy napoje energetyczne, które młodemu organizmowi nie przynoszą żadnych korzyści, a mogą poważnie zaszkodzić. Dorośli powinni nauczyć młodego człowieka krytycznego i świadomego wybierania programów i filmów. Nie należy pozwalać dziecku przesiadywać przed telewizorem tylko po to, aby się nie nudziło. Można w tym czasie zrobić wiele innych pożytecznych rzeczy. Rodzice sami powinni wiedzieć, jakie programy ich dziecko może obejrzeć i dlaczego. Warto rozmawiać na temat tego, co nadaje telewizja.

Pamiętajmy o tym, że dzieci uczą się zachowań głównie od ludzi dorosłych, najczęściej swoich bliskich, ale nie tylko. Wnikliwie ich obserwują, mniej uwagi zwracają na obietnice i przestrogi słowne. Ważne jest to, co dorośli robią. Większość nastolatków ma świadomość tego, że wielu dorosłych nadużywa alkoholu i nie zachowuje się poprawnie. Powinniśmy zatem dawać dobry przykład i pokazywać, że można żyć inaczej.

INFOHOLIZM

Z pewnością twórcy Internetu nigdy nie przypuszczali, że będzie on niósł ze sobą tyle samo złego, co dobrego. Nie da się ukryć, że ułatwia życie i mało kto obecnie z niego nie korzysta. Znaleźć w nim można już chyba wszystko. Internet pełni rolę nośnika informacji i jest dostępny przez całą dobę. Dzięki niemu możemy komunikować się z całym światem. Młodzież wymienia kilka charakterystycznych cech sieci: tani sposób komunikacji, możliwość autoprezentacji, brak ograniczeń czasowych, gwarantuje anonimowość, zapewnia obustronną komunikację, pozwala na przynależność do specyficznej społeczności, przetwarza informacje na wiele sposobów w dowolnym miejscu i czasie, można w niej poznać ludzi z innych kultur i wyznań, ułatwia dostęp do zasobów

edukacyjnych, możliwość poszerzenia wiedzy o różne nowinki i ciekawostki. Internet pokazuje i upowszechnia wiedzę na temat wartościowych form zachowań i stylu życia. Pozwala zdobyć wiedzę na każdy temat. Komputer czy laptop są w stanie skutecznie zainteresować odbiorcę. Wzmacniają efekty nauczania, ponieważ pozwalają łączyć percepcję wzrokową i słuchową. Wszystko brzmi dobrze, więc gdzie jest haczyk? Część nastolatków cierpi na infoholizm. Jest to wewnętrzny przymus bycia w sieci, uzależnienie od komputera, telefonu i Internetu. Prowadzi on do utraty kontroli nad własnym zachowaniem. Zjawisko to możemy zaobserwować właściwie wszędzie. Każdy z nas chociaż raz spotkał na ulicy, w szkole, sklepie, parku, w autobusie młode osoby, które wpatrzone w telefon wyglądały jakby przebywały w innym świecie.

Odpowiedzialni za taki stan są w dużej mierze rodzice, którzy kupując dziecku urządzenia multimedialne chcą w ten sposób zrekompensować mu brak kontaktu z nimi. Rodzice zajęci pracą zawodową i własnymi sprawami często nie mają czasu na zajmowanie się dzieckiem. Młodzież, która utrzymuje kontakty jedynie w sieci, najczęściej ma trudności w nawiązaniu relacji interpersonalnych w rzeczywistym świecie. Większość nastolatków przyznaje, że w sieci jest po prostu łatwiej. Można zakończyć rozmowę w każdej chwili bez konieczności tłumaczenia – dlaczego. Można być kim się chce, niekoniecznie sobą. Infoholizm jest niebezpieczny, ponieważ prowadzi do uzależnienia psychicznego. Nie ma na to lekarstwa. Jedyną metodą jest samoostrzeżenie i edukacja rodziców. Bardzo często konieczna jest wizyta u specjalisty.

Spędzanie dużej ilości czasu w sieci powoduje ograniczenie lub całkowitą rezygnację z innych form spędzania czasu, działań i bezpośrednich kontaktów. Bardzo ważnym aspektem, który wpływa na uzależnienie od sieci, jest możliwość otrzymania nagrody. Potrzeba przynależności i popularności może sprawić, że pojedyncza osoba zacznie udzielać się na forach, portalach społecznościowych czy komunikatorach. Uznanie i zainteresowanie ze strony znajomych wpływa pozytywnie na stan jednostki i powoduje jeszcze większą chęć zaistnienia wśród wirtualnych przyjaciół. W Internecie można poczuć się docenionym i popularnym. Czynniki, które sprzyjają patolo-

gicznemu korzystaniu z Internetu są odczuwane przez młodzież stany: nuda, samotność, lęk przed kontaktami w świecie realnym, trudności w nawiązywaniu znajomości, nieśmiałość, izolacja, strach przed odrzuceniem, potrzeba akceptacji.

Młodzież nie ma jeszcze w pełni ukształtowanych wartości, brak jej obiektywnej oceny tego, co jest dobre, a co złe. Oglądanie stron o silnym ładunku emocjonalnym może wypaczać system wartości. Najpowszechniejsze zagrożenia w sieci, na jakie narażone jest młode pokolenie to: dostęp do treści pornograficznych, kontakt z materiałami epatującymi przemocą, kontakt z nieodpowiednimi osobami, np. pedofilami, kontakt z treściami propagującymi nowe ruchy religijne, np. sekty, kontakt z treściami promującymi używki, np. narkotyki i dopalacze, kontakt ze stronami nawołującymi do samookaleczania lub samobójstwa, możliwość spotkania oszustów internetowych i nieświadomy udział w działaniach niezgodnych z prawem, udostępnianie danych i innych informacji obcym osobom, problem uzależnienia.

Internet stał się substytutem życia społecznego, bez którego młodzi ludzie nie wyobrażają sobie prawidłowego funkcjonowania. Normalnością jest dla nich poruszanie się między dwoma światami: realnym i wirtualnym. Problem powstaje wówczas, gdy Internet pochłania ich tak bardzo, że zapominają, jak funkcjonować w świecie realnym. Nie chcą wracać z wirtualnego świata, który uważają za lepszy. Dorośli ludzie powinni pomóc młodym osobom unikać zagrożeń i pokazywać, jak dokonać w sieci wyboru między tym, co przydatne, wartościowe i przyjazne, a tym, co bezużyteczne, nieprawdziwe, złe i szkodliwe.

CYBERPRZEMOC I STALKING

Wiemy już, że Internet ma swoją ciemną stronę. Młodzież uważając, że korzystanie z mediów społecznościowych to wyłącznie przyjemność, sposób na kontakt z przyjaciółmi i możliwość bycia akceptowanym i popularnym, nie dostrzega zagrożenia. Wiadomo, że w sieci bardzo łatwo stać się ofiarą przemocy. Jest to przemoc psychiczna, ale często boli dużo bardziej niż fizyczna. Coraz częściej mówi się o „hejcie” w Internecie. Tak naprawdę nie wiadomo, skąd wzięło się to zjawisko. Jest bez wątpienia bardzo niebezpieczne, ponieważ naraża

osobę hejtowaną nie tylko na ośmieszenie, ale także wzbudza niechciane zainteresowanie większej liczby osób. Często na tego typu ataki narażone są nastolatki, które np. inaczej się ubierają, mają inne poglądy niż ich rówieśnicy lub po prostu komuś się nie podobają. Powodem do hejtu w sieci może być tak naprawdę wszystko. W sytuacjach, gdy hejter używa cyberprzemocy wobec kolegi z klasy, pokrzywdzony odczuwa jej skutki także w realu. Zdarza się niestety, że osoby, które w takich sytuacjach nie mogą liczyć na wsparcie, decydują się na ostateczne rozwiązanie problemu. Wiele słyszy się ostatnio o samobójstwach, których powodem było upokorzenie w sieci. Nie powinno być przyzwolenia na obrażanie innych osób w Internecie. Niestety bardzo trudno z tym walczyć. Hejterzy bardzo często działają anonimowo i to jest ich główna przewaga. Takie przypadki zawsze należy zgłaszać na policję, ponieważ pracujący tam specjaliści mają szansę na znalezienie i ukaranie sprawcy.

Kolejnym niebezpieczeństwem w Internecie jest stalking. Polega on na uporczywym nękanii. Może to być na przykład wysyłanie wiadomości, e-maili, a także SMSów. Ofiara stalkera jest zastraszona i bardzo często unika wszelkich kontaktów w obawie, że jest obserwowana. Długotrwały stalking jest często powodem depresji i załamań nerwowych. Szczególnie niebezpieczny jest dla młodych ludzi, którzy w sieci często mogą poznawać osoby, o których tak naprawdę nic nie wiedzą. Początkowo stalker jest w stanie zdobyć zaufanie i nawet zaprzyjaźnić się ze swoją ofiarą. Wszystkie jego działania mają na celu podporządkowanie sobie drugiej osoby. Ofierze bardzo trudno jest zrezygnować ze znajomości, ponieważ ma świadomość tego, iż oprawca zna wiele jej tajemnic, które będzie mógł wykorzystać przeciwko niej. Nastolatki rzadko mówią swoim rodzicom o tego typu problemach. Zmienia się jednak ich zachowanie, które wskazuje na to, że mają jakiś problem. Dobry kontakt rodziców z dzieckiem i szczerą rozmowa są w stanie wiele pomóc, ponieważ stalking jest już traktowany jako przestępstwo i takie sytuacje są ścigane przez policję. Nie należy zatem zwlekać z podjęciem odpowiednich działań.

KORZYSTANIE Z UŻYWEK

Substancje psychoaktywne, zarówno naturalne jak i syntetyczne, obniżają lub podwyższają pobudliwość ośrodkowego układu

nerwowego. Większość z nich nie została do końca przebadana, ponieważ tworzone są coraz to nowe związki i mieszaniny chemiczne. Nawet jednorazowe zażycie może doprowadzić do uzależnienia. Młodzież często sięga po nie w weekendy, z ciekawości, dla szpanu lub po prostu, by przypodobać się innym.

Od początku 2013 r. nastąpił wzrost interwencji medycznych dotyczących zatrucia nowymi substancjami psychoaktywnymi. Najgroźniejszy jest pentedron, pozostałe to 6-APB, 3-MMC. AM-2201 jest syntetycznym kannabinoidem, który bardzo silnie działa i łatwo go przedawkować. Jest to tylko niewielka część ze wszystkich szkodliwych środków. Problem w tym, że wciąż powstają nowe kombinacje, których skład nie został szczegółowo zbadany, w związku z tym nie wiadomo także, jak dana substancja zadziała na organizm. Każda jednak powoduje nieodwracalne zmiany w mózgu i sprawia trudności w późniejszym życiu. Odczynniki chemiczne RC pojawiły się razem z dopalaczami i mają podobne działanie. Szybko przenikają do mózgu, prowadzą do zaburzeń psychicznych, a często także do śmierci. Największym problemem jest to, że można je nabyć w Internecie, a często także na ulicy. Trudno jest walczyć z tym procederem. Rozwiązaniem jest piętnowanie zachowań i społeczny nacisk.

Co powinno zaniepokoić rodziców i zmotywować do podjęcia działań? Wymienić możemy wiele różnych zachowań: niepowodzenia w szkole, wagary, kłótnie i bójki z kolegami, kłamstwa, kradzieże, ożywienie, gadatliwość, chichot, euforię, nadmierny apetyt, nagłe wyjścia z domu, zaniedbywanie nauki i innych obowiązków, utratę motywacji, impulsywność, handel narkotykami – dealowanie dla zdobycia pieniędzy. W następstwie zażywania wystąpić może przewlekły kaszel, ogólne pogorszenie stanu zdrowia, wybuchy złości, agresja słowna i fizyczna, depresja, poczucie winy, żal, lęk oraz myśli samobójcze.

Kolejną używką, po którą chętnie sięga młodzież, jest alkohol. Bez wątpienia przeznaczony jest tylko dla ludzi dorosłych. Większość nastolatków doskonale o tym wie i stara się to ignorować. Alkohol pije co piąty nastolatek, a co drugi próbował go chociaż raz w życiu. Co sprawia, że młodzi ludzie dążą do picia alkoholu? Alkohol bardzo często jest utożsamiany z dobrą

zabawą i zazwyczaj o to głównie chodzi. Niestety spożywanie go w młodym wieku powoduje zmiany nie tylko w mózgu (zanik komórek odpowiedzialnych za myślenie), ale także w wątrobie i trzustce. Długotrwałe picie alkoholu może skończyć się tragicznie. Kolejnym powodem sięgania po napoje alkoholowe jest izolacja i odrzucenie, ale także chęć przypodobania się grupie, najczęściej rówieśniczej. Nastolatek, który nie mógł sobie znaleźć żadnej bratniej duszy, może zostać łatwo zmanipulowany. Będzie pić, bo inni piją lub tego od niego wymagają. Często także problemy rodzinne sprawiają, że młody człowiek nie radzi sobie z życiem, a alkohol jest ucieczką, która pozwala nie myśleć o realnym świecie. Łatwo jest się uzależnić, a jak wiadomo, alkohol wcale nie rozwiązuje problemów. Może jedynie wywołać kolejne.

Coraz więcej młodych ludzi sięga po e-papierosy, mimo że przeznaczone są jedynie dla dorosłych. Stały się one wręcz modą głównie wśród nastolatków, którzy nawet nie kryją się specjalnie z tego typu stylem palenia. Do tej pory nie zostały przeprowadzone żadne badania sprawdzające wpływ e-papierosów na organizm. Część naukowców zgadza się z tym, że te urządzenia są zdrowszą alternatywą dla tradycyjnych papierosów. Palacze korzystający z tego urządzenia nazywani są waperami. E-papieros zasilany jest baterią, a podczas zaciągania się wydziela parę imitującą dym. Napelniany jest płynną nikotyną, dostępną w wielu smakach i różnych mocach. E-papierosy wzbudzają wiele kontrowersji i wciąż trwają prace nad normami ich sprzedaży. Rząd rozważa większą kontrolę nad papierosami elektronicznymi, natomiast Unia Europejska rozważa zupełny ich zakaz.

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Większość nastolatków dąży do tego, aby wyglądać doskonale. Taki obraz kreuje głównie telewizja i Internet. Zobaczyć tam można kobiety wyglądające jak modelki i nowoczesnych mężczyzn. Wszystko to powoduje, że znaczna część młodzieży też chciałaby tak wyglądać. Młodzi wierzą w to, że wygląd jest w życiu najważniejszy. Niestety, normą wśród nastolatków stał się stylowy wizerunek i ubieranie zgodnie z obowiązującą modą. Aby być na topie, trzeba wyglądać jak gwiazda telewizji. Niestety nie każdy młody człowiek radzi sobie z taką presją otoczenia. Dążenie do doskonałego

wyglądu prowadzi do różnego rodzaju zaburzeń, które są groźne dla zdrowia, a często także dla życia.

Anoreksja uznawana jest za chorobę psychiczną. Jadłowstręt polega na celowej utracie wagi. Osoba dotknięta chorobą ma zaburzony obraz swojego ciała. Anoreksja powoduje szybkie wyniszczenie organizmu. Chęć ciągłej utraty wagi prowadzi do nieodwracalnych zmian. Nieleczona prowadzi w 10% do śmierci. Główne cechy choroby to: usiłowanie kontrolowania własnego świata i radzenia sobie z traumą, potrzeba wewnętrznej czystości, chęć bycia lekkim, dążenie do perfekcji.

Często zdarza się, że anoreksja przekształca się w żarłoczność, czyli bulimie. Osoba borykająca się z chorobą najpierw objada się, a później prowokuje wymioty. Każdego dnia zażywa środki przeczyszczające i moczopędne. Wykonuje także męczące ćwiczenia fizyczne. Ofiarami są najczęściej młodzi ludzie, zarówno dziewczęta jak i chłopcy, w wieku między 11. a 20. rokiem życia.

Poza najbardziej znanymi zaburzeniami odżywiania, jak anoreksja i bulimia, występują także inne, niespecyficzne choroby tego typu. Przeciwnieństwem anoreksji jest bigoreksja. Polega ona na zbyt dużym skupianiu się nad własnym ciałem i muskulaturą. Osoby cierpiące na to zaburzenie twierdzą, że są chude i wątłe. W związku z tym usilnie trenują, stosują specjalne diety i suplementy wspomagające. Chodzenie na siłownię zabiera im większość czasu. Bigoreksja dotyka przeważnie starszą młodzież i mężczyzn.

Ślodyczomania, czyli wilczy apetyt na słodkie, związana jest z uzależnieniem od hormonu serotoniny. Jest on wydzielany przez mózg w chwilach szczęścia i przyjemności. Gdy chcemy poczuć się lepiej, sięgamy po słodkie. Choroba ta dotyczy osób nadpobudliwych i niespokojnych. Staje się problemem wtedy, gdy nie możemy obejść się bez słodkich produktów i żadna inna rzecz nie potrafi nas cieszyć. Może prowadzić do otyłości.

Ortoreksja jest obsesyjnym dbaniem o to, by zdrowo się odżywiać. Problem zaczyna się wtedy, gdy w przesadny sposób dbamy o zdrową dietę. Trzymamy się tylko jednej ścieżki żywieniowej i nie potrafimy wprowadzać nic nowego. Decyzja o tym, co zjemy przestaje być naszym wyborem, a staje się przymusem. Ortoreksja jest chorobą o podłożu nerwico-

wym. Chorują na nią głównie osoby skoncentrowane na sobie i dążące do perfekcji.

Permareksja jest uzależnieniem od bycia na diecie. Osoby chore spędzają większość czasu na planowaniu posiłków, zakupach i przyrządzaniu posiłków według danej diety. Prowadzą także rozmowy z innymi na temat diet. Jest to właściwie jedyne, co ich interesuje. Zdarza się, że permareksja może być wstępem do anoreksji czy bulimii. Bycie na ciągłej diecie, która jest uboga w składniki pokarmowe, prowadzi do wyniszczenia organizmu.

Anarchia żywieniowa jest sposobem odżywiania, który nie ma jakichkolwiek reguł. Polega na nieograniczonym zaspokajaniu własnych zachcianek żywieniowych. Takie osoby nie przestrzegają pór posiłków, nie dbają o wartość odżywczą, jedzą to, na co mają w danej chwili ochotę. Grozi im niedożywienie, anemia i inne przypadłości związane ze złymi nawykami żywieniowymi. Korzystają z jedzenia przetworzonego i gotowego do podgrzania. Jedzą szybko z pojemników czy talerzy, najczęściej w pozycji leżącej w łóżku, bez sztućców, zwykle palcami. Anarchię żywieniową można połączyć z anoreksją.

Kompulsywne objadanie się polega na przyjmowaniu ogromnych ilości kalorycznego jedzenia bez uczucia głodu. Osoby z tym zaburzeniem traktują pokarm jako sposób na rozładowanie złych emocji i pocieszenie w sytuacjach stresujących. Rozładowanie napięcia jest krótkotrwałe, szybko następuje uczucie wstydu i rozczarowania samym sobą. Jedzenie jest antidotum na lęki, frustracje, obawy. Impulsem do objadania się są sytuacje trudne.

Otyłość uważana jest za chorobę cywilizacyjną. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ostrzega przed globalnym problemem otyłości. Jeżeli masa ciała zwiększa się o 20% w stosunku do normy, możemy już mówić o otyłości. W Polsce dotyczy 5% dzieci i ponad 20% młodzieży. Zdarza się, że ma podłoże genetyczne i fizjologiczne. Zazwyczaj jednak otyłość ma ścisły związek z błędami w odżywianiu i prowadzeniu niehigienicznego trybu życia. Coraz mniej nastolatków uprawia sport, a część w ogóle nie wykazuje żadnej aktywności fizycznej poza chodzeniem. Dodatkowo moda na byle jakie jedzenie typu fast food prowadzi do problemów z wagą.

Coraz więcej słyszy się także o sposobach na redukcję masy ciała. Niestety często są

one bardzo niebezpieczne. Metformina jest nową modą wśród nastolatków. Polega na odchudzaniu się za pomocą leku używanego w leczeniu cukrzycy. Prowadzi do szybkiego ubytku masy ciała, który może prowadzić do poważnych problemów zdrowotnych. W normalizowaniu zaburzonych sposobów odżywiania się należy brać pod uwagę czynniki motywacyjne, emocjonalne, nastawienie poznawcze i uwarunkowania społeczno-kulturowe.

NADUŻYCIA SEKSUALNE, SEKSUALIZACJA

Nadużycie seksualne nie musi być wcale formą gwałtu. Bardzo często odbywa się bez fizycznej przemocy, jednak pozostawia trwałe urazy, a skutki zależą od reakcji najbliższego otoczenia, głównie rodziców. Nadużycie przyjmuje formę dotykania genitaliów i innych pieszczot, pokazywania miejsc intymnych bądź zmuszania do tego nastolatków, masturbacji w ich obecności, czy stosunku płciowego (przed ukończeniem 16. roku życia). Wszystkie te czyny są karalne, tak samo jak rozbieranie się sprawcy, onanizowanie, pokazywanie filmów pornograficznych i namawianie do udziału w nich.

Trzeba wiedzieć, że kontaktów seksualnych z rówieśnikami nie uważa się za nadużycie, jeśli nie ma w nich zachowań przemocowych, groźby czy bólu. Natomiast jeśli osoba dorosła wciągnie małoletniego w relację seksualną, zawsze jest to traktowane jako nadużycie seksualne, niezależnie od tego czy użyto przemocy, podstępów, przekupstwa, szantażu czy uwodzenia. Nie ma tutaj też znaczenia, czy nastolatek wyraził na to zgodę. Prawdopodobnie nawet nie wiedział, co się tak naprawdę wydarzy. Na ogół sądzi się, że dotyczy to jedynie dziewcząt, ale prawda jest taka, że również chłopców w wieku dojrzewania. Sprawcami najczęściej są osoby znajome, członkowie rodziny, krewni, sąsiedzi, ale zdarza się także, że nauczyciele, trenerzy czy opiekunowie.

Jak poznać, że nastolatek został wykorzystany seksualnie? Najczęściej można odnieść wrażenie, że coś przed nami ukrywa. Często mówi, że ma jakąś tajemnicę, ale nie może jej zdradzić. Niepokojąco opowiada o kimś dorosłym, który dziwnie się zachowuje i którego boi się lub wstydzi. Prezentuje zachowania seksualne, których wcześniej nie robił. Używa nowych określeń genitaliów, częściej się onanizuje i wykazuje nadmierne zainteresowanie „tymi temata-

mi”. Może wykazywać zachowania uwodzieielskie i prowokujące wobec dorosłych, używając strojów i makijażu. Taka pseudodojrzałość występuje najczęściej u gimnazjalistów. Skrzywdzony nastolatek ma kłopoty ze snem, miewa koszmary nocne i sny na jawie. Wykazuje lęk przed osobami i miejscami, które kojarzą mu się z doznana przemocą. Może u niego występować nadmierna nerwowość, złość, płacz bez wyraźnego powodu. Takie objawy nie zawsze jednak muszą być oznaką nadużycia seksualnego, ale jeśli utrzymują się przez dłuższy czas warto przyrzeć się uważniej relacjom nastolatka z dorosłymi i porozmawiać z nim na ten temat.

Niestety statystyki mówią o tym, że co dziesiąty nastolatek jest ofiarą mniej lub bardziej poważnego nadużycia seksualnego. Część sprawców nie zostaje wykryta, bo pokrzywdzeni najczęściej obarczeni poczuciem wstydu, nie zgłaszają nikomu takich problemów. Jeśli zauważymy jakiegokolwiek niepokojące zachowania, dążmy do tego, aby skrzywdzone dziecko ujawniło sprawcę. Nie wolno zostawiać takich spraw niewyjaśnionych, gdyż sprawcy zazwyczaj mają tendencję do powtarzania swoich zachowań. Najważniejsza jest ochrona przed dalszym wykorzystywaniem. Konieczna jest izolacja ofiary od sprawcy. Nie należy także obarczać winą młodego człowieka za to, co go spotkało. Należy wykazać zrozumienie i pomóc mu wyrazić swój lęk i napięcie, jakie przeżywa. Należy wyjaśnić nastolatkowi, że to nie jego wina i okazać mu pełne wsparcie. Możemy nauczyć nasze dziecko stanowczego mówienia „nie”. W sytuacji zagrożenia niech broni się wszystkimi możliwymi sposobami – ucieczką, kopaniem, płakaniem, krzykiem, kłamstwem i gryzieniem. Trzeba także uświadomić młodym ludziom, żeby nie bali się mówić o swoich podejrzeniach co do niektórych osób. Nie powinni także przebywać w miejscach odosobnionych i przyjmować zaproszeń od nieznajomych, także w Internecie. Rodzice przede wszystkim powinni okazać swoim dorastającym dzieciom czułość i ciepło. Każdy tego potrzebuje. Im więcej dostaną tego w domu, tym mniejsze prawdopodobieństwo, że zostaną uwiedzione i staną się ofiarami nadużyc.

Seksualizacja jest procesem, w wyniku którego oceniamy drugą osobę jedynie na podstawie jej atrakcyjności seksualnej. Sprzyja to z pewnością uprzedmiotowieniu

człowieka, a szczególnie dziewcząt. Współczesne otoczenie, w tym środowisko rówieśnicze, media i reklama, zachęcają nieustannie do „bycia seksowną”. Dzieciństwo jest pozbawiane swojej niewinności. Przekłada się to na spadek ambicji, zaburza samoocenę, wpływa na relacje z rówieśnikami, na postrzeganie siebie na polu szkolnym i zawodowym. Przeszkadza także dziewczętom w tworzeniu dojrzałych relacji. Seksualizacja rozkwitła w reklamach. Zazwyczaj występują tam modelki ubrane w skąpe stroje, posiadające idealne ciało i piękną twarz. Coraz mocniej promuje się te dziewczęta, które ze swojego ciała zrobiły dochodowy towar. Seksualizacja ma negatywny wpływ na rozwój psychofizyczny, zaburza więzi społeczne, a także rodzinne.

TATUAŻE, PIERCING

Moda na tatuaże trwa od kilkunastu lat. Wcześniej były domeną jedynie osób osadzonych w zakładach karnych i zazwyczaj tylko one były z nimi kojarzone. Świat się jednak zmienił i to, co kiedyś było wyśmiewane, teraz jest na topie. Mimo wszystko pojawiły się obawy, że elementy toksycznych tuszów mogą wnikać w ludzkie ciało i zwiększać ryzyko wystąpienia nowotworu. Część producentów przyznaje, że 5% studiów tatuażu używa tuszu zawierającego szkodliwe składniki. Niepokojący jest także brak regulacji prawnych dotyczących używanego tuszu, sprawdzania zawartości i skutków stosowania tych materiałów. Barwniki mogą uszkadzać trwale kolagen. Zawarte w nich toksyny przedostają się także do krwiobiegu i gromadzą się w śledzionie czy nerkach. Młodzi ludzie chętnie podążają za modą i chcą posiadać tatuaż. Najczęściej studia żądają zgody rodziców i gdy takowej nie otrzymują, odmawiają wykonania usługi. Nie powstrzymuje to jednak nastolatków do poszukiwania amatorów, którzy za niewielkie pieniądze, byle jakim sprzętem i tuszem z długopisu tworzą na skórze rysunki. Warto rozmawiać z dziećmi o zagrożeniach, jakie mogą nieść takie praktyki.

Piercing polega na ozdabianiu różnych miejsc ciała kolczykami. Zazwyczaj robi to młodzież, która czuje się mało atrakcyjnie i chce zwrócić na siebie uwagę innych ludzi. Często jest także wyrazem przynależności do danej subkultury. Takie przekłucia ciała powinny być wykonane wyłącznie przez osoby odpowiednio przeszkolone. Mało kto wie, że jeśli w nieumiejętny sposób przekłujemy

język, możemy stracić na stałe mowę. Wiele nastolatków nie ma żadnej wiedzy na ten temat i metodą prób i błędów próbują samodzielnie upiększać swoje ciało. Takie działania mogą mieć katastrofalne skutki.

HANDEL LUDŹMI

Właściwie mogłoby się wydawać, że handel ludźmi nie dotyczy naszego kraju. Myślimy, że to dzieje się pewnie gdzieś w Afryce lub na jeszcze innym kontynencie. Jesteśmy w błędzie! Handel ludźmi niestety kwitnie i bardzo ciężko z nim walczyć. Ofiarami padają nie tylko młode dziewczyny, ale coraz częściej także chłopcy. Oczywiście grupy przestępcze wiedzą, jak najpierw zdobyć zaufanie ofiary. Wiedzą, jak poruszać się w Internecie i co pisać, aby nie wzbudzić żadnych podejrzeń. Najłatwiej jest zwerbować młodzież z biednych rodzin, ale także i taką, której nie układa się w domu. Przestępcy obiecują pomoc, wsparcie i pracę za dobre pieniądze. Pokazują wizję świetlanej przyszłości na Zachodzie. Przychodzi im to bardzo łatwo. Młode osoby zazwyczaj są ufne i nie trzeba ich wcale zbyt długo namawiać. Po przekroczeniu granicy okazuje się jednak, że piękny plan, który nastolatkowie układają sobie w głowach, rozpływa się jak domek z kart. Trafiają najczęściej do domów publicznych lub prywatnych mieszkań, gdzie pracują za darmo jako seksualni niewolnicy. Czasem muszą tam spędzić nawet kilka lat. Bardzo trudno jest się stamtąd wydostać. Trzeba koniecznie rozmawiać z młodzieżą, że obcy ludzie nie zawsze są szczerzy i nie można każdemu ufać.

DEPRESJA MŁODZIEŃCZA

Statystyki są porażające – co piąty uczeń cierpi na depresję młodzieńczą. Młodość jest zazwyczaj utożsamiana z najpiękniejszym okresem życia, jednak nie wszystko jest jasne i kolorowe. Różne formy obniżonego nastroju występują w okresie adolescencji, przybierając postać depresji młodzieńczej. Ten problem występuje zarówno u chłopców, jak i u dziewcząt, jednak u nich przebiega gwałtowniej i często zostaje do wieku średniego. Czynniki, które mogą powodować zachorowanie to: występowanie depresji w rodzinie, związek z gospodarką hormonalną oraz psychologiczne, społeczne zaburzenia relacji z rodziną i rówieśnikami. Depresja dotyczy najczęściej nastolatków, które przeżywają silny stres trwający przez dłuż-

szy czas. Doświadczwały przemocy, były wykorzystywane lub zaniedbane emocjonalnie. Bardzo często przeżyły śmierć kogoś z rodziców lub innej bliskiej osoby, albo rozstanie z kimś bliskim, mają za sobą inne traumatyczne przeżycia czy doświadczenia. Przejawiają zaburzone zachowania lub mają trudności w nauce. Również nadmierna kontrola ze strony rodziców oraz obarczanie dziecka zbyt dużą odpowiedzialnością może doprowadzić do depresji. Trudna sytuacja materialna, społeczna i izolacja rodziny oraz długotrwała rozłąka z rodzicami i brak poczucia bezpieczeństwa mogą przyczynić się do powstania depresji. W okresie dorastania często towarzyszą jej inne zaburzenia psychiczne, jak np. zaburzenia łaknienia, zaburzenia lękowe, emocjonalne, stresowe, porażowe oraz zaburzenia w postaci nadużywania substancji psychoaktywnych.

Leczenie depresji nie jest proste. Oczywiście im szybciej zostanie ona zdiagnozowana, tym lepiej dla chorego. Mimo dużych szans na wyleczenie nastolatka, istnieje ryzyko nawrotu. Zastosować należy leki przeciwdepresyjne i psychoterapię. Aby zapobiec nawrotowi depresji, przyjmowanie leków powinno trwać nawet do kilku miesięcy po ustąpieniu objawów. Nie można ich odstawiać samowolnie.

Młody człowiek zmagający się z depresją przejawia bardzo często zniekształcony, negatywny sposób myślenia, który dodatkowo nasila i aktywizuje chorobę. Bardzo często mówi się o „niewidzialnej” depresji u nastolatków. Jak rozpoznać tę chorobę? Na pierwszym planie może znaleźć się arogancja lub agresja, czyli zachowania, które zazwyczaj kojarzone są z buntem wieku dorastania. Smutek może zastępować drażliwość i impulsywność w zachowaniu. Dziewczęta częściej odczuwać będą lęk, natomiast chłopcy będą wykazywać zaburzenia zachowania. Następuje także brak kontaktu z rówieśnikami, izolacja oraz trudności w nauce. Występować mogą akty autoagresji w postaci cięć lub prób samobójczych. Zaburzeniu ulegają emocje głównie w relacjach rodzinnych, narasta poczucie braku zrozumienia wśród najbliższych. Procesy nerwowe zostają pobudzone lub spowolnione. Młodzież może odczuwać niskie poczucie własnej wartości, brak sensu życia i nadziei. Odczuwane może być także nadmierne poczucie winy i bezradność. Nawracają myśli destruktywne o śmierci i sa-

mobójstwie. U nastolatków zauważalne jest także zaburzenie koncentracji uwagi, utrata sił, brak energii, wzrost lub spadek apetytu oraz trudności z zasypianiem lub wczesne wybudzanie.

Nie należy bagatelizować żadnych objawów, które mogłyby wskazywać na depresję młodzieńczą. Tylko w Polsce choroba nieleczona zabija rocznie ponad 6 tysięcy osób. Rodzic, który jest świadomy istniejących zagrożeń wykazuje większą dbałość o zdrowie nie tylko fizyczne, ale przede wszystkim psychiczne swojego dziecka. Bardzo ważna jest tzw. „terapia domowa”, polegająca na wsparciu i właściwej opiece, towarzyszeniu i dyskretnym kontrolowaniu działań młodego człowieka. Nastolatkom trzeba poświęcać czas i zainteresowanie, rozmawiać z nimi, udzielać pochwał. Specjaliści twierdzą, że najlepszym lekiem na depresję jest okazywanie uczuć i wyrażanie wiary, że młodzi ludzie poradzą sobie w każdej sytuacji.

Bez wątpienia można stwierdzić, że z dziećmi należy rozmawiać na każdy temat. Wszystko jest przecież ważne. Młodzi ludzie potrzebują uwagi i zaufania. Nie bójmy się trudnych tematów. Traktujmy z powagą troski i problemy dziecka. Podstawą jest uważne słuchanie, bez przerywania, krzyku i pouczania. Jeśli nastolatek mówi coś, co jest sprzeczne z sądami rodziców, nie karzmy go za to. Wejdźmy w jego świat i spróbujmy zrozumieć. Zamiast zabraniać i krytykować, powiedzmy o swoich odczuciach. Stwierdzenia: „martwię się o Ciebie” lub „zasmuciłam się, słysząc, że...” pokażą, że chcemy słuchać i pozwolą młodemu człowiekowi otworzyć się przed nami i wyjaśnić problem. Będzie on miał szansę przedstawić swoje lęki i kłopoty. Nie chodzi o to, aby ulegać nastolatkowi albo na wszystko się zgadzać. Trzeba także umieć w odpowiedni sposób przedstawić swoje argumenty. Ważne jest też to, aby rodzice byli jednomyślni. Rozbieżność zdań może jedynie wprowadzić niepotrzebny chaos. Rodzic powinien umieć także przyznać, że w jakiejś sprawie nie miał racji i przeprosić za to swoje dziecko. Z pewnością nastolatek odbierze to jako przejaw szacunku dla jego osoby, a to pozwoli wzmocnić więź. Uczy to również ważnej umiejętności – jeśli nawet popełnię błąd, zawsze będę go mógł naprawić. Nie ma przecież sytuacji bez wyjścia. Trzeba tylko chcieć znaleźć właściwe rozwiązanie.

Małgorzata Kozera

EDUKACJA PRZEDSZKOLNA I WCZESNOSZKOLNA

Joanna Młyńczyk

Miejskie Przedszkole nr 37 w Częstochowie

ZNACZENIE PROFILAKTYKI LOGOPEDYCZNEJ W PRZEDSZKOLU

Mowa jest zjawiskiem unikalnym, spotykanym wyłącznie u ludzi. Człowiek uczy się tej umiejętności w ciągu całego swojego życia. Rozwija i doskonali tę sprawność głównie poprzez kontakty z innymi ludźmi.

Prawidłowe kształtowanie się i rozwój mowy dziecka jest podstawą w budowaniu jego osobowości. Dzięki umiejętności mówienia dziecko potrafi wyrazić swoje spostrzeżenia, pragnienia, uczucia oraz przeżycia, co pomaga mu w rozumieniu i poznawaniu otaczającego go świata. Kształtowanie się mowy dziecka ma ścisły związek z jego rozwojem społeczno-emocjonalnym. Częste kontakty werbalne z otoczeniem wzbogacają słownictwo, uczą prawidłowych zasad gramatycznych, właściwego posługiwania się melodią, akcentem i rytmem wypowiedzi. Mowa dziecka powinna być rozwijana tak jak wszystkie inne sprawności. Kształtuje się ona stopniowo. W toku rozwoju przechodzi szereg stadiów, które u zdrowych dzieci pojawiają się samoczynnie. Jednak nie u wszystkich dzieci rozwój mowy przebiega jednakowo. U jednych odbywa się szybciej, u innych wolniej. Aby nie dopuścić do jakichkolwiek zaburzeń w jej rozwoju, potrzebna jest właściwa stymulacja na samym początku, a więc od najwcześniejszego okresu życia dziecka.

Ogromną rolę w procesie kształtowania mowy dziecka odgrywają rodzice i najbliższe otoczenie, ponieważ to oni są jego pierwszymi nauczycielami. Rozwijają mowę dziecka poprzez wspólne zabawy, czytanie książeczek, opowiadanie bajek, śpiewanie piosenek.

Istotne znaczenie w zakresie wspomnianego i rozwoju mowy ma także działanie nauczyciela pracującego z dzieckiem w przedszkolu. W okresie przedszkolnym zabawa stanowi dominujący sposób aktywności i nauki dziecka. Poprzez zabawę możemy stymulować rozwój wszystkich funkcji, od których zależy prawidłowy rozwój mowy. Zabawa może stać się kluczem do poznawania nowych słów, ćwiczenia oddechu, głosu, słuchu i wymowy. Pomoże doskonalić formy gramatyczne uwzględniając przy tym akcent, melodię i rytm mowy.

Rozwój mowy dzieci w wieku przedszkolnym jest bardzo zróżnicowany. U niektórych dzieci występują wady wymowy, inne charakteryzuje opóźniony rozwój wymowy lub niechęć do mówienia, a jeszcze inne zaburzenia słuchu fonematycznego czy też zaburzenia analizy i syntezy słuchowej. Bez względu na wiek pojawienia się zaburzenia, zawsze wpłynie ono negatywnie na kształtowanie się osobowości dziecka, a w szczególności na rozwój kontaktów społecznych i poznawanie świata. Występowanie tych zaburzeń ma również istotny wpływ na przebieg późniejszego procesu nauczania w okresie wczesnoszkolnym. Prawie wszystkie dzieci z zaburzeniami wymowy mają kłopoty w nauce, szczególnie w zakresie czytania i pisania. Wprowadzenie dodatkowych zabaw przez nauczyciela przedszkola pozwoli na rozbudzanie aktywności słownej i wpłynie pozytywnie na rozwój mowy. W ramach profilaktyki, nauczyciel może poprzez zabawę zastosować ćwiczenia aparatu artykulacyjnego, ćwiczenia oddechowe,

ortofoniczne, logorytmiczne, historyjki obrazkowe, zabawy i gry logopedyczne. Zabawy można stosować w pracy indywidualnej, grupowej i zbiorowej. Ich celem będzie usprawnienie mowy, myślenia i ogólnego rozwoju dzieci. Nauczyciel przedszkola dbając o rozwój mowy swoich podopiecznych, powinien systematycznie stwarzać dzieciom okazje do wspólnych zabaw: oddechowych, artykulacyjnych, dźwiękonaśladowczych. Zabawy dostarczają dzieciom wiele radości i mają ogromne znaczenie dla rozwoju ich mowy. W zabawie nauczyciel może wykorzystywać każdą okazję do powtarzania sylab lub głosek. Ważne jest również zwracanie dzieciom uwagi na zamykanie ust. Jest to najlepsze ćwiczenie artykulacyjne, powodujące pionizowanie się języka. Nauczyciel powinien też zwracać uwagę na wyrabianie właściwego sposobu oddychania podczas zabaw, zajęć, spacerów i ćwiczeń gimnastycznych. Należy uczyć dziecko oddychania przez nos i mowy na wydechu. Powinno się też zwrócić uwagę na wyrabianie właściwego sposobu gryzienia, żucia i połykania pokarmów. Właściwe nawyki karmienia na pewno poprawią stronę artykulacyjną mowy.

W razie konieczności nauczyciel powinien również umiejętnie skierować uwagę rodziców na problemy dzieci i w razie wątpliwości wskazać odpowiednich specjalistów. W profilaktyce logopedycznej nauczyciel może rozwijać mowę dziecka również poprzez: wyraźne mówienie w naturalnym tempie, używanie krótkich zdań i zrozumiałych wyrazów, częste czytanie literatury dla dzieci, opowiadanie, rozmowy, zachęcanie dziecka do mówienia, zadawanie pytań, prośby o opowiadanie, uczenie wierszyków i śpiewanie piosenek, odpowiadanie na pytania, które zadaje dziecko. Nie powinno się natomiast naśladować dziecięcej mowy, zdrabniać wyrazów, używać skrótów i słów z dziecięcego słownika. Nie należy też poprawiać dziecka, gdy widzimy, że je to drażni, nie wolno zawstydzać, przedrzeźniać lub porównywać z tymi, którzy mówią od niego ładniej.

Działania profilaktyczne nie tylko pozwolą korygować określone dysfunkcje w obrębie aparatu żucia (narządów artykulacyjnych) i aparatu oddechowego, ale usprawnią również proces komunikacji językowej, co z kolei da dzieciom możliwość wyrównywania szans edukacyjnych, wzmocni

w nich wiarę we własne możliwości, wpłynie na rozwój samoakceptacji i kształtowanie pozytywnej samooceny. Prawdłowy rozwój mowy ma zatem ogromny wpływ na rozwój emocjonalny, społeczny i poznawczy dziecka, na zaspokojenie potrzeby akceptacji i sukcesów, poczucie własnej wartości, budowanie więzi i kontaktów z rówieśnikami. Wczesna profilaktyka oraz ewentualna korekcja wad wymowy, pozwoli w przyszłości zapobiegać trudnościom czy niepowodzeniom szkolnym. Dziecko źle mówiące będzie w przyszłości popełniać błędy w pisanii, a gdy będzie słabo czytać, może mieć również trudności w rozumieniu tekstów lub przejawiać zahamowania w spontanicznym wypowiadaniu się. To może doprowadzić do urazów psychicznych i kompleksów. Nieprawidłowy sposób mówienia może również zamknąć dziecku drogę do wymarzonego zawodu w przyszłości (np.: aktora, dziennikarza, nauczyciela).

Nauczyciele mogą również pomóc usuwać lżejsze przypadki we własnym zakresie, stosując odpowiednią metodykę postępowania reedukacyjnego. Powinni oni przede wszystkim dbać o prawidłowość i wysoką sprawność sposobu mówienia, a więc wymowy, prawidłowej intonacji, akcentu, prostego i zrozumiałego budowania wypowiedzi, jej jednoznaczności, obrazowości i sugestywności. Należy również pamiętać o stwarzaniu życzliwej atmosfery, cierpliwego wysłuchiwanie wypowiedzi dziecka, dyskretne i taktowne poprawianie, a także zachęcanie dzieci do stawiania pytań i wyrabiania gotowości do mówienia oraz podnoszenia pewności siebie. Duże znaczenie ma nawiązanie kontaktu z rodzicami dzieci wykazujących zaburzenia mowy oraz doskonalenie własnej wiedzy logopedycznej.

Najważniejszą rolę w rozwoju mowy spełniają najbliższe dziecku osoby, a więc rodzice oraz inni członkowie rodziny. Należy jednak pamiętać, że nauczyciele w przedszkolu mają do spełnienia ogromną rolę w rozwoju i kształtowaniu mowy swoich wychowanków. Mogą w bardzo istotny sposób wpływać i wspomagać rozwój mowy dziecka poprzez odpowiednie zabawy i ćwiczenia służące rozwijaniu umiejętności językowego porozumiewania się. Przedszkole to najlepsze miejsce dla najpełniejszego rozwoju mowy dziecka. Wykorzystując umiejętnie sytuacje naturalne w przedszkolu, możemy

w bardzo znaczący sposób pomóc swoim wychowankom.

Joanna Młyńczyk

Bibliografia:

- Chmielewska E., *Zabawy logopedyczne i nie tylko. Poradnik dla nauczycieli i rodziców*, Mac, Kielce 1996.
Demel G., *Minimum logopedyczne nauczyciela przedszkola*, WSiP, Warszawa 2012.

- Emiluta-Roza D., *Wspomaganie rozwoju mowy dziecka w wieku przedszkolnym*, CMPPP, Warszawa 2006.
Gałkowski T., Jastrzębowska G., *Logopedia – pytania i odpowiedzi*, t. 1–2, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2016.
Kaczmarek L., *Nasze dziecko uczy się mowy*, Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1966.
Sachajska E., *Uczymy poprawnej wymowy*, WSiP, Warszawa 1981.
Śnieżkowska-Bielak E., *Mówię wyraźnie*, Impuls, Kraków 2011.

EDUKACJA POLONISTYCZNA

Urszula Wykurz

Szkoła Podstawowa im. św. Franciszka z Asyżu w Poskwitowie

PRZEPYCH PAWICH PIÓR: HENRYK SIENKIEWICZ – „KRZYŻACY”. PROPOZYCJE ZADAŃ DO PRACY Z LEKTURĄ ADRESOWANE DO UCZNIÓW KLASY VII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Czerwone trzewiczki wystukują rytm o Jaśku ze Śląska. Dziewczyna z warkoczem w gronostajach tęskni za spojrzeniem kochanego mężczyzny. Ryk wilkołaka unosi się nad spychowskimi mokradłami. Dumny delegat nie może pojąć, że „chowanie urazy to trucizna”¹. Młody wojownik pragnie wielkiej bitwy, gdyż „cierpliwość oznacza wyłącznie stratę czasu”². Król chce uchronić swoich poddanych przed magią białego płaszcza. On dobrze wie, że „wódz, który nie ma miłości swoich ludzi, jest nędznym manekinem”³. Słysząc szcęk toporów i tętent dzikich koni. Są rycerskie pojedynki i polowania. Jest podły spisek i porwanie dziedziczki, której los nie pozwolił dorosnąć. Zamkowe krążanki wypełnia woń obietnic i męstwa, bo „ojczyzna bez bohaterów jest jak dom bez drzwi”⁴. Zbroja mediolańska kryje waleczne serce, a trzy lwy na szachownicy nadal domagają się haraczu krwi. Poseł z Lotaryngii dziwi się, że „pragnienia są silniejsze od podejrzeń”⁵. Brzmi jak trailer hollywoodzkiej superprodukcji lub narracja w wersji play station. Tyle wydarzeń, emocji i nagłych zwrotów akcji zamknięte w dwóch tomach epickiej opowieści o honorze i poświęceniu. Za sprawą takich dzieł, jak „Krzyżacy”, możemy przekonać się, że „sztuka odtwarzania przeszłości na kanwie wydarzeń historycznych jest sztuką bardzo wysokiej rangi. Powieść historyczna to prawowity potomek wielkiego eposu”⁶. Warto spojrzeć na utwór Henryka Sienkiewicza jak na świadectwo pięknych prawd, głębokich uczuć i uniwersalnych namiętności, którym ani czas, ani technologiczny przepych nie odebrały splendoru. Warto pamiętać o tym, że „szlachetne to zajęcie czytanie dobrej lektury, to znaczy prawdziwych książek przepojonych duchem autentyczności”⁷.

W artykule umieszczono propozycje zadań do pracy z lekturą, które adresowane są do uczniów klasy VII szkoły podstawowej. Obok diagramu, sprawdzającego stopień znajomości tekstu, znalazły się karty pracy oraz ćwiczenia w redagowaniu listu, opisu postaci, opisu przeżyć wewnętrznych. Uczniowie dokonają interpretacji plakatu filmowego oraz zmierzają się z zadaniami sprawdzającymi funkcjonalne wykorzystanie wiadomości z zakresu świadomości językowej.

Zadanie domowe w sieci to przykład wykorzystania elementów nauczania hybrydowego, a uporządkowany dokument hipertekstowy, zawierający zasoby źródłowe w formie listy linków, pozwoli uczniom zwiedzić wirtualną bibliotekę, blog kulturalno-podróżniczy oraz Repozytorium Cyfrowe Filмотeki Narodowej.

PROPOZYCJE ZADAŃ DO PRACY Z LEKTURĄ

Ćwiczenie 1.

Sprawdź swoją wiedzę na temat powieści Henryka Sienkiewicza i rozwiąż diagram.

A					4			1	
B								5	
C	3								
D	2								

- A. Ksiądz, który udzielił ślubu Danusi i Zbyszkowi
- B. Sprzedaje relikwie
- C. Dwuręczna broń drzewcowa popularna w średniowieczu
- D. Najwierniejszy towarzysz Juranda

A. Wyszoniek	B. Sanderus	C. halabarda	D. Tolima	hasło: ethos
--------------	-------------	--------------	-----------	--------------

Ćwiczenie 2.

Potęga plakatu.

Komentarz do ćwiczenia: uczniowie analizują trzy plakaty filmowe pochodzące z archiwum Galerii Plakatu Filmowego (www.gapla.fn.org.pl): japoński plakat do filmu „Krzyżacy”, plakat Paula Rosie, plakat Romana Cieślewicza, a następnie udzielają odpowiedzi na pytania.

- Wskaż, kto znajduje się na pierwszym planie. Ustal, jaki ma to wpływ na wymowę plakatu.
- Zdecyduj, który plakat można ocenić jako: mroczny, realistyczny, metaforyczny. Podaj krótkie uzasadnienie.
- Wyjaśnij, który plakat najpełniej odwołuje się do powieści Henryka Sienkiewicza.
- Oceń, w jaki sposób operowanie kolorem na plakacie wpływa na jego: wymowę, kompozycję, warstwę wizualną.

Zadanie dla chętnych: zaprojektuj plakat do filmu „Krzyżacy”. Wybierz jeden z elementów, który stanie się atrybutem w Twojej pracy: miecz, lutnia, kwiaty, konie, korona.

Ćwiczenie 3.

Przygotuj prezentacje multimedialne, korzystając z zasobów Internetu:

- zdjęcia z filmu „Krzyżacy” (1960) w reż. Aleksandra Forda:
Repozytorium Cyfrowe Filмотeki Narodowej (www.repozytorium.fn.org.pl),
 - Fototeka (www.fototeka.fn.org.pl)
- zdjęcia przedstawiające rekonstrukcję Bitwy pod Grunwaldem: www.grunwald1410.pl
 - Portret bohatera: Zbyszko z Bogdańca:
 - wybierz odpowiednie sceny (np. ratowanie skazańca, Zbyszko i Maćko, Zbyszko na zamku krzyżackim, pojedynek z Rotgierem, Zbyszko przy umierającej Danusi),
 - wybierz niecodzienne, oryginalne tło muzyczne (np. Michał Szpak, *Jesteś bohaterem*),
 - Portret bohatera: Jagienka ze Zgorzelic:
 - wybierz odpowiednie sceny (np. polowanie na niedźwiedzia, Jagienka w Zgorzelicach, Jagienka ze Zbyszkim w drodze do kościoła, Jagienka na dworze księżnej Aleksandry Płockiej, Jagienka i Zbyszko w lesie),

- wybierz niecodzienne, oryginalne tło muzyczne(np. Sweetbox, *Everything's gonna be alright*),

c) Grunwald:

- wybierz odpowiednie sceny będące ilustracją bitwy pod Grunwaldem,
- wybierz niecodzienne, oryginalne tło muzyczne (np. Europe, *The Final Countdown*).

Ćwiczenie 4.

Przeczytaj list księżnej Anny Danuty. Wskaż elementy, które odnoszą się bezpośrednio do powieści. Przygotuj pisemną odpowiedź w imieniu księcia Janusza Mazowieckiego.

Tyniec, 16. 06. 1405 r.

Drogi Małżonku!

Od tygodnia jestem w drodze, ale przyznać muszę, że podróż jest ciekawa i z każdym dniem coraz bardziej przybliża mnie do celu.

Odwiedziłam wczoraj księcia Wacława w Zatorze. Danusia śpiewała nam cudną piosenkę o Jaśku ze Śląska, czym podbiła serca wszystkich zebranych. Dziś po południu dotarłam z orszakiem do Tyńca. Zatrzymaliśmy się w gospodzie „Pod Lutym Turem”. Wszyscy jadą do Krakowa, by tak jak my, pokłonić się królowej i ofiarować prezent królewskiemu potomkowi. Danusia znów oczarowała nas swoim śpiewem i nie uwierzysz: od kilku godzin ma swojego rycerza, dzielnego Zbyszka z Bogdańca, który na rękach ją nosił, orzechy włoskie jej łupał i ślubował trzy pawie pióra z głów krzyżackich strącić.

Tęsknię za Tobą, Januszu. Mam nadzieję, że wkrótce do nas dołączysz. Odpisz mi choć parę słów, jeśli znajdziesz chwilę wolnego czasu.

Pozdrawiam

Anna Danuta

PS Chodzą dziwne wieści, że wojna się szykuje.

Nie wiem, co z tego wyniknie, ale na krzyżackich posłów to już patrzeć nie mogę.

Ćwiczenie 5.

Przeczytaj fragment bloga www.kasialubasia.com.

Wpisz do tabeli numery zdań pojedynczych rozwiniętych i nierozwiniętych, zdań złożonych podrzędnie oraz zdań złożonych współrzędnie. Wykonaj wykresy zdań złożonych współrzędnie i nazwij je.

1) Nie chcę czytać lektur szkolnych. 2) Wydaje mi się, że są w życiu lepsze rzeczy niż wiersze i dramaty. 3) Moja kuzynka dużo czyta. 4) Lubi to. 5) Mówi, że czytanie jest super. 6) Uwielbia Harry'ego Pottera, ale czasem sięga też po Mickiewicza. 7) Ja mam swoje portale i fotki. 8) Kiedy jest mi smutno, oglądam stare seriale. 9) Chcę pójść na studia, więc powinnam się uczyć. 10) Nie mogę zawieść mamy. 11) Aśka pożyczyła mi „Krzyżaków” i kazała koniecznie przeczytać. 12) Podobno są w tej książce pojedynki, porwania i ogólnie dużo ciekawych rzeczy się rozgrywa. 13) Sprawdź. 14) Nikt nie będzie mi wytykał, że nie znam Juranda ze Spychowa.

Zdanie pojedyncze		Zdanie złożone	
rozwinięte	nierozwinięte	podrzędnie	współrzędnie

Odpowiedzi do ćwiczenia 5.

Zdanie pojedyncze		Zdanie złożone	
rozwinięte	nierozwinięte	podrzędnie	współrzędnie
1, 3, 7, 10	4, 13	2, 5, 8, 14	6 – przeciwstawne 9 – wynikowe 11 – łączne 12 – łączne

ZADANIE DOMOWE W SIECI

Zadanie 1

Przeczytaj artykuł „Henryk Sienkiewicz i X muza: *Krzyżacy*”. Wynotuj z niego w formie grafu najważniejsze i najciekawsze – według Ciebie – informacje.

Artykuł znajdziesz na blogu kulturalno-podróżniczym Stalowa Magnolia pod adresem: <https://blankakatarzynadzugaj.wordpress.com/2015/01/03/henryk-sienkiewicz-i-x-muza-krzyzacy>.

Zadanie 2

Przeczytaj fragment powieści online.

Utwór znajdziesz pod adresem: <https://wolnelektury.pl/media/book/pdf/krzyzacy/pdf>

Sformułuj po trzy argumenty dotyczące zalet i wad książek elektronicznych.

Zadanie 3

Ustal, jaką wartość ma utwór Henryka Sienkiewicza dla: narodu polskiego, młodego człowieka, starszego pokolenia.

Odwiedź stronę Wirtualnej Biblioteki Literatury Polskiej. Virtual Library of Polish Literature: www.literat.ug.edu.pl/books.htm#books, by przekonać się, czy w jej katalogach znajduje się powieść „*Krzyżacy*”.

Zwróć uwagę na układ katalogowy wirtualnej biblioteki, sprawdź, kto jest inicjatorem tego przedsięwzięcia, jakie instytucje mu patronują, z kim współpracuje.

Zrób to sam

Przeczytaj rozdział II z tomu I, a następnie wykonaj zadania.

1. Przygotuj ramowy plan wydarzeń.
2. Ustal, jaki średniowieczny zwyczaj przedstawiony został w utworze. Krótko go opisz.
3. Wskaż ważny fragment w tekście, który nie jest bezpośrednio związany z wydarzeniami rozgrywającymi się w gospodzie.
4. Dokonaj rekonstrukcji dziejów Danusi Jurandówny. Zapisz, kto opowiada historię Danusi.
5. Wyobraź sobie, że jesteś średniowiecznym kronikarzem, który zamierza uwiecznić dla przyszłych pokoleń sylwetkę Jurandowej córki. W tym celu przygotuj opis Danusi. Postaraj się nie używać sformułowań z powieści.

Zrób to sam

Przeczytaj rozdział XII z tomu I, a następnie wykonaj zadania.

1. Ustal, jakie cechy charakteru Jagienki ujawniły się podczas polowania. Podaj uzasadnienie.
2. Wyjaśnij, czego Zbyszko boi się bardziej niż niedźwiedzia? Jak myślisz, z czego ten lęk wynika, czym został podyktowany?
3. Zapisz, jaką tajemnicę skrywa Jurand i czego dotyczy „dziwny opór” dziedzica Spychowa, o którym z niepokojem myśli Zbyszko.
4. Czekałem na tego niedźwiedzia całą noc... W imieniu Zbyszka przygotuj opis przeżyć wewnętrznych.

KARTA PRACY – NA GOŚCIŃCU

Przeczytaj tekst, a następnie wykonaj zadania 1–6

Świt począł właśnie bieleć drzewa, krze i bryły wapienne rozrzucone tu i ówdzie po polach, gdy najęty przewodnik idący przy koniu Juranda zatrzymał się i rzekł:

– Pozwólcie mi odetchnąć, panie rycerzu, bom się zasapał. Odwilż jest i mgła, ale to już niedaleko...

– Doprowadzisz mnie do gościńca, a potem wrócisz – odrzekł Jurand.

– Gościńiec będzie w prawo za borkiem, a z pagórka zaraz zamek ujrzycie.

To rzekłszy, chłop począł „zabijać” ręce, to jest uderzać dłońmi pod pachy, gdyż był zziąbł od rannej wilgoci, po czym przysiadł na kamieniu, bo się przy tej robocie jeszcze bardziej zasapał. [...]

– Wy, panie, po naszymu mówicie, wyście nie Niemiec?

– Nie – odrzekł Jurand – ale prowadź dalej.

Chłop wstał i począł znów iść przy koniu. Po drodze zasuwiał niekiedy dłoń w kaletę, wydostawał z niej garść niemielonego żyta i wsypywał ją sobie do ust, gdy zaś zaspokoił w ten sposób pierwszy głód, począł tłumaczyć, dlaczego je surowe ziarno, chociaż Jurand, zbyt zajęty własnym nieszczęściem i własnymi myślami, nawet tego nie dostrzegł⁸.

Zadanie 1

Jurand podróżuje

- A) o poranku, kiedy śnieg zaczyna bielić drzewa.
- B) wczesnym świtem.
- C) o poranku, gdy mgła unosi się nad polami.
- D) o poranku, gdy chłopci wychodzą orać okoliczne pola.

Zadanie 2

Jurandowi towarzyszy

- A) zaufany przewodnik, który zna Niemców.
- B) zaufany przewodnik, który nie boi się mgły ani odwilży.
- C) rolnik, który mieszka w okolicy.
- D) chłop, którego wynajął dziedzic Spychowa.

Zadanie 3

Towarzysz Juranda je surowe ziarno, ponieważ

- A) chce w ten sposób odpędzić nieczyste siły mieszkające na łąkach i gościńcach.
- B) chce w ten sposób okazać szacunek Niemcom.
- C) jest głodny.
- D) jest mu zimno.

Zadanie 4

Jurand nie podtrzymuje rozmowy z przewodnikiem, bo

- A) jest zajęty własnymi myślami.
- B) nie ufa nieznanemu.
- C) nie interesują go opowieści przewodnika.
- D) zna opowieści o surowym ziarnie.

Zadanie 5

Wypowiedzenie „Pozwólcie mi odetchnąć, bom się zasapał”, to

- A) imiesłowny równoważnik zdania.
- B) zdanie pojedyncze rozwinięte.
- C) zdanie złożone podrzędnie.
- D) zdanie złożone współrzędnie rozłączne.

Zadanie 6

Forma „idący” to

1. czasownik nieprzechodni.
2. imiesłów przymiotnikowy.
3. imiesłów przysłówkowy.
4. nieosobowa forma czasownika.

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A) tylko stwierdzenie 1 jest poprawne,
- B) stwierdzenia 2, 4 są poprawne,
- C) stwierdzenia 3, 4 są poprawne,
- D) tylko stwierdzenie 4 jest poprawne.

Odpowiedzi do Karty pracy – Na gościńcu

Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Odpowiedź	C	D	C	A	C	B

KARTA PRACY – RYCERSKA GRAMATYKA**Zadanie 1**

Każdemu wypowiedzeniu przyporządkuj odpowiednią nazwę, wybierając ją spośród oznaczonych literami A–F. W tabeli zakreśl litery, którymi oznaczono wypowiedzenia.

Nr	Wypowiedzenie	Oznaczenie wypowiedzenia					
		A	B	C	D	E	F
1.	Jagienka zakochała się w Zbyszku, ale nie mogła mu wyznać swoich uczuć.						
2.	Zbyszko trafił do więzienia, ponieważ zaatakował posła.						
3.	Wybuchła wojna, więc Maćko opuścił Bogdaniec.						
4.	Zbyszko zamierzał poślubić Danusię, mimo że Jurand się na to nie zgadzał.						
5.	Jurand kochał córkę, lecz oddał ją księżnej na wychowanie.						
6.	Zbyszko za atak na posła trafi do więzienia albo zostanie skazany na śmierć.						
7.	Jurand udał się do Krzyżaków, bo chciał odzyskać córkę.						
8.	Zbyszko był rycerzem Danusi i obiecał jej trzy pawie pióra.						

A – zdanie złożone podrzędnie okolicznikowe przyczyny
 B – zdanie złożone współrzędnie łączne
 C – zdanie złożone współrzędnie przeciwstawne
 D – zdanie złożone współrzędnie wynikowe
 E – zdanie złożone współrzędnie rozłączne
 F – zdanie złożone podrzędnie okolicznikowe przyzwolenia

Zadanie 2

Ustal, jakie związki wyrazowe występują w wypowiedzeniu „Dzielny Zbyszko został pasowany na rycerza”. W tym celu przyporządkuj poniższe związki wyrazowe (1, 2, 3) odpowiednim nazwom (A, B, C).

Związek wyrazowy	Nazwa związku wyrazowego
1. Zbyszko został pasowany	A – związek rzędu
2. Zbyszko dzielny	B – związek główny
3. został pasowany na rycerza	C – związek zgody

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A) 1A, 2C, 3B,
 B) 1B, 2C, 3A.
 C) 1C, 2A, 3B.
 D) 1B, 2A, 3C.

Zadanie 3

W wypowiedzeniu „Jurand więził Krzyżaków w lochach spychowskich” występuje orzeczenie A/B/C, które odnosi się do podmiotu wyrażonego rzeczownikiem D/E/F. Otocz kółkiem właściwe litery.

A. złożone imienne	D. Krzyżaków
B. czasownikowe proste	E. lochach
C. czasownikowe złożone	F. Jurand

Zadanie 4

Zaznacz poprawne dokończenie zdania. Wybierz odpowiedzi spośród A–C oraz 1–3. W wypowiedzeniu „Zbyszko i Maćko dzielnie walczyli z Krzyżakami” podkreślony wyraz to

A.	przymiotnik	i pełni funkcję	1.	orzecznika
B.	przysłówek		2.	dopełnienia
C.	partykuła		3.	okolicznika

Zadanie 5

Wyraz niepodzielny słowotwórczo to

- A. zaatakował,
- B. ślubowanie,
- C. atak,
- D. dwórka.

Zadanie 6

Określ funkcję samogłoski „i”. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W wyrazie „ślubowanie” samogłoska „i”.....

A.	jest odrębną głoską.
B.	oznacza zmiękczenie i odrębną głoskę.
C.	zmiękcza poprzedzając ją spółgłoskę.

Zadanie 7

Ustal, jakie procesy fonetyczne zachodzą w podanych wyrazach. Połącz nazwy procesów z odpowiednimi wyrazami.

I. ubezdźwięcznienie postępowe,	a. rycerz,
II. ubezdźwięcznienie wsteczne,	b. rycerstwo,
III. utrata dźwięczności na końcu wyrazu.	c. służka.

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A) Ic, IIa, IIIb,
- B) Ib, IIc, IIIa,
- C) IIIa, Ic, IIb,
- D) IIc, IIIb, Ia.

Zadanie 8

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A, B lub C oraz jej uzasadnienie 1, 2 albo 3.

Wypowiedzenie „Zakochanie się Jagienki w Zbyszku” jest

A.	zdaniem pojedynczym,	po- nie- waż	1.	nie zawiera osobowej formy czasownika.
B.	zdaniem złożonym podrzędnie,		2.	posiada jedno orzeczenie i zaimek zwrotny.
C.	równoważnikiem zdania,		3.	zawiera orzeczenie czasownikowe i dwa dopełnienia.

Zadanie 9

Ustal, które stwierdzenia są prawdziwe. Zaznacz P (prawda) lub F (fałsz) w odpowiednim miejscu tabeli.

9.1.	W wypowiedzeniu „Jurand stracił córkę” nie ma związku rządu.	P	F
9.2.	Formy „załamany”, „opuszczony” to imiesłowy przymiotnikowe bierne.	P	F
9.3.	Przymiotnik „rycerski” stopniuje się w sposób nieregularny.	P	F

Zadanie 10

Ustal, która informacja jest fałszywa. Zaznacz F w odpowiednim miejscu tabeli.

10.1.	„Rycerzy” to forma dopełniacza liczby mnogiej.	F
10.2.	„Rycerze” to rzeczownik trzysylabowy rodzaju męskoosobowego.	F
10.3.	Rzeczownik „rycerz” ma trzy takie same formy podczas odmiany przez przypadki w liczbie pojedynczej.	F

Odpowiedzi do karty pracy – Rycerska gramatyka.

Nr zad.	Odpowiedź
1.	1C, 2A, 3D, 4F 5C, 6E, 7A, 8B
2.	B
3.	BF
4.	B3
5.	C
6.	C
7.	B
8.	C1
9.	9.1.F 9.2.P 9.3.F
10.	10.3.F

Urszula Wykurz

Przypisy:

- 1 A. Oz, *Pantera w piwnicy*, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2009, s. 76.
- 2 O. Pamuk, *Dom ciszy*, WL, Kraków 2009, s. 35.
- 3 Vercors, *Milczenie morza*, PIW, Warszawa 1966, s. 48.
- 4 G.G. Marquez, *Jesień patriarchy*, MUZA S.A., Warszawa 1993, s. 59.
- 5 W. Myśliwski, *Traktat o łuskaniu fasoli*, Znak, Kraków 2007, s. 171.
- 6 L. Feuchtwanger, *Jefte i jego córka*, PIW, Warszawa 1964, s. 320.
- 7 H.D. Thoreau, *Życie bez zasad. Eseje*, Czytelnik, Warszawa 1983, s. 127.
- 8 H. Sienkiewicz, *Krzyżacy*, Wydawnictwo Ibis, Poznań 2013, s. 286–287.

Bibliografia:

Feuchtwanger L., *Jefte i jego córka*, PIW, Warszawa 1964.
 Marquez G.G., *Jesień patriarchy*, MUZA S.A., Warszawa 1993.
 Myśliwski W., *Traktat o łuskaniu fasoli*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2007.
 Oz A., *Pantera w piwnicy*, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2009.
 Pamuk O., *Dom ciszy*, WL, Kraków 2009.
 Sienkiewicz H., *Krzyżacy*, Wydawnictwo Ibis, Poznań, 2013.
 Thoreau D.H., *Życie bez zasad. Eseje*, Czytelnik, Warszawa 1983.
 Vercors, *Milczenie morza*, PIW, Warszawa 1966.

EDUKACJA JĘZYKOWA

Katarzyna Pochwat

Szkoła Podstawowa im. Ojca Świętego Jana Pawła II w Widzowie

Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Kruszyńce

POMYSŁY NA LEKCJE. KTO? CO? GDZIE? FILM TYPU MANNEQUIN CHALLENGE NA LEKCJI JĘZYKA NIEMIECKIEGO

Po co kręcić filmiki, na których nic się nie dzieje...? Bo... to jeden z gorących trendów w Internecie! Mowa o Mannequin Challenge – popularnej zabawie, polegającej na nagrywaniu komórką scenek, podczas których biorący w nich udział ludzie zastygają w pozach niczym manekiny.

Taki filmik stał się dla mnie inspiracją przy temacie o zaimkach pytających „kto?”, „co?”, „gdzie?”. Ale nie tylko – daje on też ogromne możliwości do powtórzenia słownictwa i gramatyki.

Nakręcenie filmu z udziałem uczniów jest dla nich na tyle atrakcyjne, że bez najmniejszych przestojów realizuje się kolejne etapy lekcji, których treść cały czas nawiązuje do filmu. Podczas lekcji uczeń wykazuje aktywność, zainteresowanie, chęć współpracy, jest skoncentrowany, świadomie zarządza swoją uwagą i ją angażuje.

Nagranie filmu jest uzasadnionym sposobem aktywacji w nauczaniu. Prowadzi ono do zwiększenia efektywności nauczania, wzbogaca i wspomaga tradycyjne treści kształcenia i formy przekazu, ułatwia proces uczenia się i osobisty rozwój ucznia, wzbogaca wiedzę oraz zwiększa motywację.

Zatem nakręciliśmy film, w którym uczniowie jako aktorzy odgrywają role będące treścią działań aktywizujących na lekcji. Każdy aktor ma przedmiot charakteryzujący go, więc w opisie zamiast imion posługujemy się zwrotami: der Junge mit Kopfhörer, das Mädchen mit Handy – chłopak ze słuchawkami, dziewczyna z telefonem komórkowym.

PLANOWANIE DZIAŁAŃ W CHMURZE

Aby sprawnie i szybko nagrać film, przygotowałam opis scenek w formie tabeli i umieściłam go w edytowalnym dokumencie, do którego link wysłałam uczniom. Jako zadanie domowe każdy uczeń miał wybrać sobie rolę, wpisać w tabelę swoje nazwisko i przygotować się do odegrania swojej scenki.

Sceny do filmu „Mannequin challenge”

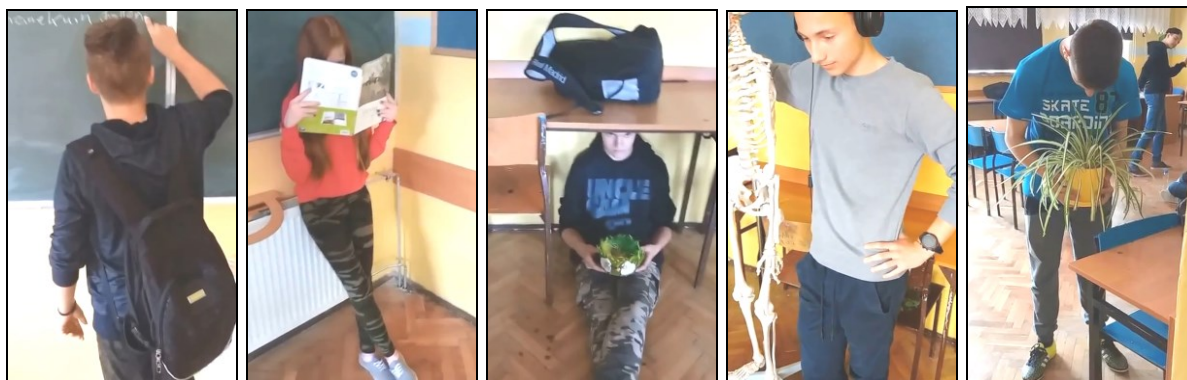
Przy wybranej scenie wpisz swoje imię i nazwisko	Jaki przedmiot charakteryzuje Cię w filmie (musisz go mieć przy sobie)	Gdzie stoisz, siedzisz lub leżysz?	Co robisz?
	mit einem Korb	sitzt unter der Bank	
	mit Mikrophon	steht auf der Bank	und singt ein Lied
	mit Handy	sitzt auf dem Stuhl	und telefoniert mit Mama
	mit einem Buch	steht in der Ecke	und lernt ein Gedicht

Przy wybranej scenie wpisz swoje imię i nazwisko	Jaki przedmiot charakteryzuje Cię w filmie (musisz go mieć przy sobie)	Gdzie stoisz, siedzisz lub leżysz?	Co robisz?
	mit einer Flasche	steht neben dem Schrank	und trinkt Wasser
	mit einem Malkasten	sitzt am Fenster	und malt ein Bild
	mit der Brille	sitzt vor dem Spiegel	und schminkt sich
	mit der Kapuze	liegt im Schrank	und schläft
	mit Schnubart	sitzt auf dem Fußboden	und spielt "Water Bottle Flip"
	hat einen Hut auf	steht in der Mitte	und tanzt
	hat Kopfhörer	steht neben dem Knochengerüst	und hört Musik
	mit Blumen	steht an der Tür	und begrüßt die Lehrerin
	mit dem Rucksack	steht an der Tafel	und schreibt das Datum und das Thema
	mit Sonnenbrillen	sitzt auf dem Fußboden	und macht Seifenblasen
	mit einem Heft	sitzt am Schreibtisch	und spielt Computer

NAGRANIE FILMU

Uczniowie przynieśli na lekcję przedmioty mające ich charakteryzować, ustawili w klasie odpowiednio krzesła i ławki, przybrali pozy Mannequin Challenge, a ja nagrałam film.

Etap ten trwał 10 minut.

ZADANIA AKTYWUJĄCE

Wszystkie ćwiczenia i zadania odnoszą się do treści naszego filmu. Polegają one na znajdowaniu określonych informacji, określeniu miejsca, sytuacji i uczestników. Uczeń opisuje ustnie i pisemnie ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności, uzyskuje i przekazuje informacje oraz wyjaśnienia, przekazuje w języku obcym informacje zawarte w filmie.

Za każde prawidłowo rozwiązane zadanie uczeń otrzymuje punkty. Jeden punkt to niebieskie papierowe kółeczko. Ilość zebranych punktów decyduje o ocenie za aktywność na lekcji. Punktację nauczyciel zapisuje na oddzielnej kartce i umieszcza ją w widocznym miejscu.

ZADANIE 1 – Układanie pytań do filmu

Po wspólnym obejrzeniu filmu, uczniowie pracując w parach, mają za zadanie ułożyć przynajmniej 10 pytań rozpoczynających się zaimkiem pytającym: „Wer?”, „Wo?”, „Was macht?” (kto?/gdzie?/co robi?).

Nauczyciel wyjaśnia w tym miejscu zasady gramatyczne dotyczące tworzenia pytań W-Frage i pisze kilka przykładów na tablicy. Uczniowie swoje pytania zapisują na paseczkach i wrzucają do koszyka na biurku. Każdy uczeń, który ułoży 10 pytań, otrzymuje 3 punkty.

ZADANIE 2 – Gra zespołowa

Klasa dzielona jest na dwie grupy. Każda grupa wybiera lidera, który losując karteczki z koszyczka, zadaje pytania swojej grupie. Karteczki zostały przygotowane w zadaniu 1. Nauczyciel zapisuje poprawne odpowiedzi na tablicy w formie plusów. Uczniowie zwycięskiej grupy otrzymują po dwa punkty.

Kolejne zadania składają się z aktywności szczególnie zalecanych dla uczniów z dysleksją.

ZADANIE 3 – Gdzie to pasuje?

Nauczyciel rozdaje kartę pracy.

Wstaw podane zwroty w odpowiednie miejsce:

auf dem Stuhl, singt ein Lied, der Junge mit einem Korb, ein Mädchen mit Handy, malt ein Bild, in der Mitte, sitzt am Fenster, lernt ein Gedicht

Wo?	Was macht?	Wer?

Chętny uczeń czyta wypełnioną tabelę – pozostali sprawdzają poprawność. Każdy za dobrze wykonane zadanie otrzymuje dwa punkty.

Zadanie 4 – Rozszyfruj informacje

Nauczyciel rozdaje kartę pracy.

Rozszyfruj zdania. Wykreśl litery sch i napisz je poprawnie.

1 DerJungschehateinenHschutauf,stehtschinderMittscheundtanscht.

.....

2 DasMädchschenteinemMalschkastenstehschtamFensterundmalteinBild.

.....

3 DerJungemitschdemRucksackstehschderTafelschundschreibtdasDatumunddasThschema.

.....

Chętny uczeń zgłasza się do jednego zdania i zapisuje je na tablicy. Otrzymuje jeden punkt.

ZADANIE 5 – Jedno słowo za dużo

Nauczyciel czyta wszystkim tekst, w którym wplecione są słowa niepasujące.

Auf der Bank steht ein Mädchen mit Mikrofon **super** und singt ein Lied. Der Junge mit der Kapuze **Million** liegt im Schrank und schläft. Der Junge **das Krokodil** mit Blumen steht an der Tür und begrüßt die Lehrerin. Ein Mädchen mit Handy sitzt auf dem Stuhl **Mercedes** und telefoniert mit Mama.

Uczniowie słuchają i gdy usłyszą zbędne słowo, wołają: Stop. Kto krzyknie jako pierwszy i powtórzy niepotrzebne słowo, otrzymuje punkt.

ZADANIE 6 – Znikające słowa

Nauczyciel pisze na tablicy krótki tekst.

Das Mädchen mit einem *Heft* sitzt am Schreibtisch und spielt Computer. Der Junge mit einer *Flasche* steht neben dem Schrank und trinkt Wasser. Das Mädchen mit einem *Buch* steht in der Ecke und lernt ein Gedicht. Der Junge mit *Kopfhörer* steht neben dem Knochengerüst und hört Musik.

- Uczniowie czytają tekst na głos, a następnie nauczyciel zmazuje słowa określające miejsce (podkreślone).
- Uczniowie czytają na głos tekst i uzupełniają brakujące słowa – nie zapisują ich.
- Nauczyciel zmazuje rzeczowniki charakteryzujące osoby na filmie (kursywa).
- Uczniowie odczytują na głos tekst i uzupełniają brakujące słowa. Tutaj chętny uczeń może sam odczytać tekst i otrzymać za to dwa punkty.

ZADANIE 7 – Zabawa „Kalambury”

Nauczyciel przygotowuje karteczki z opisami.

1. Der Junge mit einem Korb sitzt unter der Bank und isst Apfel.

2. Das Mädchen mit Mikrofon steht auf der Bank und singt ein Lied.

3. Das Mädchen mit einem Buch steht in der Ecke und lernt ein Gedicht.

4. Das Mädchen mit der Brille sitzt vor dem Spiegel und schminkt sich.

5. Das Mädchen mit einem Heft sitzt am Schreibtisch und spielt Computer.

6. Der Junge mit Sonnenbrillen sitzt auf dem Fußboden und macht Seifenblasen.

7. Der Junge mit dem Rucksack steht an der Tafel und schreibt das Datum und das Thema.

8. Der Junge mit dem Hut steht in der Mitte und tanzt.

9. Der Junge mit Schnubart sitzt auf dem Fußboden und spielt „Water Bottle Flip”.

10. Der Junge mit einer Flasche steht neben dem schrank und trinkt Wasser.

Klasa dzielona jest na dwie grupy. Każda wybiera lidera, który losuje 5 karteczek z opisem i przybiera taką pozę, jaka była na nagrany filmie. Każdy lider prezentuje pięć zagadek. Chętny uczeń opisuje jedną przedstawioną sytuację jednym zdaniem. Otrzymuje jeden punkt.

PRACA DOMOWA

W aplikacji Learningapps ułóż 5 zagadek w formie pytań do „Milionerów”. W aplikacji Littlebirdtales opisz 5 wybranych osób z filmu. Linki do swoich zadań umieść w dokumencie, do którego link otrzymasz w wiadomości na messengerze.

EWALUACJA

Kolejnym etapem działań jest sprawdzenie wiedzy zdobytej na zajęciach.

Korzystam z aplikacji Kahoot, w której uczniowie rozwiązywali test ułożony przeze mnie na potrzeby lekcji. Jest to konkurencja, w której udzielanie szybkich i poprawnych odpowiedzi daje najwyższą notę. Oceniania dokonałam na podstawie liczby otrzymanych punktów z quizu, który przez swoją atrakcyjność powtarzany był kilkakrotnie, co również przyczyniło się do powtórzenia i utrwalenia wiadomości.

Zaprezentowane działania aktywujące umożliwiły przedstawienie zagadnień gramatycznych w sposób zwięzły, konkretny. Uczniowie osiągnęli cele założone przed lekcją. Odniesli sukces, gdyż nie tylko przyswoili wiedzę, ale także ją zaprezentowali i sprawdzili. Ewaluacja odbyła się za pomocą aplikacji Kahoot, bez tradycyjnego pisemnego testu z wiedzy. Mocną stroną działań aktywujących jest przede wszystkim chęć angażowania się uczniów, żywe zainteresowanie lekcją, indywidualny „bieg po zwycięstwo”, jakim jest zbieranie punktów i uzyskanie najwyższej oceny.

Katarzyna Pochwat

Marzena Słomian-Żelazny

Szkoła Podstawowa nr 32 im. J. Dudy-Gracza w Częstochowie

APLIKACJA MAILVU PANACEUM NA KŁOPOTY JĘZYKOWE W KLASIE V SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Współczesny świat ze swoją dynamiką przemian stawia przed młodymi ludźmi coraz to nowe, nieznane dotąd wyzwania. I choć wszyscy jesteśmy zgodni co do ich nieuchronności oraz przydatności w naszym życiu, to w głowach wielu z nas pojawia się niepokój i obawa – czy im sprodam? Jak podolać nowym obowiązkom w życiu? Jak przygotować się do nowych ról? Te niepokoje kładą zadanie o kształt edukacji szkolnej, która ewoluując wraz ze zmianami zachodzącymi na świecie, musi już na poziomie szkoły podstawowej stawić czoło wyzwaniu i podjąć działania, by przygotować młodych ludzi do świadomego i harmonijnego funkcjonowania w społeczeństwie. Gwarancja sukcesu najpierw w szkole, a w dalszej perspektywie

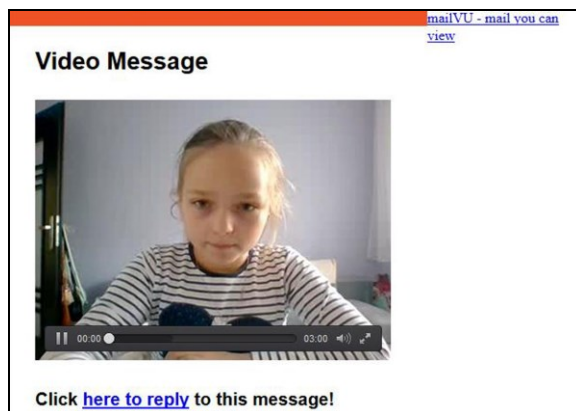
zadowolenia w pracy jest wypadkową wielu elementów, a jeden z nich zaczyna się od rozwijania już na etapie wczesnoszkolnym jednej z kluczowych umiejętności – sprawnego czytania ze zrozumieniem zarówno w języku ojczystym jak i angielskim, którego znajomość uważa się za niemalże podstawową i niezbędną w dzisiejszym świecie. Efektywność nauki, szczególnie języka obcego, wzrasta, gdy zostaną stworzone optymalne warunki do jej rozwoju, gdy naturalne zdolności mózgu zostaną sprzężone z właściwymi metodami, środkami dydaktycznymi oraz wzmocnione, co szczególnie jest ważne dla entuzjastów IT, najnowszymi zdobyczami technologicznymi obecnych czasów.

To przekonanie stało się dla mnie inspiracją do opracowania innowacji pedago-

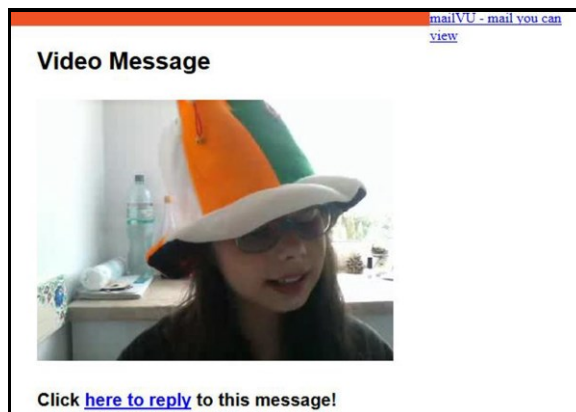
gicznej – „Będę czytać Szekspira. Doskonalenie czytania ze zrozumieniem, realizowane w kl. Va w Szkole Podstawowej nr 32 im. Jerzego Dudy-Gracza w Częstochowie w 2017 roku”.

Pomysł na nowatorskie w formie doskonalenie umiejętności czytania wziął się z obserwacji aktywności uczniów na lekcjach języka angielskiego, ich zainteresowań, zaangażowania, stylu i metody pracy, możliwości językowych oraz częstotliwości korzystania ze szkolnego księgozbioru bibliotecznego. Zaważyła na jej charakterze również osobowość i zachowanie niektórych uczniów. Wśród zespołu klasowego znajdowali się ekstrawertycy oraz introwertycy – uczniowie, którzy rzadko zabierali głos na lekcji, nieśmiali, zagubieni wśród uczniów energicznych, dynamicznych, żywiołowo reagujących, otwartych na komunikację, aczkolwiek nie zawsze poprawną, przejawiających dużą pewność siebie, nawet jeśli popełniają błędy. Dominacja klasowa ekstrawertyków była aż nadto widoczna i niestety przytłaczała introwertyków, którzy onieśmieleni nie uczestniczyli w lekcji, uniemożliwiając nauczycielowi właściwą ocenę ich umiejętności, a sobie samym odmawiając prawa do samodzielnej pracy we własnym tempie i rezygnując z rozwijania kluczowych umiejętności. Panaceum na językowe kłopoty okazała się aplikacja MailVU – prosta i intuicyjna w obsłudze. Aplikacja służy do nagrywania i przysyłania wiadomości wideo wszystkim i wszędzie – przyjaciółom, klientom, w kontekstach służbowych i prywatnych. Wiadomości mogą być odtwarzane na komputerze typu Mac, komputerze z oprogramowaniem Windows lub Linux, tablecie lub smartfonie. Wymaga systemu iOS 8.0 lub nowszego. Posiada zgodność z urządzeniami: iPhone, iPad oraz iPod touch. Jest prostym w obsłudze, szybkim i efektywnym narzędziem. Aplikacja jest bezpłatna. Można ją pobrać ze strony: mailvu.com.

Wybór okazał się trafny. Innowacyjna działalność zyskała wolne od utartych schematów medium. Usatysfakcjonowani byli wszyscy – introwertycy, dla których była to próba ośmielenia i ekstrawertycy, dla których była to próba uświadomienia, a dla wszystkich duża frajda. Praca domowa, ot banalne i zwyczajne czytanie tekstu, zyskiwała nowy wymiar, przybliżała do świata telewizji, sceny aktorskiej, budząc duże emocje.

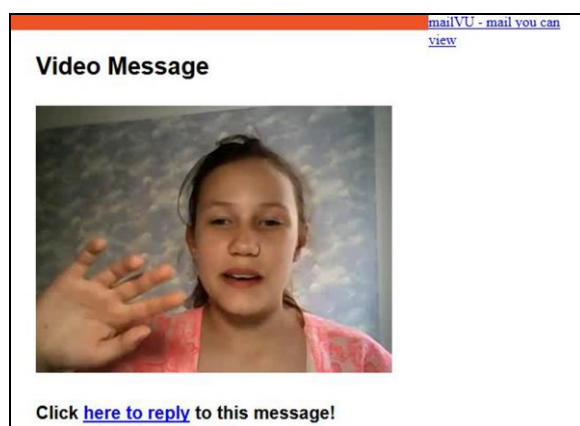

Praca domowa okazała się świetnym rozwiązaniem na nudę. Aplikacja MailVU umożliwiała uczniom nagranie krótkiego filmiku w domu, aczkolwiek nie tylko, i odesłanie go nauczycielowi drogą e-mailową. Uczniowie nagrywali siebie w zaciszu domowym, środowisku przyjaznym, wolnym od napięć, badawczych spojrzeń. Zachęceni głównie przez wtajemniczonych rodziców, odgrywających wtedy rolę jurorów, w bezpiecznym miejscu czytali teksty i odsyłali je nauczycielowi. Nagranie siebie i odtworzenie pliku na forum publicznym – w klasie, zawsze za zgodą autora, miało niezwykle korzystny wpływ na ucznia i jego rozwój językowy oraz osobowościowy.

Rozwiązanie to okazało się być alternatywą dla uczniów wycofanych. Dzieci nieśmiałe stawały się częstokroć po raz pierwszy „słyszalne”, komplementowane najpierw w domu, potem przez nauczyciela i kolegów w klasie, rozkwitały, nabierały pewności siebie, wiary we własne umiejętności. Uznanie było uzasadnione, bo decyzja o wysłaniu e-maila z „mówioną” pracą domową – tekstem, wywiadem, piosenką, rozmową, była poprzedzona pracą nad nim – często wielokrotnym powtarzaniem kwestii, zwrotów, poszczególnych słów, wywołując wzrost po-

prawności wymowy, płynności wypowiadania się widoczny w czytaniu, mówieniu i komunikowaniu się. Była to na pewno jedna z ważniejszych decyzji w ich „językowym” życiu. Oglądanie siebie przed kamerą pozwoliło im również zwrócić uwagę na mowę ciała, pracę głosem i umiejętne zarządzanie uwagą słuchających. Ważna była nie tylko treść przekazu, ale również samo prezentowanie się. Zachęciło to do przyglądania się profesjonalnym lektorom i prezenterom. Pozwoliło naocznie przekonać się o odbiorze własnej osoby, refleksyjnie podejść do cech w swoim zachowaniu, podjąć stosowne działania, zaplanować własny rozwój i sposób uczenia się, innymi słowy przejąć odpowiedzialność za swoją edukację.

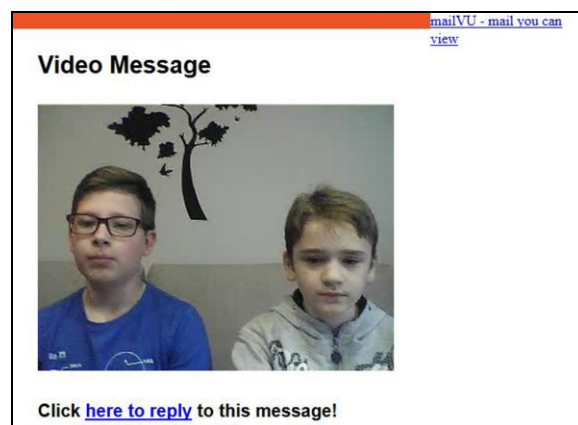

Nie bez znaczenia był również psychologiczny aspekt pokonania paraliżującego strachu przed wystąpieniami publicznymi. Ponadto, wreszcie sam nauczyciel mógł rzetelnie i wiarygodnie ocenić jakość czytania i zgodnie z zasadą oceniania kształtującego udzielić uczniom konstruktywnych wskazówek dotyczących sposobu poprawy swojej pracy oraz wspólnie nakreślić kierunek rozwoju, w rozmowach indywidualnych lub na forum klasy. Przedmiotem rozmów były zdiagnozowane problemy uczniów, obejmujące głównie niedostateczną znajomość słownictwa, struktur językowych, problemy fonetyczne, niechęć do publicznego prezentowania własnych umiejętności.

Lista wyzwań przed uczniami była długa i zdawała się nie mieć końca. I choć postawiono w niej przede wszystkim na rozwój czytania w języku angielskim, to wystąpienia publiczne, umiejętności prezenterkie, przygotowanie do krytycznego odbioru własnej osoby i pracy, praca nad ciałem podczas nagrania, kontrola nad głosem, jego sterowaniem, dostrzeżenie magii ka-

mery i siebie w niej, poznanie zasad działania nowych urządzeń cyfrowych były na równi wzmacniane.

Jak już wspomniano wcześniej innowacja, oprócz rozwijania klasycznych umiejętności – fonetyki, gramatyki, leksyki – otwierała uczniów na rozwój umiejętności prezenterkich – umiejętności ocenianej jako jednej z ważniejszych, im samym pozwoliła tworzyć, ćwiczyć, snuć przypuszczenia i przewidywania, marzyć o roli słynnych prezenterów i lektorów, jak np. Krystyna Czubówna, rozwijać się i spełniać.

Obecnie, gdy realizacja dobiegła końca, można powiedzieć, że spełniła swoje zadanie. Niniejsze przedsięwzięcie pomogło przezwyciężyć wiele barier, przynosząc nieoczekiwane korzyści wielu uczniom, służąc im w wieku późniejszym jako element przygotowawczy do egzaminów, np. ósmoklasisty, maturalnych i kolejnych życiowych castingów. U niektórych zwiększyła się poprawność wykonywania zadań, rozwinęła się pozytywna motywacja.

Informację zwrotną na temat realizacji innowacji otrzymano, obserwując uczniów podczas lekcji, przyglądając się ich aktywności podczas proponowanych działań. Ponadto, uczniowie wypełnili ankietę ewaluacyjną, odpowiadając na szereg pytań sprawdzających zasadność przeprowadzonej innowacji oraz jej wpływ na ich osiągnięcia szkolne.

Niniejsza innowacja pedagogiczna spełniła swoje zadanie, skutecznie wspierając dzieci w rozwijaniu głównych umiejętności językowych oraz charakterologicznych. Uczniowie zdobyli informacje z różnych dziedzin wiedzy, rozwinęli zainteresowania, a nauczyciel zrealizował wymagania edukacyjne. Wzbogacili swoją wiedzę, nabrali wiary we

własne możliwości, zdobyli doświadczenia, wiedzę i umiejętności, które mają wymiar praktyczny i z pewnością będą wykorzystane w dalszej edukacji oraz w prezentacjach publicznych, z jakimi przyjdzie im się zmierzyć w przyszłości. Realizujący to przedsięwzięcie nauczyciel ma nadzieję, że jedna z najtrudniejszych umiejętności językowych i komunikacyjnych, przed jaką staje młody człowiek w dzisiejszym świecie została „oswojona”. Jej celem było rozwijanie wszelkich kompetencji językowych w zakresie języka angielskiego, ale nadrzędną ideą była chęć wyposażenia młodych ludzi w możliwość nadszarpnięcia za tempem nieustannych zmian w otaczającym świecie nie tylko edukacyjnym, ale również rynkowym i konieczności rozumienia, a ponadto reagowania i skutecznego odnalezienia się w rzeczywistości pozaszkolnej. Należy wspomnieć o innych korzyściach płynących z realizacji innowacji – poszerzeniu znajomości wybra-

nych utworów z literatury angielskiej i ukształtowaniu nawyku czytania dla przyjemności, prowadzącego w bezpośredni sposób do lektury książek mądrych, dojrzałych i pięknych, kojarzonych z twórczością Williama Szekspira. Zrealizowane przedsięwzięcie korespondowało z najważniejszymi kierunkami polityki oświatowej państwa wyznaczonymi na rok szkolny 2016/2017, tj. upowszechnieniem czytelnictwa i rozwijaniem kompetencji czytelniczych wśród dzieci i młodzieży oraz rozwijaniem kompetencji informatycznych w szkołach.

Odpowiadając na potrzeby uczniów, rodziców i całej społeczności lokalnej należy zatem kontynuować podjęte działania.

W artykule zamieszczono zdjęcia zaczerpnięte z filmików zrealizowanych przez uczniów za pomocą aplikacji MailVU.

Marzena Słomian-Żelazny

EDUKACJA KULTURALNA

Barbara Kosta

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie

Katarzyna Pogłodzińska

III Liceum Ogólnokształcące im. dr. W. Biegańskiego w Częstochowie

III REGIONALNY FESTIWAL PIOSENKI EUROPEJSKIEJ „ŚPIEWANIE W BIEGANIE”

Regionalny Festiwal Piosenki Europejskiej wpisał się na stałe w kalendarz wydarzeń kulturalnych III Liceum Ogólnokształcącego im. dr. W. Biegańskiego w Częstochowie. 7 marca 2018 roku odbyła się jego III edycja, zorganizowana, jak co roku, we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie. Honorowy patronat nad festiwalem objęła Urszula Bauer – Śląski Kurator Oświaty oraz Krzysztof Matyjaszczyk – Prezydent Miasta Częstochowy, a patronat medialny sprawował „Częstochowski Biuletyn Oświatowy” wydawany przez RODN „WOM” w Częstochowie.

Ideą festiwalu, adresowanego do uczniów oddziałów gimnazjalnych oraz klas VII szkół podstawowych z Częstochowy i powiatów: częstochowskiego, kłobuckiego, lublinieckiego i myszkowskiego było propagowanie nauki języków obcych poprzez piosenkę, promowanie aktywności twórczej wśród młodych, rozwijanie ich umiejętności językowych i wokalnych oraz integracja młodzieży śpiewającej z Częstochowy i regionu.

Dyrektor III Liceum Ogólnokształcącego im. dr. W. Biegańskiego w Częstochowie – Jan Randak uroczystie powitał uczestników festiwalu, nauczycieli oraz przedstawił członków jury, w skład którego we-

szli: Zofia Gawryś, nauczyciel muzyki i juror konkursów wokalnych, Jan Bereziński, muzyk i pedagog, juror ogólnopolskich i międzynarodowych festiwali muzycznych, Weronika Zielińska, laureatka konkursów i festiwali w kraju i za granicą, absolwentka filologii romańskiej, Barbara Kosta, nauczyciel-konsultant języka francuskiego RODN „WOM” w Częstochowie, Monika Wojtał, nauczyciel języka angielskiego oraz Małgorzata Łuszczuk, nauczyciel języka niemieckiego.

Jury konkursu

Zmagania konkursowe poprzedził występ Weroniki Zielińskiej, młodej częstochowskiej piosenkarki, śpiewającej w pięciu językach. Jej wykonanie utworu „Hoy tengo ganas de ti” Alejandro Fernandez i Christiny Aguilery przeniosło wszystkich w cudowny nastrój hiszpańskiej piosenki.

Weronika Zielińska

W bieżącym roku wystąpiło 37 młodych wokalistów z Częstochowy, Konopisk, Poraja, Koniecpola, Opatowa, Koziegłów, Rudnik, Lisowa, Skrzydlowa, Nowej Brzeźnicy, Kamienicy, Garnka i Lgoty Górnej. Zaprezentowali utwory z repertuaru znanych i mniej znanych wykonawców, takich jak: Christina Aguilera, Claudio Capéo, Lara Fabian, Lady Gaga, Leonard Cohen, Céline Dion, Rihanna, Meghan Trainor, Clean

Bandit, The People, Kids United, Andra Day, zespół ABBA, Michał Szpak.

Członkowie jury, oceniając umiejętności wokalne, językowe, dobór repertuaru, interpretację utworu oraz ogólny wyraz artystyczny, nie mieli łatwego zadania, ponieważ poziom młodych adeptów sztuki wokalne był bardzo wysoki. Po długich i burzliwych obradach jury przyznało następujące nagrody:

- I miejsce – Marcelina Szlachcic ze Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Opatowie, za wykonanie utworu „People Help the People”

Marcelina Szlachcic – laureatka I miejsca

- II miejsce – Julia Drożdżyńska ze Szkoły Podstawowej im. Bolesława Prusa w Garnku, za wykonanie utworu „You’re Not From Here”

Julia Drożdżyńska – laureatka II miejsca

- III miejsce – Wiktoria Burzyńska ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Konopiskach, za wykonanie utworu „Love On the Brain”

Wyróżnienia otrzymali:

- Olga Górnicka ze Szkoły Podstawowej nr 41 w Częstochowie, za wykonanie utworu „Ça va, ça va”

- Olga Kościelniak ze Szkoły Podstawowej nr 41 w Częstochowie, za wykonanie utworu „If Ain't Got You”
- Natalia Kupczyk ze Społecznej Szkoły Podstawowej nr 2 im. Zbigniewa Herberta STO w Częstochowie, za wykonanie utworu „Something's Got a Hold on Me”
- Wiktoria Leśniewska z Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Nowej Brzeźnicy – za wykonanie utworu „Colour of Your Life”.

Wszyscy uczestnicy festiwalu otrzymali dyplomy, nauczyciele i opiekunowie – podziękowania, a laureaci – atrakcyjne nagrody: darmowe kursy językowe, gadzety elektroniczne, książki i słowniki obcojęzyczne oraz drobne upominki. Zwycięzcy odebrali nagrody z rąk Magdaleny Dębskiej, naczelnik Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Częstochowy oraz Jana Randaka, dyrektora III Liceum Ogólnokształcącego im. dr. W. Biegańskiego w Częstochowie.

Część artystyczną w przerwie obrad jury uświetnił występ Międzyszkolnego Zespołu Wokalno-Instrumentalnego „Domino” pod kierunkiem Sławomira Górnickiego, nauczyciela muzyki w Szkole Podstawowej im. Jana Kochanowskiego w Czarnym Lesie.

*Międzyszkolny Zespół
Wokalno-Instrumentalny „Domino”*

Organizatorzy imprezy składają podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się do jej sprawnego przebiegu, wspaniałej atmosfery oraz słodkiego „co nieco” – uczestnikom, opiekunom, publiczności, gościom, jurorom oraz sponsorom – Urzędowi Miasta Częstochowy, Szkole Językowej EMPIK School, wydawnictwom językowym Macmillan i Pearson oraz Radzie Rodziców przy III LO im. dr. W. Biegańskiego w Częstochowie.

Fot. N. Molenda

**Barbara Kosta
Katarzyna Pogłodzińska**

Jan Randak, Magdalena Dębska, Katarzyna Pogłodzińska, Magdalena Borowiecka oraz laureaci konkursu

Małgorzata Kaim

Agnieszka Mrowiec-Smaga

I Liceum Ogólnokształcące im. J. Słowackiego w Częstochowie

EDUKACJA MIĘDZYKULTUROWA W OPARCIU O ŻYDOWSKIE DZIEDZICTWO W CZĘSTOCHOWIE

I Liceum Ogólnokształcące im. J. Słowackiego w Częstochowie to szkoła z ponadstuletnimi tradycjami. Od początku istnienia wychowywała młodzież w duchu wzajemnej tolerancji i poszanowania godności każdego człowieka. W murach tej początkowo żeńskiej szkoły znajdowały swoje miejsce dziewczęta pochodzące z różnych środowisk społecznych, wyznaniowych i narodowościowych, w tym także uczennice żydowskie. Po II wojnie światowej liczba ludności żydowskiej w Częstochowie była niewielka i wciąż malejąca, tak też było z ich obecnością w I LO, które w latach 60. XX wieku stało się placówką koedukacyjną. Szkoła jednak nadal była otwarta i przyjazna dla nielicznych uczniów pochodzenia żydowskiego, którzy się w niej uczyli. I to właśnie oni, obok nauczycieli, odegrali ogromną rolę w rozwijaniu zainteresowań tematyką żydowską.

Wyraźne zainteresowanie historią i kulturą narodu żydowskiego wśród uczniów I LO datuje się już od początku lat 90. XX wieku. Znalazło ono odzwierciedlenie w udziale w konkursach, projektach edukacyjnych, sesjach, spektaklach, spotkaniach z działaczami żydowskimi oraz spotkaniach z młodzieżą z Izraela. Aktywność uczniów jest dowodem mądrości i dojrzałości młodzieży. Zdobyte przez nią doświadczenia i sukcesy świadczą nie tylko o zdolnościach i pracowitości, ale przede wszystkim o przynależności do formacji duchowej i etycznej, którą charakteryzuje tolerancja i otwartość wobec innych kultur i grup narodowościowych.

Jedną z form aktywności młodzieży był udział w konkursach. Piotr Pałgan, który rozpoczynając naukę w I LO już znał język hebrajski, zajął w 2002 r. I miejsce w kraju w Konkursie Wiedzy o Współczesnym Izraelu, a Mesalina Chwist została finalistką tego konkursu. Piotr Pałgan w nagrodę pojechał na wycieczkę do Izraela.

Stowarzyszenie „Dzieci Holocaustu” zorganizowało w 2004 r. konkurs „Pamięć dla Przyszłości”. Zadaniem pięcioosobowych zespołów uczniów było napisanie scenariusza reportażu filmowego na temat losów osoby ocalonej z Zagłady. Praca nad scenariuszem odbywała się we współpracy z osobą ocaloną. W przypadku grupy z I LO był to pan Jerzy Ślęzak. Zespół ten zdobył II nagrodę w kraju za pracę pt. „Monografia strachu”. Uczennice zostały nagrodzone emisją telewizyjną reportażu na temat powstania scenariusza filmu „Monografia strachu” oraz tygodniową wycieczką do Niemiec. Film został wyemitowany 19.06.2004 r. w programie 2 TVP.

W ramach projektu „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Sprawiedliwi są wśród Nas” w 2005 r. uczniowie I LO przeprowadzali wywiady z panią Heleną Kożuch-Sleszyńską, która wraz ze swym ojcem Antonim Pietrzakiem ukrywała i uratowała żydowską dziewczynkę Sonię Broder. Uroczysta prezentacja projektów uczniów z całej Polski odbyła się w czerwcu 2005 r. w synagodze Nożyków w Warszawie.

*Zwiedzanie
Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau*

Od 2008 r. nauczyciele naszego liceum organizują corocznie wyjazd dla wszystkich uczniów klas maturalnych do Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau. Wyjazd umożliwia ugruntowanie wiedzy na temat Holocaustu.

SPOTKANIA MŁODZIEŻY POLSKIEJ I IZRAELSKIEJ

Uczniowie I LO wielokrotnie w latach 2007, 2012, 2014, 2015, 2016, mieli okazję poznać swoich rówieśników z Herzeli, Hajfy, Twerji i Ilriat Szama. Wizyty młodzieży realizowane były w ramach programu „Zachować pamięć. Bliżej siebie”, prowadzonego pod patronatem Instytutu Yad Vashem w Jerozolimie, Instytutu Polskiego w Tel Avivie, Ministerstwa Edukacji, Kultury i Sportu Izraela i Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie. Spotkania miały na celu pokazanie młodzieży z Izraela innego obrazu Polski, tak aby nie patrzyli na nasz kraj tylko przez pryzmat Holocaustu. W szkole odbywały się warsztaty, w trakcie których prezentowaliśmy nasze obyczaje, piosenki i tańce.

Polonez w wykonaniu uczniów z Polski i Izraela, 2015 r.

Młodzież, rozmawiając na wszelkie interesujące ją tematy, jak np. moda, muzyka, klimat Polski i Izraela, sport, szkoła, rodzina czy zwyczaje zacieśniała kontakty, które później utrzymywała drogą elektroniczną.

Zajęcia integracyjne w ILO, 2015 r.

Spotkanie z kwietnia 2007 r. cieszyło się zainteresowaniem lokalnej prasy i radia

oraz ogólnopolskiej telewizji, która wyemitowała program na temat wizyty. W szkole odbyły się zajęcia warsztatowe, podczas których młodzież mogła poznać historię ocalałych: Jerzego Ślęzaka, Heleny Kożuch-Śleszyńskiej oraz Petera Grunfelda i zadać im pytania. Później pokazywaliśmy uczniom z Izraela Częstochowę, a szczególnie miejsca związane z dziejami Żydów, np. miejsca masowych grobów na ul. Kawiej czy teren getta. Zwiedzaliśmy także Jasną Górę.

Zwiedzanie Jasnej Góry przez młodzież z Izraela, 2007 r.

W 2012 r. poza zajęciami w szkole odbyła się ceremonia na ul. Kawiej i zwiedzanie bunkra na Starym Rynku. W pozostałych latach główne uroczystości odbyły się na ul. Strażackiej pod Pomnikiem Ofiar Holocaustu.

Ceremonia pod pomnikiem Ofiar Holocaustu, 2012 r.

NASI GOŚCIE I SPOTKANIA

Jedną z form poznawania historii i kultury Żydów są spotkania młodzieży z ważnymi postaciami. Zygmunt Rolat, przewodniczący Światowego Związku Żydów Częstochowian i ich Potomków zaszczylił nas swoją obecnością w 2005 r. Na zakończenie spotkania przekazał szkole album „Żydzi Częstochowianie” ze swoją dedykacją oraz film pt. „Jakby to było wczoraj”, opowiadający o jego losach. W filmie wystąpił też uczeń I LO Piotr Pałgan.

Częstym gościem w naszej szkole był Jerzy Słezak, członek Stowarzyszenia „Dzieci Holokaustu”. Wizytę w 2004 r. złożyła także należąca do stowarzyszenia Anna Goldman, wiceprzewodnicząca Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Częstochowie. Towarzyszyła jej absolwentka I LO Anna Segal, która po 30 latach pobytu w Izraelu przybyła do Polski, by uczyć języka hebrajskiego.

W 2012 r. w szkole gościł Zbigniew Niziński z Warszawy, prezes fundacji „Pamięć, która trwa” zajmującej się upamiętnieniem miejsc, w których mordowano Żydów oraz Józef Sowa, który opowiadał o śmierci swoich rodziców zamordowanych w 1943 r. za ukrywanie Żydów, a także Halina Wasilewicz stojąca wtedy na czele Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Częstochowie.

Halina Wasilewicz, Józef Sowa i Zbigniew Niziński w czasie spotkania w 2012 r.

W 2012 r. naszym gościem była także Nahma Sandrow, amerykańska pisarka żydowskiego pochodzenia, prof. literatury. Wysłuchaliśmy jej wykładu w języku angielskim na tematy kultury i tradycji żydowskiej. W tym samym roku na scenie I LO zagrała grupa rockowa Shachar Gilad z Tel Avivu.

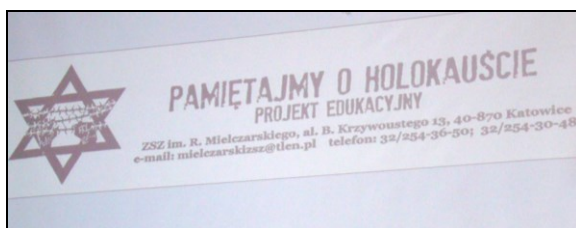

Grupa rockowa Shachar Gilad z Tel Avivu, 2012 r.

Dzięki uprzejmości Haliny Wasilewicz i Izabeli Sobańskiej-Klekowskiej uczniowie naszej szkoły utrzymują też kontakty z To-

warzystwem Społeczno-Kulturalnym Żydów w Częstochowie. Biorą tam udział w spotkaniach z gośćmi, obchodach świąt żydowskich i koncertach. W 2011 r. uczniowie brali udział w spotkaniu z Michaeliem Schudrichem, rabinem Polski, który gościł w naszym mieście podczas świętowania Hanukki.

W październiku 2012 r. podczas drugiego zjazdu Światowego Stowarzyszenia Żydów Częstochowian i ich Potomków, nasza szkoła uczestniczyła w wykładach „Tożsamość a stereotypy, Żydzi i Polacy”, podczas których przedstawiła swoje działania podejmowane dla kultywowania pamięci o Żydach częstochowskich i wiedzy na temat Holokaustu. W 2013 r. miało miejsce spotkanie z prof. Gideonem Grejfem, historykiem, pracownikiem Instytutu Yad Vashem i Rabbinical Holocaust Institute – Shem Olam w Jerozolimie. Wykład „Pamiętajmy o Holokaucie” był przejmującą lekcją historii, podczas którego uczniowie poznali codzienność obozowego życia.

W 2013, 2014 i 2016 r. w I LO gościł Alon Goldman, zastępca przewodniczącego Światowego Związku Żydów Częstochowian i ich Potomków. Wygłosił wykład na temat dziejów swej rodziny, która niemal cała stała się ofiarą zagłady w czasie II wojny światowej. Pokazał także prezentację na temat współczesnego Izraela oraz film dotyczący stosunków izraelsko-arabskich.

Wykład Alona Goldmana, 2013 r.

W roku szkolnym 2013/2014 nasi uczniowie pracowali w międzynarodowym pro-

jekcie „The Holocaust Memory” na platformie eTwinning. W projekcie brały udział 3 szkoły: I LO im. J. Słowackiego w Częstochowie, Agrupamento de Escolas de Vilela z Paredes w Portugalii oraz ITT „Panella – Vallauri” z Reggio Calabria we Włoszech. Uczniowie zapoznali się z dostępnymi materiałami i przygotowali prezentacje, które następnie zamieszczali na stronie internetowej naszego projektu. Młodzież badała dzieje społeczności żydowskiej w Częstochowie i jej okolicach przed, w trakcie i po II wojnie światowej. Opracowano m.in. dzieje członków rodzin Landau, Goldman, Sigiel, a także informacje na temat cmentarza żydowskiego oraz Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Częstochowie.

W lipcu 2014 r. izraelscy uczniowie ze szkoły Reut wspierani przez młodzież I LO prowadzili prace porządkowe na cmentarzu żydowskim w Częstochowie, w ramach projektu Gidonim. Prace polegały na wydobywaniu macew, skatalogowaniu ich i spisaniu informacji o zmarłych. Takie projekty są niezwykle ważne dla społeczności Żydów poszukujących swoich korzeni.

Prace na cmentarzu, 2014 r.

W grudniu 2015 r. Halina Wasilewicz, przewodnicząca częstochowskiego oddziału Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce przeprowadziła prelekcję dla naszych uczniów pt. „Żydzi, Romowie, Polacy – nasza wspólna historia”. Były to zajęcia zorganizowane w ramach edukacji o wielokulturowości.

W roku szkolnym 2015/2016 uczestniczyliśmy w projekcie „Przywróćmy Pamięć”. Celem programu edukacyjnego realizowanego przez Fundację Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego było propagowanie wśród uczniów wiedzy na temat historii i kultury Żydów oraz zachęcenie ich do realizacji projektów na rzecz przywracania pamięci

o społeczności żydowskiej w swojej miejscowości. Uczniowie wzięli udział w szkoleniu prowadzonym przez edukatorów FODŻ, podczas którego powstały pomysły na projekt. Przygotowaliśmy pantomimę „Żydowskie wesele”. Powstał również film pt. „Spacer po żydowskiej części Częstochowy”, który przybliżał miejsca związane z przedwojennym życiem społeczności żydowskiej w naszym mieście.

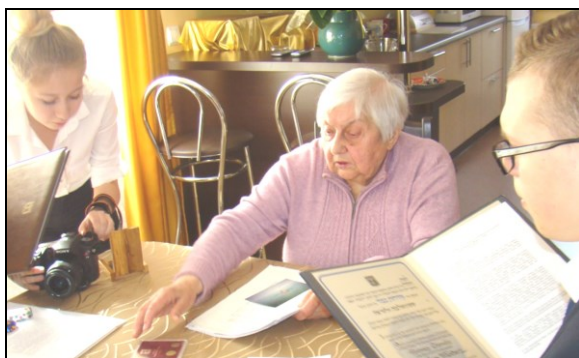

Realizacja filmu.

Autorki: Klaudia Pustuł i Agata Jończyk

Przygotowaliśmy też ulotki informujące o wkładzie społeczności żydowskiej w rozwój gospodarczy miasta. Ulotki były rozprawdane wśród mieszkańców Częstochowy 19 kwietnia, w ramach akcji „Żonkile,” upamiętniającej wybuch powstania w getcie warszawskim. Podsumowaniem projektu była gala odbywająca się 15 czerwca w Muzeum Polin w Warszawie, w której wzięło udział 37 szkół z całej Polski prezentujących swój dorobek. W tym samym roku Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie wspólnie ze Światowym Związkiem Żydów Częstochowian i ich Potomków wyszła z inicjatywą zachowania w pamięci czynów częstochowian, którzy w tragicznym okresie Holokaustu pomagali Żydom z narażeniem życia własnego i swoich rodzin i zostali uhonorowani medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Patronat nad realizacją projektu objęli: Prezydent Miasta Częstochowy Krzysztof Matyjaszczyk, Rektor Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie dr hab. inż. prof. AJD Zygmunt Bąk, Przewodniczący Światowego Związku Żydów Częstochowian i ich Potomków Zygmunt Rolat, Zastępca Przewodniczącego Światowego Związku Żydów Częstochowian i ich Potomków, Przewodniczący Związku Żydów Częstochowian w Izraelu Alon Goldman. Do realizacji projektu włączył się Ośrodek Dokumentacji Dziejów Częstochowy Muzeum Częstochowskiego oraz młodzież naszego

liceum. Instytut Filologii Polskiej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie zorganizował warsztaty przygotowujące młodzież do przeprowadzenia wywiadów z osobami, które ratowały Żydów podczas Holokaustu. Uczniowie przeprowadzili rozmowy z panią Stanisławą Włodarz z domu Szlama i panem Bogdanem Jastrzębskim oraz opracowali zebrane wcześniej materiały na temat pani Heleny Kozuch-Sleszyńskiej.

Wywiad z panią Stanisławą Włodarz, 2016 r.

Prace uczniów zaprezentowane zostały na Międzynarodowej Konferencji organizowanej we wrześniu 2016 r. podczas V Zjazdu Żydów Częstochowian.

6 października 2016 r. I LO dzięki współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach, zorganizowało spotkanie z Alexem Danzygiem, historykiem izraelskim (współpracownikiem Instytutu Yashem, aktywnym uczestnikiem dialogu polsko-żydowskiego). Uczestniczyli w nim nauczyciele częstochowskich szkół organizujących spotkania młodzieży polskiej i izraelskiej. Po części artystycznej zgromadzeni nauczyciele wymienili się doświadczeniami i omówili plany na przyszłość, dotyczące relacji młodzieży obu krajów. Następnie wyruszyli na wyprawę śladami częstochowskich Żydów, a naszym przewodnikiem był znający język hebrajski absolwent naszego liceum – Piotr Pałgan. Byliśmy m.in. na wystawie „Żydzi Częstochowianie” przy ul. Katedralnej oraz na cmentarzu żydowskim.

2 lutego 2017 r. poczet sztandarowy wraz z delegacją I LO uczestniczył w pogrzebie Haliny Wasilewicz, która od 1974 r. była przewodniczącą częstochowskiego oddziału Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce, często goszczącego naszych uczniów. Sama również wielokrotnie odwiedzała naszą szkołę. Pogrzeb odbył się na cmentarzu żydowskim przy ul. Okopowej

w Warszawie, zgodnie z obrzędem ortodoksyjnym.

Ponadto, 22 września poczet sztandarowy wraz z delegacją I LO uczestniczył w uroczystościach pod Pomnikiem Ofiar Getta, upamiętniających rocznicę likwidacji getta.

19 kwietnia 2017 r., jak co roku, młodzież I LO uczestniczyła w akcji „Żonkile”, upamiętniającej bohaterów powstania w getcie warszawskim. Tym razem dzień rozpoczął się od uroczystości w siedzibie Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Częstochowie. Uczniowie naszego liceum zaprezentowali wiersze i piosenki poświęcone tematyce żydowskiej. Po uroczystości wolontariusze rozdawali mieszkańcom Częstochowy papierowe przypinki-żonkile, mające upamiętnić bohaterów powstania.

SPOTKANIE W RATUSZU – I LO ZAPREZENTOWAŁO SWOJE DOKONANIA W OBECNOŚCI GOŚCI Z IZRAELA

13 lutego 2018 r. Częstochowa gościła grupę izraelskich przewodników, którzy przyjeżdżają do Polski z grupami młodzieży.

*Julia Kuraś, Łukasz Piotrowski,
Agnieszka Mrowiec-Smağa
podczas wystąpienia w Ratuszu 13 lutego 2018 r.*

Spotkanie i wizyta gości były zorganizowane przez Urząd Miasta Częstochowy, Przewodniczącego Światowego Związku Żydów Częstochowian i ich Potomków Zygmunta Rolata, Zastępcę Przewodniczącego Światowego Związku Żydów Częstochowian i ich Potomków, Przewodniczącego Związku Żydów Częstochowian w Izraelu Alona Goldmana. Organizatorzy chcieli przekonać przewodników, że warto przyjeżdżać z młodzieżą izraelską do Częstochowy. Uczniowie naszej szkoły zaprezentowali dotychczasowe działania i dobre praktyki w zakresie współpracy z Izraelem w I LO.

Była to niepowtarzalna okazja, by uczniowie mogli nie tylko pochwalić się do-

świadczaniami z licznych wizyt młodzieży z Izraela w naszej szkole, opowiedzieć o przebiegu warsztatów integracyjnych oraz o atmosferze, która na nich panuje, ale również, by przedstawić wieloletnie doświadczenie w organizacji projektów edukacyjnych przybliżających młodemu pokoleniu historię częstochowskiej społeczności żydowskiej, sylwetki Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata, jak i sympozja poświęcone problemowi Holokaustu czy cykliczną organizację akcji edukacyjnej „Żonkile”.

Prowadząc działania edukacyjne, chcemy, by uczniowie zrozumieli, co w życiu jest ważne i zastanowili się nad znaczeniem tego, co wydarzyło się w czasie II wojny światowej. Nasze działania rozpoczęły się od próby zgłębienia tragedii Holokaustu, ale

kolejnym etapem było poznawanie historii i kultury narodu żydowskiego oraz współpracy Polaków i Żydów przed Zagładą. Naszym wielkim sukcesem są cykliczne spotkania młodzieży polsko-izraelskiej. Pokazując Polskę jako kraj otwarty i tolerancyjny, wychowujemy nie tylko w duchu patriotyzmu, ale i szacunku wobec narodowości zamieszkujących nasz kraj obecnie i w przeszłości. Optymizmem napawa fakt, że poruszana tematyka cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem uczniów i zawsze znajdują się chętni, którzy pragną z zaangażowaniem i sercem poświęcić się tej problematyce.

**Małgorzata Kaim
Agnieszka Mrowiec-Smaga**

EDUKACJA CZYTELNICZA I MEDIALNA

Ludmiła Pilecka

Szkoła Podstawowa im. S. Ligonia w Truskolasach

II POWIATOWY KONKURS INFORMATYCZNY „ENIAC 2018”

28 lutego 2018 r. odbył się II Powiatowy Konkurs Informatyczny „Eniac 2018” dla uczniów szkół podstawowych powiatu kłobuckiego. Organizatorami były Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Kulejach i Szkoła Podstawowa im. Stanisława Ligonia w Truskolasach. Tegoroczna edycja konkursu odbywała się w Kulejach.

Celem konkursu jest pogłębianie i poszerzanie umiejętności i wiedzy z informatyki, a także stworzenie uczniom szkół podstawowych możliwości współzawodnictwa oraz rozwijania informatycznych uzdolnień. Nie zabrakło też zagadnień związanych z zagrożeniami wynikającymi z niewłaściwego wykorzystania komputera i treściami niepożądanymi w Internecie.

W konkursie wzięło udział dziewięciu uczestników. Rywalizacja trwała prawie cztery godziny. Na początku uczniowie wykazywali się wiedzą teoretyczną podczas

testu złożonego z 30 pytań zamkniętych. W następnych dwóch etapach sprawdzali swoje umiejętności obsługi pakietu biurowego (edytora tekstu i arkusza kalkulacyjnego) oraz programowania gier komputerowych w języku Scratch i Balcie. Ostatnim sprawdzianem wiedzy uczestników było rozpoznawanie urządzeń z zakresu IT i omawianie ich funkcjonalności.

Konkurs wyłonił następujących zwycięzców:

- I miejsce – Szymon Strzelczyk ze Szkoły Podstawowej w Zwierzyńcu Pierwszym (w ubiegłorocznej edycji również zajął I miejsce),
- II miejsce – Dawid Paruzel ze Szkoły Podstawowej w Węglowicach,
- III miejsce – Mateusz Kędziora z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Kamyku,
- IV miejsce – Dawid Osadnik ze Szkoły Podstawowej im. S. Ligonia w Truskolasach,

- V miejsce – Szymon Bajor ze Szkoły Podstawowej im. Orła Białego w Kulejach.

Na kolejnych miejscach uplasowali się: Lucja Kurzacz ze Szkoły Podstawowej im. A. Mickiewicza we Wręczycy Wielkiej, Jakub Heluszko ze Szkoły Podstawowej im. M. Konopnickiej w Opatowie, Karol Klimas ze Szkoły Podstawowej im. M. Konopnickiej w Borowem oraz Maciej Makowski z Zespołu

Szkolno-Przedszkolnego w Ostrowach nad Okszą.

Konkurs odbywał się pod patronatem Starostwa Powiatowego w Kłobucku, które było fundatorem nagród i upominków dla uczestników.

Fot. J. Trzepizur

Ludmiła Pilecka

Uczestnicy II Powiatowego Konkursu Informatycznego „Eniac 2018” z opiekunami

EDUKACJA ZDROWOTNA

Stefania Kania

Szkoła Podstawowa w Piasku

REWALIDACJA UCZNIA Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ RUCHOWĄ I DMD METODĄ PROJEKTU PERMANENTNEGO

Osobę niepełnosprawną trzeba przede wszystkim dostrzec, zbliżyć się do niej i wtedy dopiero można zobaczyć w niej zwyczajnego człowieka, który tak samo jak my, ma uczucia, talenty, ambicje, różne potrzeby i bardzo chce, żeby go normalnie traktować...

Anna Dymna – aktorka, prezes fundacji Mimo Wszystko

Przyjście na świat dziecka jest jednym z największych darów, który stanowi wielką wartość dla rodziny i społeczeństwa. Jednakże w populacji zawsze występuje pewna pula urodzeń obciążonych genetycznie czy z wadami wrodzonymi. Wychowywanie i kształcenie dzieci z chorobami rzadkimi, od chwili ich przyjścia na świat, wymaga szczególnego oddania ze strony rodziców, służb medycznych, pedagogów i specjalistów. Zarówno rodzina, jak też wszyst-

kie osoby wspierające, stają przed ogromnym wyzwaniem w sytuacji, gdy choroba dziecka okazuje się przewlekłą, degeneracyjną bądź terminalną. Przykładem takiej choroby jest DMD – dystrofia mięśniowa Duchenne’a postępująca, która generuje w toku życia osobniczego coraz większe ograniczenia dotyczące aparatu ruchowego, napięcia mięśniowego i sfery poznawczej. W konsekwencji poważnych zaburzeń ruchowych, czuciowych, równowagi, poznaw-

czych i nastroju oraz towarzyszącego tym stanom przewlekłego zmęczenia, mamy do czynienia z dzieckiem, które wymaga stałej, oddanej i odpowiednio ukierunkowanej opieki. Z myślą o rodzicach i nauczycielach prowadzących zajęcia rewalidacyjne, pedagogach, wychowawcach oraz specjalistach: psychologach, terapeutach, logopedach pracujących z uczniami niepełnosprawnymi ruchowo, z chorobami przewlekłymi czy genetycznymi, przedstawiam refleksje z własnej pracy terapeutycznej realizowanej wobec nastolatka, który znalazł się w tak niefortunnej sytuacji życiowej.

Uczeń z afazją ruchową i DMD, wraz z upływem czasu w coraz większym stopniu odczuwa ograniczenia własnej aktywności, dlatego w skrajnych sytuacjach może przyjąć postawę pasywną i zdać się wyłącznie na opiekę osób z zewnątrz. Zdarza się, że prezentuje postawę aktywną, częściej jednak spotkamy się z zachowaniami trudnymi i wycofaniem. Szczególnym zagrożeniem staje się okres adolescencji, gdy dziecko potrafi już dokonywać adekwatnych porównań swojej osobistej sytuacji z życiem rówieśników.

Pojawiająca się wówczas frustracja, poczucie bezsilności, bezradność, rezygnacja, często generuje nastawienie negatywistyczne, opór oraz brak chęci do współpracy. Z takim właśnie złożonym, wielowymiarowym przypadkiem miałam okazję zetknąć się w roku szkolnym 2015/2016, podczas pracy terapeutycznej wynikającej z realizacji IPET.

Szymon – uczeń nastoletni, ze względu na zaawansowany stan choroby oraz afazję ruchową przebywa na wózku inwalidzkim. Realizuje kształcenie specjalne w warunkach domowych. Widoczny jest znaczny zanik masy mięśniowej rąk. Chłopiec obecnie nie porusza samodzielnie kończynami górnymi, potrafi w ograniczonym zakresie korzystać z klawiatury komputera, nie jest jednak zwolennikiem mediów i technologii IT. Początkowo zauważalna była bierna, ale zarazem roszczeniowa postawa ucznia i niski poziom empatii. Przeważała tendencja do rozważania własnej sytuacji jako szczególnie uciążliwej oraz niesprawiedliwej, co generowało silną apatię i chęć wycofywania się z ćwiczeń rewalidacyjnych, ograniczało też znacznie potrzebę eksploracji i pozyskiwania nowych informacji. Szymon postrzegał ćwiczenia jako „zło konieczne”, których i tak nie ma sensu realizować, gdyż działania te nie są w stanie go uzdrowić, natomiast profilaktyczne przeciwdziałanie postępowi choroby nie stanowiło dostatecznego argumen-

tu, wydawało się wręcz demotywujące. Dodatkowo ograniczona forma i ilość ćwiczeń, które chłopiec był w stanie wykonywać, przyzwyczajenie do zachowań biernych i obsługi, rzeczywiście zubożało oddziaływania rewalidacyjne, zawężyło warsztat pracy, skazywało na powtarzalność, monotonię i nudę.

Dostrzeżenie prawdziwej sytuacji chłopca i jego uwikłania w splót niekorzystnych życiowo okoliczności, pozwoliło mi zdobyć się na odwagę merytorycznego i uczciwego omówienia z nim trudnego tematu, jakim jest specyfika jego choroby. Następnym krokiem było wskazanie osób, które poprzez swoje ograniczenia znalazły się w równie niekorzystnej sytuacji (Nick Vujicic), a mimo to zdołały przełamać własne podejście, „zawalczyły” o jakość, jak też kierunek swojego życia. Prawdziwe i bezpośrednie rozmowy pozwoliły ujawnić ogromną niepewność i egzystencjalny lęk, obawy przed odrzuceniem przez rówieśników i odrzuceniem społecznym, niewiarę we własne możliwości, znacznie zaniżone poczucie własnej wartości, niechęć do podejmowania jakiegokolwiek ryzyka i brak motywacji do podejmowania działań. Chłopiec nie wierzył też w istnienie jakichkolwiek własnych talentów i możliwość realizacji pasji czy uprawiania w przyszłości zawodu. Po licznych namowach zaufałam mi na tyle, że postanowił na próbę dołączyć do projektu, który podjęłam z uczniami klasy o rok starszej. Projekt dotyczył realizacji filmu animowanego pt. „Zawody marzeń”. Zadaniem Szymona było wyklejenie z plasteliny napisów na czołówkę oraz zakończenie filmu. Ze względu na znaczne ograniczenie pracy rąk początkowo pracował tylko palcem wskazującym, z czasem zaczął używać też innych palców. Powolny rytm pracy był tu zaletą, gdyż nagrywaliśmy animację metodą poklatkową, używając aparatu fotograficznego na statywie, dzięki czemu chłopiec mógł na bieżąco obserwować postęp i swój własny wkład w realizowany projekt. Zaczął zauważać, że powoli palce odzyskują sprawność. Wielokrotnie też czuł się zmotywowany, aby przezwyciężyć własną niechęć do podejmowania wysiłku, gdyż zależało mu na opinii rówieśników. Współpraca z kolegami zaowocowała kontaktami, które polegały na indywidualnym omawianiu szczegółów, ustalaniu terminów za pomocą komunikatorów lub spotkań osobistych. Film został zgłoszony do konkursu „Młode Albatrosy 2015” jako praca zespołowa i zajął w nim 7 miejsce. Nie było to miejsce honorowane nagrodami czy dyplomami, ale pozwoliło

uczniom poczuć smak walki o podium, w nowej dla nich dziedzinie. Szymon poczuł się współautorem tego sukcesu, od tej pory przejawiał zdecydowanie wyższy poziom motywacji i wiary we własne możliwości. Podczas wakacji podjął trud samodzielnego ćwiczenia dłoni z dozowanym obciążeniem, aby utrzymać dobrą kondycję.

Zazwyczaj uczeń nie zdaje sobie sprawy z posiadanego potencjału i w analogicznej sytuacji nawet nie przychodzi mu do głowy aspirowanie w przyszłości do roli pracownika na rynku pracy. Tak jest do momentu, gdy uświadomi sobie, że udało mu się pokonać choć w minimalnym stopniu własne ograniczenia wynikające z choroby. Rzeczywistość jest jednak bardzo złożona, nie wystarczy ciągle motywowanie, należy liczyć się z realnymi możliwościami psychofizycznymi dziecka. Dlatego nastawienie na współpracę, która uwzględnia aspekt zdrowotny oraz uczy przyjmowania odpowiedzialności za własną postawę pozwala wzmocnić poczucie sprawstwa, a w konsekwencji podnosi poczucie własnej wartości zarówno ucznia jak i terapeuty. Holistyczne podejście pozwala zauważyć trudności w różnych aspektach codziennego życia i wspólnie poszukiwać rozwiązań. Są to cenne podwaliny pod właściwą pracę terapeutyczną i prowadzenie oddziaływań rewalidacyjnych. Ze względu na specyfikę zaburzeń DMD, kształtowanie sprawności, umiejętności i nawyków wymaga od nauczyciela przemyślenia i dokonania optymalnych wyborów w oparciu o takie zaplanowanie działań, które uwzględni efekty pracy odpowiadające potrzebom ucznia i jego potencjalnym możliwościom oraz pozwoli na sformułowanie rozsądnych wymagań. Jest to trudne do zaplanowania z góry, gdyż nie jesteśmy w stanie odpowiedzieć na pytanie, do jakiego stopnia choroba poczyniła już nieodwracalne spustoszenia. A przecież celem terapii jest przede wszystkim wspieranie rozwoju w różnych sferach, z uwzględnieniem specyfiki choroby oraz ograniczeń związanych z niepełnosprawnością. W takiej sytuacji trudno jest stworzyć jednoznaczne wytyczne. Dlatego dobrym rozwiązaniem wydaje się podążanie za dzieckiem, obserwacja oraz jednoczesna praca na wielu płaszczyznach, tak by przy okazji realizowanych zadań wychwycić potencjalne możliwości.

Interesującym rozwiązaniem w pracy z uczniem ze SPE wydaje się metoda projektu permanentnego, aktualizowanego na bieżąco według potrzeb i możliwości. Projekt najlepiej jest osadzić w jakiejś istotnej dla

rozwoju ucznia i jego przyszłości sferze. Osiągnięcia ucznia zależą nie tylko od jego osobistego zaangażowania, ale też od pracy nauczycieli i stylu działania, jaki obiorą podczas prowadzenia zajęć. Swoboda poruszania się wśród wielu możliwości, wypróbowywanie czy adaptowanie ćwiczeń terapeutycznych w atmosferze swobody, zabawy oraz poszukiwanie kreatywnych rozwiązań, możliwych do zrealizowania ubogaca, jednocześnie buduje poczucie wspólnoty. Wymagana jest zatem postawa spontaniczna, jednocześnie refleksyjna z realistycznym podejściem, chwilami ocierająca się wręcz o eksperyment, z dużym przyzwoleniem na ewentualne błędy oraz konieczność ich korygowania. Istotne jest, aby pracę z uczniem zacząć od zbudowania klimatu zaufania, zrozumienia i akceptacji. Bardzo pomocne jest wprowadzenie do współpracy rówieśników, celebrowanie nawet najmniejszych osiągnięć czy pomysłów oraz przejawy autentycznego zainteresowania ze strony nauczyciela, ekspresja radości wynikająca z pomysłnych zdarzeń, zmian i dokonań w życiu ucznia. Takie podłoże stanowi doskonały grunt do wyzwalania inicjatywy, zwłaszcza, jeśli uczeń zdaje sobie sprawę, z dużej dozy przyzwolenia na eksperymentowanie w obrębie własnej aktywności, wypróbowywanie potencjalnych możliwości i formułowania opinii, także tych negatywnych, które zostaną uszanowane oraz uwzględnione w dalszej terapii. Przygotowując się do pracy i analizując postępy ucznia, należy uwzględnić jego predyspozycje, konstrukcję psychiczną, wyłaniające się zainteresowania, zamiłowania, potrzeby, samopoczucie, dośrodek psychofizyczny i ograniczenia. Takie podejście wymaga od nauczyciela autentycznego wglądu w sytuację ucznia i dokonania wyboru, co będzie najlepszą strategią w projektowaniu jego przyszłości edukacyjnej oraz wymaga nanoszenia bieżących poprawek, modyfikacji, dostosowywania programu do możliwości i realiów bazy domowej i szkolnej.

W pracy terapeutycznej z Szymonem początkowo napotkałam na znaczne ograniczenia oraz niechętną postawę, bierny opór. Chłopiec zdawał się pogodzony ze swym losem, czasami dawał upust frustracji. W czasie realizowanych zajęć rewalidacyjnych dominowały głównie metody podające, ćwiczenia bierne, mimo to uczeń manifestował wysoki poziom wyczerpania psychofizycznego i niechętnie realizował zadania w oparciu o własną aktywność. Istotne były oczywiście działania podtrzymujące stan zdrowia, takie jak: ćwiczenia

oddechowe, masaż rąk i dłoni, ergoterapia, ale aktywność własna ucznia była zbyt niska, by można było oczekiwać pozytywnych efektów. Jego udział w projekcie współrealizowanym ze starszymi kolegami w ramach przygotowań do konkursu filmowego „Młode Albatrosy”, unaoczniał mi, że ten rodzaj zaangażowania jest bardzo korzystny. Powstały pierwsze zrzęby współpracy, pojawiło się pewne zaangażowanie, w rezultacie zaistniał także efekt końcowy, który pozwolił chłopcu zauważyć swój realny udział w przedsięwzięciu. Jego żmudna praca (która jednocześnie była cenną terapią), nabrała szczególnego znaczenia.

Po przeanalizowaniu korzyści wynikających z opisanych doświadczeń, postanowiłam, że w roku szkolnym 2016/2017, będziemy pracowali metodą projektu permanentnego. Projekt trwał cały rok, jego celem było stworzenie koncepcji i opracowanie zeszytu ćwiczeń rewalidacyjnych, który umożliwiałby prowadzenie codziennych ćwiczeń przez ucznia, podczas samodzielnej pracy domowej. Do pracy przystąpiliśmy z założeniem, że ćwiczenia należy wzbogacić oraz zredagować w taki sposób, aby były ciekawe, przystępne, łatwe do prowadzenia samodzielnych treningów, zachęcające do modyfikacji i poszerzania wiedzy, wzbogacające umiejętności w oparciu o doświadczenia innych osób i zasoby internetowe. Tak powstał projekt „Sprytny niedźwiedź” – zestaw ćwiczeń rewalidacyjnych oraz materiałów relaksacyjnych, wzbogaconych o ciekawostki z życia niedźwiedzi. Realizacja projektu polegała na praktycznym wykonywaniu ćwiczeń i wyborze poprzez eliminację tych, które miały szansę zostać wprowadzone do zeszytu ćwiczeń jako przynoszące rzeczywiste korzyści w długoterminowej terapii. Szymon stał się zarówno autorem jak też beneficjentem swojego dzieła.

Materiały można wykorzystywać podczas pracy terapeutycznej i w czasie wolnym w domu. Ćwiczenia mają na celu wszechstronny, optymalny rozwój funkcji wzrokowych, słuchowych, czuciowych, oddechowych i ruchowych oraz usprawnianie aparatu mowy i koordynacji wzrokowo-ruchowej, a także motywowanie do podejmowania działań. Zostały wybrane, wypróbowane, zaadaptowane, wymyślone lub zmodyfikowane przez Szymona podczas bieżącej pracy rewalidacyjnej. Uczeń realizował projekt gimnazjalny ze wsparciem technicznym kolegów z klasy, co pozwalało na zacieśnianie kontaktów.

Praca nad projektem miała na celu podniesienie atrakcyjności codziennych terapeutycznych ćwiczeń oraz udostępnienie pakietu wszystkim potrzebującym, którzy pragną wzbogacenia warsztatu pracy czy inspiracji do treningów i terapii. W rezultacie powstał zeszyt ćwiczeń rewalidacyjnych, logopedycznych i relaksacyjnych opracowany w formie PDF, wzbogacony ilustracjami, zdjęciami i instrukcjami dotyczącymi wykonywania poszczególnych ćwiczeń, z ciekawostkami z życia niedźwiedzi, odnośnikami do bibliografii oraz netografii. Zaproponowana forma zajęć angażuje wszystkie sfery istotne dla dalszego rozwoju, pozwala też budować kompensację, usprawnia pracę rąk, koordynację wzrokowo-ruchową, percepcję wzrokową oraz słuchową, koncentrację uwagi, trenuje refleks, buduje świadomość ciała przez odbiór jego położenia w przestrzeni, wprowadza relaksację i tonizację emocjonalną, wzmacnia poczucie sprawstwa i poczucie własnej wartości, dostarcza informacji o prostych technikach terapeutycznych dostosowanych do realizacji w warunkach domowych oraz umożliwia samodzielną pracę, wdraża do korzystania z technologii IT, odsyła do ciekawych linków, rozbudza zainteresowania i zamiłowania, wzmacnia komunikację i toruje drogę do aktywnego funkcjonowania w różnych aspektach życia społecznego. Istotną wartością tego projektu był też fakt, że prace związane z jego realizacją stanowiły odnawialne źródło inspiracji do kolejnych pomysłów i działań. Nie można już było mówić o nudzie, choć zdarzały się słabsze dni związane ze stanem zdrowia ucznia. Poszerzeniu uległa również perspektywa życiowa, widoczna stała się zmiana nastawienia wobec innych osób. Okazało się, że potrzebując siebie nawzajem i ofiarowując innym własne starania i pracę zyskujemy siłę i energię do dalszych działań, wzrasta chęć niesienia pomocy oraz udoskonalania tego, nad czym możemy zapanować. To ostatnie zdanie jest prawdziwe w odniesieniu zarówno do podmiotu terapii jak i terapeutę.

Pozycja pt. „Zeszyt ćwiczeń rewalidacyjnych dla młodzieży z niepełnosprawnym neuronem ruchowym – *Sprytny niedźwiedź*” uzupełnia znikomą ofertę wydawniczą, proponuje kompilację ćwiczeń terapeutycznych, które dobrze wpisują się w lukę terapii holistycznej, rozbudza zainteresowanie życiem niedźwiedzi bytujących na przestrzeni wieków na całym świecie, a także pozwala autorowi pochwalić się wartościami środowiska przyrodniczego regionu, w którym mieszka. Inspiracją do tematu stała się

bowiem znana chłopcu ze spacerów, tajemnicza jaskinia znajdująca się w parku krajozrazowym – Grota Niedźwiedzia w miejscowości Złoty Potok na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej. Realizacja projektu we współpracy z innymi osobami, rozpoznawanie oraz korzystanie z własnych talentów, pozwoliła także zbudować przeświadczenie w chłopcu, że możliwa jest w jego przypadku aktywność zawodowa. Szymon uznał, że

może rozwijać obecnie swoje zainteresowania samodzielnie, jako niezobowiązujące zajęcie, a z czasem realizować swój potencjał jako np. korektor tekstów, lektor, grafik komputerowy, bloger – doradczający innym osobom, znajdującym się w podobnej sytuacji.

Stefania Kania

Katarzyna Orszulak

Szkoła Podstawowa nr 32 im. J. Dudy-Gracza w Częstochowie

PIERWSZA POMOC DLA PIERWSZAKA – URATUJ MISIA

Szkolne koło PCK działające w Szkole Podstawowej nr 32 im. Jerzego Dudy-Gracza w Częstochowie, we współpracy z Polskim Czerwonym Krzyżem zorganizowało zajęcia warsztatowo-pokazowe pod tytułem „Pierwsza pomoc dla pierwszaka – uratuj misia”.

Do udziału w warsztatach zaprosiliśmy pana Czesława Nowaka z Jurajskiej Grupy Ratownictwa Medycznego, a także pana Waldemara Karonia, dyrektora Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych w Zawierciu wraz z nauczycielami: Iwoną Kamińską, Zbigniewem Baranem, Marzeną Jagielak, Anetą Kaczmarek, Lechem Rajczykiem oraz uczniów klas I-III.

Szkołę Podstawową nr 32 im. J. Dudy-Gracza w Częstochowie reprezentowali uczniowie z klasy Ia i klasy Ib z wychowawcami. Podczas zajęć prowadzący przypominał numery alarmowe i związane z nimi procedury.

Nasz gość opowiadał, jak należy prawidłowo przekazywać informację, gdy dzwoniemy np. po pogotowie (należy się przedstawić, powiedzieć o zaistniałej sytuacji, podać adres zdarzenia, numer telefonu i poczekać, aż osoba przyjmująca zgłoszenie poinformuje nas o wysłaniu pomocy).

Prowadzący przybliżył również podstawową technikę pomocy osobie poszkodowanej. Wyjaśnił, jak postępować z taką osobą (należy dokonać oceny przytomności, podjąć próbę nawiązania kontaktu dotykiem, np.

poprzez poklepanie po ramieniu, poprosić o pomoc osoby z otoczenia, ocenić oddech).

Jeśli podjęte czynności nie przynoszą rezultatu i poszkodowana osoba pozostaje nieprzytomna, nie oddycha przystępujemy do resuscytacji krążeniowo-oddechowej.

Ćwiczenia z fantomem

Mogliśmy przy użyciu fantoma poćwiczyć prawidłową postawę podczas udzielania pierwszej pomocy.

Pierwsza pomoc dla misia

Mieliśmy możliwość zastosować zdobytą wiedzę w praktyce. Wszyscy ratowaliśmy poznaną techniką nasze pluszowe misie.

Jedną z atrakcji dla uczniów było „zwiedzanie” karetki pogotowia. Uczestnicy warsztatów mieli możliwość obejrzenia wyposażenia karetki, dotknięcia urządzeń znajdujących się w jej wnętrzu.

Ratownik medyczny zapoznał uczniów z instrukcjami obsługi urządzeń znajdujących się w ambulansie oraz opowiedział o zasadach ich wykorzystywania podczas akcji ratowniczych. Uczniowie mogli również położyć się na noszach i przekonać się jak transportuje się poszkodowanego. Po zakończonych warsztatach uczniowie naszej szkoły oraz zaproszeni goście z Zawiercia miło spędzili czas podczas słodkiego poczęstunku. Była też wspólna rozmowa i wymiana doświadczeń pomiędzy nauczycielami obu placówek.

Warsztaty są częścią programu profilaktycznego „Bezpieczny uczeń”. Akcja ma na celu promowanie wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

Wspólne zdjęcie z gośćmi

Zajęcia warsztatowe przyniosły wiele korzyści wszystkim uczestnikom, były też okazją do integracji dzieci z różnych szkół.

Katarzyna Orszulak

EDUKACJA EUROPEJSKA

Anna Matysiakiewicz
Joanna Mikołajczak
Iwona Dziemidok-Sieradzka
Barbara Brol-Kapica

Zespół Placówek Oświatowych im. Unii Europejskiej w Boronowie

Erasmus+

PROGRAM ERASMUS+ KORZYŚCI DLA SZKOŁY I WŁASNEGO ROZWOJU ZAWODOWEGO

Dziewięcioro nauczycieli Zespołu Placówek Oświatowych im. Unii Europejskiej w Boronowie miało niecodzienną możliwość podniesienia swoich kompetencji na różnych poziomach zaawansowania oraz powrotu z mnóstwem nowych, ciekawych pomysłów i wspomnień, aby jeszcze skuteczniej i atrakcyjniej kształcić uczniów. W październiku 2017 r. wzięli oni udział w tygodniowym kursie językowym prowadzonym przez szkołę Richard Language College w Bournemounth w Anglii oraz w tygodniowym kursie językowym i metodycznym prowadzonym przez szkołę Dialogue Sprachinstitut w Lindau w Niemczech.

Taka aktywność niesie z sobą wiele korzyści zarówno dla szkoły, jak i rozwoju własnego. Wśród nich warto wymienić: podniesienie kompetencji językowych, zawodowych i interpersonalnych, zdobycie ciekawych kontaktów międzynarodowych, poszerzenie horyzontów i wzbogacenie światopoglądu, ochrona przed rutyną zawodową, tolerancja na inność, rozwijanie zainteresowań, zwiedzenie nowych i interesujących miejsc.

Głównym celem zajęć była nauka języka angielskiego i niemieckiego, ale podczas nich uczestnicy mieli możliwość zapozna-

wania się z najnowszymi metodami nauczania, bowiem lekcje prowadzone były przez kilku nauczycieli w zupełnie odmienny sposób. Sporą wartość miał także fakt, że zajęcia dawały uczestnikom możliwość zapoznawania się z najnowocześniejszą technologią używaną w procesie dydaktycznym.

Uczestnicy szkolenia w Lindau

Oprócz nauczycieli z Polski w kursach uczestniczyli również przedstawiciele Austrii, Niemiec, Szwajcarii, Japonii, Korei Południowej, Omanu, Arabii Saudyjskiej, Chin i wielu innych. W tak różnorodnych kulturowo grupach, nasi uczestnicy mieli nieocenioną możliwość nawiązania kontaktów i dowiedzenia się czegoś nowego o kulturze nie tylko Zjednoczonego Królestwa i Niemiec, ale i innych krajów, kontynentów i kręgów kulturowych.

Uczestnicy wyjazdu mieszkali w domach angielskich rodzin, co pozwoliło na doskonalenie kompetencji językowych również poza szkołą oraz jeszcze lepsze skupienie się

na komunikacji w języku angielskim. Jednym z wielu zadań rodziny goszczącej było wspieranie podopiecznych w doskonaleniu umiejętności językowych, dlatego podczas wspólnego spędzania czasu nauczyciele pogłębiali swoją wiedzę, rozmawiając po angielsku na tematy codzienne, a gospodarze dbali o to, by goście jak najczęściej używali ich rodzimego języka. Nauczyciele z Bournemouth mieli niepowtarzalną możliwość poznania „od kuchni” angielskiego domu, jego mieszkańców, zwyczajów oraz codziennego życia.

Uczestnicy szkolenia w Bournemouth

Pobyt zakończył się krótką wycieczką do Londynu. Nauczyciele wrócili do pracy w szkole pełni wrażeń, z nowymi doświadczeniami i wiedzą, którą wykorzystają w pracy zawodowej

Fot. J. Mikołajczak

Anna Matysiakiewicz

Joanna Mikołajczak

Iwona Dziemidok-Sieradzka

Barbara Brol-Kapica

Ludmiła Pilecka

Szkoła Podstawowa im. S. Ligonii w Truskolasach

TRUSKOLASKI NAUCZYCIEL... OBYWATELEM EUROPY

W Szkole Podstawowej im. Stanisława Ligonii w Truskolasach dobiega końca drugi już projekt w ramach akcji Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) „Mobilność kadry edukacji szkolnej”, tym razem zatytułowany „Nauczyciel obywatelem Europy”. Projekt koordynuje nauczycielka świetlicy Aleksandra Rabenda-Tukaj. Głównym ce-

lem przedsięwzięcia jest zwiększenie kompetencji językowych nauczycieli, wymiana doświadczeń w dziedzinie metodyki nauczania różnych przedmiotów i podniesienie jakości pracy szkoły, szczególnie w dziedzinie nauki języków obcych.

W ramach dwuletniego projektu dziewięć nauczycielek ukończyło kursy w Richard

Language College w Bournemouth w Wielkiej Brytanii, a dwie uczestniczyły w kursie w Dialoge Sprachinstitut w niemieckim Lindau. Były to kursy metodyczne dla nauczycieli języka angielskiego (EFL Methodology in Practice) oraz niemieckiego (Deutsch-Kombinationskurs im Bereich Sprache und Methodik für Lehrkräfte der Sprachstufe) oraz kursy językowe Intensive General English dla kadry kierowniczej i nauczycieli przedmiotów niejęzykowych. Nauczyciele odbywający zagraniczne kursy mieli możliwość nie tylko wzięcia udziału w zajęciach, ale przede wszystkim doskonalenia żywego języka. Podczas pobytu w angielskim Bournemouth i w niemieckim Lindau mieszkali u rodzin.

*Dyrektor Justyna Strzelczyk
w grupie uczestników zajęć językowych*

Grupy szkoleniowe miały międzynarodowy skład, a w czasie wolnym od zajęć kursanci spotykali się, wspólnie zwiedzając okolice i uczestnicząc w spotkaniach integracyjnych, w związku z czym posługiwali się całym czasem językiem, w którym odbywał się kurs.

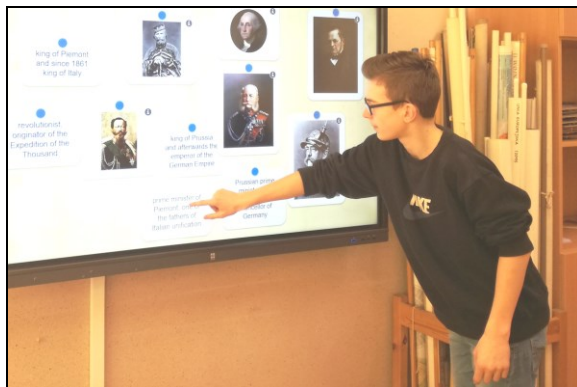

Podczas spotkania integracyjnego z grupą międzynarodową w Bournemouth

Udział w kursie z międzynarodową grupą był również okazją do nawiązania ciekawych znajomości oraz wymiany doświadczeń. Nauczyciele z różnych krajów są w kontakcie, wymieniają się materiałami, dobrymi praktykami, dzielą się informacjami o ciekawych projektach i formach współpracy międzynarodowej.

Wymiernym efektem projektu są między innymi prowadzone przez niektórych nauczycieli eksperymentalne zajęcia metodą CLIL. W poprzednim projekcie dwie nauczycielki ukończyły kurs metodyczny poświęcony zintegrowanemu kształceniu przedmiotowojęzykowemu, a w bieżącym projekcie doskonaliły swoje kompetencje językowe. Pozwoliło im to na prowadzenie dodatkowych zajęć z matematyki, informatyki i historii po angielsku. Dzięki temu uczniowie przyswajają omawiane treści w obu językach jednocześnie, poszerzają słownictwo fachowe związane z daną dziedziną nauki, a przede wszystkim zwiększają umiejętności komunikacyjne. Poznane w czasie zagranicznych szkoleń metody, a także liczne krajowe formy doskonalenia sprawiły, że zajęcia te prowadzone są w sposób nowatorski. Nauczyciele wykorzystują metody aktywizujące oraz nowoczesne technologie, m.in. interaktywne quizy Kahoot, Socrative czy Plickers.

Realizacja projektu zbiegła się w czasie z innym projektem – „Aktywna tablica”. Dzięki temu zajęcia mogą odbywać się przy użyciu sprzętu zakupionego w ramach projektu. Jest to tablica interaktywna w sali matematyczno-informatycznej i monitor interaktywny w sali humanistycznej.

*Wykorzystanie LearningApps w pracy
z monitorem interaktywnym*

Ludmiła Pilecka

Katarzyna Myrcik

Zespół Szkół Ogólnokształcąco-Technicznych w Lublińcu

UCZNIOWIE KLAS INFORMATYCZNYCH I MECHANICZNYCH NA STAŻACH ZAWODOWYCH W NIEMCZECH

Przez dwa tygodnie w grudniu 2017 r. grupa dwudziestu pięciu uczniów ZSOT w Lublińcu szkoliła się w Lipsku. Wyjazd do Niemiec odbył się w ramach programu POWER VET finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Dwudziestu przyszłych informatyków z klas drugich i trzecich szkoliło się w pracowniach komputerowych w zakresie sieci i systemów komputerowych, baz danych i aplikacji internetowych. Uczniowie wykonali sieci Smart Home sterujące z telefonu systemami czujników, stworzyli własne strony komputerowe, używali języków programowania: HTML, CSS, JavaScript, pracowali w systemach Mac i Windows.

Informatycy podczas stażu

Pięciu przyszłych mechaników realizowało w pierwszym tygodniu zadania w pracowni technicznej, ucząc się spawania blach i rur, cięcia, szlifowania i przede wszystkim wykonywania elementów metalowych według rysunku technicznego. Wszystkie te czynności związane były z montażem samochodu elektrycznego e-buggy. Po tygodniu pracy powstała konstrukcja nadwozia, nad którą dalej pracowali uczniowie z Hiszpanii. Mechanicy z ZSOT w drugiej części stażu realizowali program związany z programowaniem obrabiarek CNC. Pierwszy kontakt z oprogramowaniem budził powszechne przeżenie, ale już po trzech dniach nasi uczniowie tak dobrze radzili sobie z zadaniami, że pomagali wykonywać projekty mechatronikom z innej grupy.

Zajęcia praktyczne to tylko jeden z elementów stażu. Uczniowie realizowali program kulturowy i językowy. Popołudnia i wolny weekend spędzali na wycieczkach w Berlinie, Halle i Dreźnie. Odwiedzili fabrykę BMW w Lipsku i ciekawe muzea. Największe wrażenie zrobiły na nich Muzeum Techniki w Berlinie i Muzeum Higieny w Dreźnie z uwagi na interaktywny charakter ekspozycji. Ponadto zwiedzali Muzeum Grassi i Muzeum Historii Niemiec w Lipsku. Wbrew pozorom niewiele mieli czasu wolnego. Ośrodek w Schkeuditz, gdzie mieszkali w pięknie odrestaurowanym majątku ziemskim, jest oddalony od Lipska o kilkanaście kilometrów. Około 1,5 godziny w jedną stronę zajmowało dojście do dworca, przejazd pociągiem i tramwajami. W dni wypełnione wycieczkami grupa wstawiała o 5⁰⁰, a wracała do ośrodka o 18⁰⁰–19⁰⁰. Dzięki temu poznała uroki i wady mieszkania na obrzeżach wielkiego miasta.

– *Spośród pięciu klas informatycznych i mechanicznych wybraliśmy najlepszych. Uczniowie byli bardzo zmotywowani, nastawieni na to, aby nauczyć się jak najwięcej – wyjaśnia Anna Giemza-Jurga, jedna z opiekunek. – Instruktorzy zawodu bardzo szybko zorientowali się, że grupa ma specjalne wymagania – oczekuje więcej i chce się wykazać. Warto dodać, że dla prawie wszystkich uczniów wykonywane zadania stanowiły całkowitą nowość. Zostało to potem docenione w postaci ocen celujących dla wszystkich uczestników.*

Uczniowie zgłosili się na wyjazd do Niemiec z uwagi na korzyści, które się z tym wiąże. Każdy z nich otrzymał certyfikat. Dostaną również dokument Europass Mobility honorowany we wszystkich krajach europejskich, a także zaświadczenie ukończenia kursu języka angielskiego zawodowego. Będą to pierwsze ważne dokumenty w ich zawodowym portfolio, umożliwiające – jak mówi Simon Dudek z 2TIB – *lepszy start w przyszłość*. Wszyscy liczą, że czerwcowe egzaminy potwierdzające kwalifikacje w zawodzie okażą się łatwiejsze po dwóch tygodniach intensywnej praktyki. Warto dodać, że staż był całkowicie nieodpłatny dla uczestników. Każdy z nich otrzymał pełne utrzymanie, ubezpieczenie i kieszonkowe.

Mechanicy podczas stażu

– *Nauczyłem się wielu umiejętności i zdobyłem dużo wiedzy, która przyda mi się w przyszłości* – komentuje Mateusz Brol z 2TI.

– *Uważam, że powinniśmy mieć więcej możliwości do wyjazdu z programu POWER VET. Praktyki te otwały mi nowe drogi, o których wcześniej nie myślałam* – dodaje Joanna Bodora z klasy 2TIB.

Wiele osób akcentuje wartość zadań wykonywanych w grupie. Inni skupiają się na umiejętnościach fachowych i poznaniu języka technicznego. Komunikacja odbywała się wyłącznie w języku angielskim.

– *Dla mnie najważniejsza była wiedza, jaką wyniosłem* – podsumowuje swój udział Patryk Kik z 3TII. – *Uczyliśmy się kodować oraz tworzyliśmy sieć lokalną w symulatorze, co bardzo mi pomogło w zrozumieniu sieci. Tworzyliśmy inteligentny dom, sieć i łącziliśmy je w całość, tworzyliśmy bazy danych oraz zarządzaliśmy nimi. Wspominał będę także to, jak spędzaliśmy czas poza praktykami w Muzeum Techniki czy Muzeum Higieny. Cieszę się, że dzięki temu w przyszłości łatwiej mi będzie znaleźć pracę za granicą.*

– *Dla mnie najważniejszym pozytywem, którym wyniosłem ze stażu jest wiedza. Bardzo podobały mi się praktyki. Dużo się na nich nauczyłem praktycznych rzeczy, których nie miałbym okazji nauczyć się w najbliższym czasie. Nauczyłem się rzeczy, których jeszcze nie było w szkole. Pomogło mi to w dokładnym zrozumieniu wykonywanych zadań. Cieszę się, że dzięki temu w przyszłości będę miał większe szanse i możliwości na znalezienie pracy za granicą oraz z tego, że dostaniemy Europassy* – Kacper Ślabik z klasy 2TI.

– *Z chęcią chciałbym przystąpić ponownie do projektu ze względu na jego jakość organizacji całego stażu. Z pewnością poleciłbym projekt swoim kolegom. Projekt pozwolił mi na zgłębienie wiedzy zawodowej, co według mojej opinii zwiększa szanse na polskim oraz międzynarodowym rynku pracy. Jestem zadowolony, że mogłem uczestniczyć w projekcie* – Bartłomiej Waliszko 2TI.

Projekt realizowany w Zespole Szkół Ogólnokształcąco-Technicznych w Lublińcu potrwa do końca sierpnia 2018 r. Prowadzą go nauczycielki i nauczyciele zatrudnieni w szkole. Mimo że mobilność już się odbyła, trwają działania merytoryczne, ocena rezultatów i ich upowszechnianie, a także raportowanie i rozliczenia. Nauczycieli wspierają w tym uczestnicy stażu, którzy są świadomi, że za sukcesem stoi praca zespołowa, dobra atmosfera i organizacja.

Projekt „Stáže zawodowe w Niemczech dla informatyków i mechaników ze Śląska” realizowany jest w ramach projektu systemowego „Ponadnarodowa mobilność uczniów i absolwentów oraz kadry kształcenia zawodowego” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

Katarzyna Myrcik

Grażyna Kołacz

Marlena Macherzyńska

Szkoła Podstawowa im. S. Ligonia w Truskolasach

„ŚLADAMI NASZYCH PRZODKÓW – EKONOMICZNA PODRÓŻ W PRZESZŁOŚĆ” PROJEKT EDUKACYJNY

Od 13 marca do 2 czerwca 2017 r. wszyscy uczniowie Gimnazjum w Zespole Szkół im. Stanisława Ligonia w Truskolasach uczestniczyli w zajęciach warsztatowych realizowanych według autorskiego pomysłu Grażyny Kołacz i Marleny Macherzyńskiej, a prowadzonych przez nauczycieli gimnazjum. Projekt edukacyjny łączył elementy wiedzy ekonomicznej, przedsiębiorczości i wychowania patriotycznego.

Realizacja projektu umożliwiła uczniom poznanie różnych rodzajów budżetu, od budżetu własnego poprzez obywatelski do budżetu przedsięwzięcia. Przyczyniła się również do wzrostu kompetencji związanych z planowaniem, tworzeniem, prezentacją i promowaniem przedsięwzięć (wycieczka „Śladami naszych przodków”). Poprzez twórcze zadania (gry edukacyjne, podejmowane działania) projekt rozbudził w uczniach aktywną i kreatywną postawę. Jego realizacja dostarczyła także wiedzy, jak pozyskiwać sojuszników i na co zwracać szczególną uwagę przy planowaniu wydatków. Dzięki udziałowi w projekcie uczniowie nabyli umiejętność analizy i oceny własnego sposobu gospodarowania środkami finansowymi, zostali przygotowani do podejmowania decyzji związanych z wyborem miejsc, które warto zwiedzić. W efekcie działań projektowych uczniowie potrafią opracować nie tylko własny budżet, ale także budżet przedsięwzięcia. Potrafią też wskazać różnice między bankiem a parabankiem. Dodatkowo podczas wizyty w Centrum Pieniądza NBP w Warszawie dowiedzieli się o etapach kształtowania się pieniądza i systemów pie-

niężnych, nauczyli się, jak rozpoznawać autentyczność banknotów i w co warto obecnie inwestować.

Usprawnione zostały podstawowe kompetencje uczniów niezbędne do osobistego rozwoju, m.in. umiejętność pracy w grupie, opisywania i prezentowania pomysłów, planowania i organizowania własnych zajęć, wymiany doświadczeń, podejmowania decyzji, rozumienia innych punktów widzenia niż własny oraz umiejętność wyszukiwania potrzebnych informacji w różnego rodzaju źródłach. Realizacja projektu przyczyniła się do wzrostu świadomości, stworzyła szanse na bogatszy rozwój intelektualno-osobowościowy, a tym samym przygotowała młodzież do wejścia w dorosłe życie osobiste, zawodowe i społeczne, rozbudziła postawy patriotyczne u większości, a u tych, którzy już wcześniej wykazywali się postawą patriotyczną wzmocniła ich przekonania, zwiększyła motywację, poszerzyła umiejętności, pozwoliła na pełniejszy rozwój własnych możliwości. Podczas dwumiesięcznych spotkań nastąpił wśród uczniów harmonijny, wszechstronny rozwój. Zdobywanie wiedzy i umiejętności dawało uczestnikom wiele radości, entuzjazmu, pozwalało na rozwijanie spontanicznej ciekawości poznawczej. Projektowi przyświecał cel wyposażenia uczniów w podstawową wiedzę ekonomiczną, którą będą mogli wykorzystać w dorosłym życiu. Projekt był zbiorem różnorodnych bodźców motywujących do działań prowadzących ku poznaniu, odkrywaniu i badaniu świata ekonomii.

Zajęcia warsztatowe

W ramach projektu uczniowie wzięli udział w warsztatach o następującej tematyce:

1. Co to jest budżet i jakie są jego rodzaje.
2. Budżet mój i mojej rodziny.
3. Planuję, tworzę i prezentuję – budżet przedsięwzięcia.
4. Śladami naszych przodków – miejsca związane z historią Polski.
5. Co nieco o bankach.
6. Jak dobrze sprzedać produkt? – różne formy promocji.

Najbardziej zaangażowani uczniowie uczestniczyli w wycieczce do Warszawy, podczas której zwiedzili Centrum Pieniądza NBP, gdzie wzięli udział w zajęciach pt. „Pieniądz z historią w tle”, w czasie których rozwiązywali zadania, odkrywając powiązania pomiędzy etapami kształtowania się pieniądza i systemów pieniężnych a przełomowymi wydarzeniami w dziejach świata i Polski. Trasa ścieżki prowadziła przez moduły Antyk – Średniowiecze – Nowożytność, Systemy pieniężne, Gabinet numizmatyka, Wojny, Twórca pieniądza i Produkcja pieniądza. Zajęcia trwały 90 minut i prowadzone były przez animatorów Centrum Pieniądza NBP. Dodatkowo uczniowie mieli okazję poznać zadania i funkcje NBP. Poza tym zwiedzili Łazienki Królewskie, Cytadelę, Powązki i Starówkę z pomnikiem Małego Powstańca.

Zwiedzanie Centrum Pieniądza NBP

Uczniowie przed Pałacem Prezydenckim w Warszawie

W ramach projektu odbyły się również konkursy: indywidualny konkurs plastyczny na plakat promujący wycieczkę „Śladami naszych przodków”, quiz wiedzy z zakresu przedsiębiorczości i ekonomii „Z podróżą w tle”, indywidualny konkurs na przygotowanie budżetu wycieczki „Śladami naszych przodków” oraz konkurs międzyklasowy – zabawa integracyjna w *escaperooms*, który wzbudził najwięcej emocji. Konkurs polegał na tym, że pięcioosobowe grupy uczestników zostały zamknięte w siedmiu pomieszczeniach i rozwiązując ukryte zadania, odnajdywały klucz, a następnie hasło do uwolnienia się. Na początku gry wręczono uczestnikom list „Jesteście grupą turystów, która się zgubiła i tylko zdobycie tajnego hasła pozwoli Wam się odnaleźć”. Uczniowie mieli do rozwiązania dziewięć ukrytych zadań o tematyce ekonomicznej. Rozwiązaniem każdego zadania była jedna cyfra. Ze wszystkich zebranych cyfr utworzył się numer telefonu, pod który uczestnicy musieli zadzwonić, aby się wydostać.

1 czerwca 2017 r. odbył się apel podsumowujący projekt, podczas którego uczestnicy za pomocą prezentacji multimedialnej zaprezentowali cele: główny i szczegółowe projektu oraz tematykę warsztatów.

Apel podsumowujący projekt

Ponadto podzielili się z całą społecznością szkolną, rodzicami i zaproszonymi gośćmi wiadomościami, które zdobyli w trakcie realizacji projektu. Zorganizowano też wystawę prac konkursowych i dokumentów powstałych w trakcie trwania projektu. Dyrektor szkoły – Małgorzata Zatyka wręczyła laureatom konkursów nagrody rzeczowe oraz pogratiulowała nagrodzonym i wszystkim uczniom, którzy uczestniczyli w tak ciekawym przedsięwzięciu, a także podziękowała pomysłodawczyniom i prowadzącym zajęcia.

2 czerwca 2017 r. odbył się panel dyskusyjny, podczas którego zebrane zostały opinie i wrażenia dotyczące zrealizowanego projektu – ankieta, dyskusja oraz pomysły w celu podjęcia nowych zadań w przyszłości.

Poniżej przedstawiamy opinie uczniów o projekcie:

– *Bardzo ciekawy projekt, który wyposażył mnie nie tylko w wiedzę z zakresu ekonomii i przedsiębiorczości, ale także zachęcił do dokładniejszego poznania naszej historii i wykazania się zdolnościami plastycznymi* – Zuzanna, kl. III;

– *Uważam, że udział w projekcie poszerzył moją wiedzę na temat planowania i sporządzania budżetu wycieczki, co mnie jako przyszłemu właścicielowi biura podróży bardzo się przyda* – Jakub, kl. III;

– *Uważam, że tego typu projekty są bardzo wartościowe, ponieważ dają nam konkretną wiedzę i umiejętności, które, moim zdaniem, są kluczowe i będziemy je wykorzystywać przez całe życie. Chętnie będę uczestniczyła w kolejnym takim projekcie* – Natalia, kl. II;

– *W tego typu projekcie brałem udział po raz pierwszy i nie ukrywam, że zainteresowała mnie tematyka ekonomiczna, a szczególnie rodzaje budżetu (nie sądziłem, że jest ich aż tyle). Jestem coraz bliższy podjęcia decyzji o związaniu swojej przyszłości z ekonomią* – Marcel, kl. I.

Projekt zyskał uznanie kapituły NBP i został nagrodzony I miejscem w kraju na najlepszy projekt własny.

**Grażyna Kołacz
Marlena Macherzyńska**

Uczniowie w Łazienkach Królewskich w Warszawie

dr Juliusz Sętowski

Ośrodek Dokumentacji Dziejów Częstochowy Muzeum Częstochowskiego

SZKOŁY W BUDYNKU PRZY ALEI JANA PAWŁA II NR 54 PRZYCZYNEK DO DZIEJÓW OŚWIATY CZĘSTOCHOWSKIEJ

Budynek, obecnie zajmowany przez Bank Ochrony Środowiska, przy alei Jana Pawła II nr 54 w Częstochowie zapisał się znacząco w dziejach miejscowej oświaty. Przez ponad sześćdziesiąt lat był siedzibą kilku szkół powszechnych, gimnazjów i liceum, a także szkoły wyższej.

W 1922 r., z inicjatywy nauczycieli częstochowskich zrzeszonych w miejscowym oddziale Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskich Szkół Średnich utworzono nową prywatną szkołę średnią. Do jej głównych organizatorów, a później administratorów należał Józef Dziuba, nauczyciel.

*Gimnazjum Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskich Szkół Średnich
(obecnie BOŚ przy al. Jana Pawła II).
(Ze zbiorów Alicji Winnickiej-Smolarek)*

Szkoła oficjalnie nosiła nazwę – Prywatne Humanistyczne Gimnazjum Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskich Szkół Średnich, jednak powszechnie używano nazwy skróconej – Gimnazjum Związkowe. Siedziba szkoły znajdowała się w kamienicy przy ul. Miedzianej (później była to ulica H. Kołłątaja, następnie gen. J. Sowińskiego, obecnie jest to

budynek przy alei Jana Pawła II nr 54). Właścicielem gmachu, który dzierżawiła szkoła był Jan Bielański.

W 1925 r. Gimnazjum posiadało niepełne prawa gimnazjum państwowego. W szkole zatrudnionych było wielu znakomitych nauczycieli i nauczycielek częstochowskich; w drugiej połowie lat dwudziestych, obok wymienionego już Józefa Dziuby, który w latach 1923–1925 prowadził zajęcia z historii, pracowali tu: Władysław Hyla (chemia, fizyka, przyrodoznawstwo), Maria Ostrzycka (język polski), Tadeusz Prüffer (historia, język polski), Małgorzata Postulka (język łaciński i język niemiecki), dr Stanisław Nowak (geografia), Stanisław Grobelny (matematyka), Juliusz Rzędowski (matematyka), dr inż. Henryk Podlewski, Karol Wopaleński (muzyka, śpiew), Kazimierz Staszewski (rysunki, prace ręczne), Stanisław Barylski (rysunki), Franciszek Chmara (gimnastyka), ksiądz Wojciech Mondry (religia katolicka), Józef Wahrmond (religia żydowska). W latach 1925–1933 nauczycielką w klasach wstępnych Gimnazjum Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskich Szkół Średnich była Ludwika Piątek (później żona Józefa Dziuby). Nauczycielka była również odpowiedzialna za sprawy administracyjne Gimnazjum. Od utworzenia szkoły stanowiska dyrektorów zajmowali kolejno: w latach 1922–1930 Karol Wolfke, nauczyciel chemii i fizyki, a w okresie 1930–1933 dr Wincenty Jasiewicz.

W 1933 r. Gimnazjum zostało przejęte przez Towarzystwo Szkoły Społecznej. Jako Prywatne Gimnazjum Męskie Towarzystwa Szkoły Społecznej (wkrótce Prywatne Liceum i Gimnazjum Męskie Towarzystwa Szkoły Społecznej) funkcjonowało w tym samym budynku co wcześniej Gimnazjum Związkowe (przy ulicy Sowińskiego 36). Gmach, który wzniesiono jako mieszkalny, nie był przystosowany do nauki szkolnej; głównym kłopotem były dwa odrębne wejścia do budynku, co dzieliło go na dwie części niepołączone ze sobą.

Do roku szkolnego 1937/1938 przy Liceum i Gimnazjum Towarzystwa Szkoły Społecznej funkcjonowała kierowana przez Ludwikę Dziubę, prywatna szkoła powszechna. Jednak ze względu na zwiększającą się z roku na rok liczbę uczniów w liceum i gimnazjum, szkołę powszechną zamknięto. W końcu lat trzydziestych do szkoły uczęszczało 240 uczniów (w 8 oddziałach), zajęcia prowadziło szesnaścioro nauczycieli (11 mężczyzn i 5 kobiet). W składzie grona pedagogicznego znajdowali się tacy nauczyciele i nauczycielki jak: Józef Dziuba, Juliusz Rzędowski, Władysław Hyla, dr Ludwik Lande (po 1945 zmienił nazwisko na Zakrzewski), Antoni Skinder, Tadeusz Książek, Irena Jarzębińska, Małgorzata Postulka, Ludwika Dziuba. Lekarzem szkolnym był dr Stanisław Nowak. Szkołą kierował Juliusz Rzędowski.

Józef Dziuba, który jako prezes zarządu przewodził Towarzystwu Szkoły Społecznej, wielokrotnie czynił starania, by Gimnazjum uzyskało status szkoły państwowej. Pomocą w tych działaniach służył przyjaciel Dziuby jeszcze z czasów nauki w rosyjskim Gimnazjum Męskim w Częstochowie inspektor armii generał dywizji Gustaw Orlicz Dreszer. Dzięki aktywności tych dwóch osób, zarząd Towarzystwa Szkoły Społecznej w Częstochowie w lipcu 1936 r. otrzymał zawiadomienie, że Gimnazjum uzyskało na rok szkolny 1936/1937 uprawnienia szkoły państwowej kategorii B. W kolejnym roku szkolnym placówce odebrano te uprawnienia, by w następnym – 1938/1939 ponownie je przyznać.

Przy Gimnazjum i Liceum Męskim Towarzystwa Szkoły Społecznej funkcjonowała w latach 1933–1939 prywatna szkoła powszechna (kierowana przez Ludwikę Dziubę). Nauczycielka prowadziła również wszelkie sprawy administracyjne, zarówno gimnazjum i liceum, jak i szkoły powszechnej. Od końca lat trzydziestych, w celu polepszenia warunków edukacyjnych, dyrekcja placówki wynajmowała w pobliżu szkoły kilka sal, w których umieszczono pracownie zajęć praktycznych i niewielką salkę gimnastyczną.

Ważnym momentem w życiu społeczności szkolnych – uczniów, ich rodziców i nauczycieli, była inicjatywa postawienia przy budynku szkolnym pomnika Józefa Piłsudskiego. W 1935 r. (po śmierci marszałka) z inicjatywy Towarzystwa Szkoły Społecznej zawiązano komitet budowy pomnika i dzięki ofiarności rodziców, nauczycieli (którzy m.in. prowadzili kursy oświatowe, a dochód przeznaczali na budowę pomnika) oraz przyjaciół szkół doprowadzono do jego odsłonięcia.

Stało się to w pierwszą rocznicę śmierci Piłsudskiego – 12 maja 1936 r. Pomnik autorstwa Stefana Policińskiego w lipcu 1937 r. został podarowany przez Towarzystwo Szkoły Społecznej miastu; przeniesiono go w bardziej okazałe miejsce – przed budynek zajmowany przez Państwowe Szkoły Powszechne nr 6 i 7 przy ulicy G. Narutowicza (obecnie Krakowska).

Gimnazjum i Liceum Towarzystwa Szkoły Społecznej zamknęły swoje podwoje po wybuchu wojny we wrześniu 1939 r. Przez cały okres okupacji niemieckiej budynek nie służył sprawom oświatowym. Sytuacja zmieniła się po wypędzeniu Niemców z Częstochowy. W lutym 1945 r. wśród 5 szkół prywatnych, które rozpoczęły działalność w Częstochowie, znalazło się Gimnazjum Towarzystwa Szkoły Społecznej. Zorganizowała je i zajmowała tam stanowisko kierowniczką administracyjnej Ludwika Dziuby. Kobieta prowadziła też starania w celu uruchomienia Szkoły Powszechnej Komitetu Rodzicielskiego.

*Pomnik Piłsudskiego przy Gimnazjum i Liceum Towarzystwa Szkoły Społecznej 1936 r.
(Ze zbiorów Krzysztofa Dziuby)*

*Odślonięcie pomnika Józefa Piłsudskiego przy Gimnazjum i Liceum Towarzystwa Szkoły Społecznej 12 V 1936 r.
(Ze zbiorów Krzysztofa Dziuby)*

Placówka o tej nazwie rozpoczęła działalność 1 września 1945 r. w budynku zajmowanym przez Gimnazjum i Liceum im. J. Słowackiego przy ul. T. Kościuszki nr 8.

Dzięki zabiegom Ludwika Dziuby w kwietniu 1946 r. szkoła została upaństwowiona i otrzymała nazwę – Publiczna Szkoła Powszechna nr 25; funkcjonowała do roku 1948 przy ul. T. Kościuszki, a później (już jako Szkoła Podstawowa nr 25) przy ul. gen. J. Sowińskiego.

Szkoła Podstawowa nr 25 (od 1960 r. z adresem przy alei Lenina 54) działała do roku 1977, później ją zamknęto.

Od roku akademickiego 1977/1978 obiekt przy alei Lenina nr 54 zajmowała Wyższa Szkoła Pedagogiczna (WSP); funkcjonował tam Zakład Socjologii i Kultury Współczesnej. WSP wynajmowała ten budynek do II połowy lat osiemdziesiątych XX wieku. Od tego czasu w gmachu nie funkcjonowała żadna placówka oświatowa.

Juliusz Sętowski

Joanna Drózdź
Żaneta Drożdżyńska
Agnieszka Jakubowska
Iwona Maj
Anna Pietras

Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Mikołaja Kopernika w Hutkach

DZIAŁANIA INTEGRACYJNE W ZESPOLE SZKOLNO-PRZEDSZKOLNYM IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA W HUTKACH

SPOTKANIE Z RODZICAMI

1 grudnia 2017 r. w Przedszkolu w Hutkach odbyło się spotkanie integracyjne z rodzicami pt. „Coraz bliżej święta”. Jego organizatorem były nauczycielki Joanna Drózdź i Żaneta Drożdżyńska. Spotkanie rozpoczęła dyrektorka Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. M. Kopernika w Hutkach Tamara Gwóźdź, zapraszając rodziców do obejrzenia przedstawienia. Przedszkolaki z grupy młodszej przygotowały występ artystyczny, w którym zaprezentowały swoje umiejętności recytatorskie, wokalne i taneczne. Nie zabrakło wspaniałej świątecznej atmosfery. Sala przedszkolna zamieniła się w piękną grudniową noc.

Spotkanie integracyjne

Spotkanie odbyło się w godzinach popołudniowych. Migoczące światelka w sali nabrały blasku, a świecące choinki oraz biel śniegu za oknem sprawiły, że wszyscy poczuli urok Świąt Bożego Narodzenia. Na stołach znalazły się słodkości i pyszne, świąteczne ciasta, które zostały upieczone przez mamy i babcie dzieci przedszkolnych, za co serdecznie dziękujemy. Kolejną częścią spotkania były warsztaty plastyczne, w których rodzice wraz z dziećmi wykonali z płatków kosmetycznych pięknego bałwana, który stał się ozdobą sali przedszkolnej.

Wspólnie spędzony czas był źródłem dobra, radości i integracji. Uśmiechnięte twarze dzieci i rodziców dały nam znak, że było wspaniale. To spotkanie stało się dla nas inspiracją do organizacji kolejnego...

IMIENINY PATRONA

Mikołajki to tradycyjna, polska nazwa święta ku czci Świętego Mikołaja, biskupa Miry. W kalendarzu świąt katolickich i prawosławnych dzień ten przypada na 6 grudnia. Do XIX wieku był to na ziemiach polskich dzień wolny od pracy. W 1969 roku w Kościele katolickim zniesiono święto, jest to już tylko tzw. wspomnienie dowolne. Od średniowiecza w wigilię tego dnia Święty Mikołaj (a właściwie osoba przebrana za niego) przynosił dzieciom prezenty. Współcześnie w Polsce, nocą, podkłada się dzieciom drobne upominki, małe zabawki, a przede wszystkim słodycze. W XIX i XX wieku, Mikołaj obdarzający dzieci podarkami w swoje święto, został przekształcony w baśniową postać rozdającą prezenty w Boże Narodzenie, wykorzystywaną w kulturze masowej. Uczniowie samorządu uczniowskiego ZSP im. M. Kopernika w Hutkach postanowili do tych tradycji dodać nowy akcent, łączący je z osobą swego patrona i urządzili swojemu patronowi – najślawniejszemu polskiemu Mikołajowi – uroczyste imieniny.

6 grudnia w naszej szkole odbył się konkurs na najlepszego Mikołaja organizowany przez samorząd uczniowski. Uczniowie wszystkich klas przyszli do szkoły przebrani zgodnie z tematyką konkursu, w szkolnych ławkach tego dnia zasiadali Mikołajowie wraz ze śnieżynkami, elfami i reniferami. Na specjalnym apelu wyłoniono najlepszego

Mikołaja, wszyscy zrobili sobie pamiątkowe zdjęcie z Mikołajem Kopernikiem, a najbardziej zaangażowani otrzymali nagrody i dyplomy. Tego dnia grupa „starszaków” pod kierunkiem Iwony Maj zaprosiła swoich rodziców na przedstawienie.

Przedstawienie mikołajkowe dla rodziców

Dzieci przygotowały piękny montaż słowno-muzyczny, który pokazywał jak Święty Mikołaj pracował w fabryce ze swoimi pomocnikami, aby móc rozdać wszystkim dzieciom wspaniałe podarunki. Rodzice nagrodzili dzieci gromkimi brawami. Pani dyrektor również wyraziła swoje uznanie dla małych artystów. Miło spędzony czas uświetniły zdjęcia oraz prezenty zakupione przez radę rodziców. Wszyscy zgodnie stwierdzili, że mikołajkowe spotkanie to doskonały sposób na wprowadzenie w atmosferę zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia. niespotykane połączenie różnych tradycji przyniosło ciekawy i zaskakujący efekt. Ubiegłoroczne obchody pokazały, że idea łączenia różnych elementów kulturowych, nawet dość odległych, jest możliwa przy zaangażowaniu i dobrej woli.

Spotkanie wigilijne

WIGILIA

Grudzień to miesiąc, który każdemu z nas kojarzy się, przede wszystkim, z pięknymi

Świątami Bożego Narodzenia. Wszyscy czekamy na te wyjątkowe, rodzinne spotkania w blasku choinki z niepowtarzalną atmosferą i kołędami w tle...

10 grudnia 2017 r. odbyło się szczególne, wigilijne spotkanie z osobami niepełnosprawnymi z terenu gminy. Uczestnicy zostali zaproszeni do ZS-P im. M. Kopernika w Hutkach, gdzie czekało na nich moc wrażeń w pięknie udekorowanej sali. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele władz gminy Konopiska, z wójtem Jerzym Żurkiem oraz przewodniczącym Rady Gminy Edwardem Bałdygą. Tego dnia najważniejsze jednak były osoby niepełnosprawne, które licznie przybyły na uroczystość wraz ze swoimi opiekunami.

W czasie wigilijnego spotkania była okazja obejrzenia pełnego uroku, nastrojowego, bożonarodzeniowego programu artystycznego przygotowanego przez uczniów pod kierunkiem nauczycieli oraz posłuchania kolęd śpiewanych przez członkinie Koła Gospodyń Wiejskich w Hutkach.

W trakcie uroczystości została odprawiona Msza święta, celebrowana przez ks. S. Ciastka, proboszcza parafii w Rększowicach. Uczestniczyli w niej również księża z pozostałych parafii z terenu gminy.

Był czas na symboliczne połamanie się chlebem i życzenia od wójta oraz przewodniczącego Rady Gminy. Potem wszyscy goście, jak nakazuje polska tradycja, skosztowali postnych dań, które pojawiły się na odświętnie udekorowanych stołach z pięknymi stroikami i gwiazdami betlejemskimi, przypominającymi wszystkim, że święta tuż, tuż...

Do stworzenia serdecznej, pełnej życzliwości atmosfery w czasie niedzielnego popołudnia przyczyniło się wiele osób – pracowników i uczniów ZSP w Hutkach, którzy przygotowali uroczystość we współpracy z władzami gminy oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Konopiskach.

**Joanna Drózdź
Żaneta Drożdżyńska
Agnieszka Jakubowska
Iwona Maj
Anna Pietras**

Elżbieta Janik
Muzeum Częstochowskie

PROJEKTY EDUKACYJNE REALIZOWANE PRZEZ DZIAŁ PRZYRODY MUZEUM CZĘSTOCHOWSKIEGO W ROKU SZKOLNYM 2017/2018

Dział Przyrody Muzeum Częstochowskiego realizuje szeroko pojętą edukację poprzez organizowanie odczytów, prelekcji, pogadań oraz lekcji muzealnych, wypełniając tym samym ideę wszechstronnego i bezpośredniego kształcenia szerokiego kręgu odbiorców.

W stałej ofercie edukacyjnej Działu Przyrody znajduje się 15 tematów lekcji, które można ująć w 3 bloki tematyczne opisujące faunę i florę naszego regionu, dzieje geologiczne okolic Częstochowy oraz tematy mówiące o ekologii i ochronie środowiska najbliższej okolicy.

Każdy z ww. bloków tematycznych zawiera pewne elementy traktujące o ekologii, jak chociażby wskazanie gatunków fauny i flory istotnych dla regionu częstochowskiego, jednak ostatni blok zawiera pojęcia ściśle związane z obszarem ekologicznym i środowiskowym.

Tematyka zajęć realizowanych w bieżącym roku przedstawia się następująco:

1. **Ciekawostki z życia owadów. Owady podlegające w Polsce ochronie gatunkowej** – lekcja prowadzona w oparciu o kolekcję owadów (motyle dzienne, nocne, chrząszcze), podczas której omawiane są takie zjawiska jak: rozwój owadów, dymorfizm płciowy, myrmekofilia czy mimikra. Podczas zajęć wykorzystywane są także owady pożyteczne oraz szkodniki, jak również kolekcja owadów chronionych (motyli i chrząszczy), charakteryzująca entomofaunę naszego regionu

oraz przyczyny i źródła zagrożeń występujące w przyrodzie.

2. **Morze jurajskie na obszarze Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej** – zajęcia prowadzone w oparciu o kolekcję paleontologiczną (amonity, belemnity, małże, łodziki, ramienionogi, skamieniałe kości pliozaura itp.), charakteryzujące okres jurajski w dziejach ziemi częstochowskiej.
3. **Ptaki okolic Częstochowy** – podczas zajęć wykorzystywana jest kolekcja ornitologiczna, charakteryzująca ptaki żyjące w różnych środowiskach, takich jak: las, woda, skały, otwarte przestrzenie itp.
4. **Biocenoza lasu. Wpływ różnego rodzaju zagrożeń na jej funkcjonowanie** – zajęcia charakteryzujące zbiorowiska leśne (warstwowość lasu, skład gatunkowy, zmiany w porach roku itp.) z wykorzystaniem zwierząt związanych ze środowiskiem leśnym, np. dzięciołów, lisów, jeży, owadów (chronionych oraz szkodników lasów).
5. **Rezerваты przyrody najważniejszą formą ochrony środowiska. Osobliwości przyrody rezerwatów naszego regionu** – lekcja prowadzona w oparciu o prezentację multimedialną ukazującą najważniejsze rezerваты przyrody ziemi częstochowskiej. Na zajęciach wykorzystywane są okazy ptaków, owadów, nietoperzy czy roślin występujących na omawianym terenie.
6. **Nietoperze – latające ssaki naszego regionu** – zajęcia charakteryzujące bio-

logię i środowisko życia nietoperzy z uwzględnieniem gatunków występujących w okolicach Częstochowy oraz wykorzystaniem kolekcji chiropterologicznej.

7. **Zwierzęta minionych epok** – zajęcia podczas których charakteryzujemy zwierzęta wymarłe od okresu kambryjskiego w erze paleozoicznej poprzez okres jurajski w erze mezozoicznej, aż po czwartorzęd ery kenozoicznej. Na lekcji wykorzystywane są skamieniałości, m.in. trylobitów, amonitów, jeżowców, skamieniałe zęby pliozaura oraz kości mamuta czy niedźwiedzia jaskiniowego.
8. **Osobliwości botaniczne okolic Częstochowy** – lekcja prowadzona z wykorzystaniem kolekcji botanicznej (okazów zielnikowych), najcenniejszych roślin naszego regionu ze szczególnym uwzględnieniem gatunków endemicznych oraz reliktowych.
9. **Najpiękniejsze owady świata** – lekcja prowadzona w oparciu o kolekcję owadów Egzotycznych, w skład której wchodzi motyle dzienne, nocne oraz chrząszcze reprezentujące różne krainy zoogeograficzne.
10. **Struktura i funkcjonowanie ekosystemu. Charakterystyka ekosystemów naszego regionu** – zajęcia charakteryzujące ekosystem oraz jego skład, ukazujące obieg materii i energii w przyrodzie oraz podstawowe poziomy troficzne (producenti, konsumenci, reducenti). Na przykładzie ekosystemów naszego regionu zwracamy szczególną uwagę na ekosystemy jaskiniowe. Na lekcji wykorzystywane są okazy ptaków, owadów oraz nietoperzy (dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej, uczniów klas gimnazjalnych i szkoły średniej).
11. **Populacja jako podstawa kształtowania środowiska. Przykłady populacji ziemi częstochowskiej** – lekcja charakteryzująca populacje roślin i zwierząt w naszym regionie z wykorzystaniem eksponatów, podczas której omawiane są także podstawowe pojęcia ekologiczne, np.: populacja, ekosystem czy biocenoza (dla uczniów klas gimnazjalnych i szkoły średniej).
12. **Wartości przyrodnicze projektowanego Jurajskiego Parku Narodowego** – zajęcia prowadzone w oparciu o prezentację multimedialną charakteryzującą

obszar projektowanego Parku Narodowego. Podczas zajęć wykorzystywane są okazy roślin i zwierząt bytujących na wyżej wymienionym terenie (dla uczniów klas gimnazjalnych i szkoły średniej).

13. **Płazy i gady okolic Częstochowy** – zajęcia prowadzone w oparciu o kolekcję herpetologiczną (np. żaby, zaskrońce, żmija zygzakowata), opisujące środowisko oraz cechy życiowe wyżej wymienionych zwierząt.
14. **Las karboński** – zajęcia charakteryzujące okres karboński w dziejach Ziemi z wykorzystaniem skamieniałości z wymienionego okresu (odciski kalamitów, sigilarii, kordaitów, skrzypów itp.). Eksponaty pochodzą z terenu Górnego Śląska.
15. **Ciekawostki o losiu, który w Muzeum mieszka** – podczas zajęć wykorzystywany jest spreparowany okaz losia znajdujący się w sali edukacyjnej. Omawiana jest biologia, ekologia oraz interesujące zachowania tego niezwykłego zwierzęcia. Zajęciom towarzyszy prezentacja multimedialna.

Warto zaznaczyć, że lekcje muzealne mają dużą wartość przede wszystkim dlatego, że podstawowym nośnikiem wiadomości jest eksponat, dzięki któremu można w pełni realizować metodę pogładowości nauczania. To właśnie dzięki możliwości upogładowienia oświatowa funkcja muzeum ma przewagę nad szkołą. Zajęcia takie wzbogacane są również poprzez prezentacje multimedialne, które zawierają nie tylko fotografie eksponatów z naszych zbiorów, ale również obrazują zjawiska i procesy zachodzące w przyrodzie. Skonstruowane w ten sposób lekcje wpływają na kształtowanie osobowości ucznia, jak również uczą wrażliwości na piękno otaczającej przyrody, są ponadto doskonałym uzupełnieniem szkolnych programów nauczania. O jakości prowadzonych przez nas zajęć świadczą przede wszystkim dane frekwencyjne, które pokazują, iż w latach 2003–2017 odbyło się 666 lekcji, w których brało udział 12749 osób.

Zajęcia edukacyjne prowadzone są nie tylko w sali edukacyjnej Działu Przyrody Muzeum Częstochowskiego, która mieści się w Kamienicy Mieszczańskiej przy ul. Katedralnej 8, ale również na wystawach czasowych. Obecnie w Ratuszu Muzeum Częstochowskiego prezentujemy jedną z najchętniej odwiedzanych ekspozycji zatytuło-

waną **Najpiękniejsze owady świata**. Wystawa autorstwa Ewy Kaczmarzyk, liczy około tysiąc owadów z trzech krain zoogeograficznych: neotropikalnej, indoaustrijskiej oraz etiopskiej. Prezentowane są również motyle nocne i chrząszcze świata.

Na wspomnianej ekspozycji prowadzimy lekcje muzealne, weekendowe warsztaty rodzinne oraz oprowadzanie kuratorskie. Wystawa została otwarta 16 lutego 2018 r. i potrwa do maja br.

W ubiegłym roku Dział Przyrody Muzeum Częstochowskiego zaprosił placówki oświatowe do udziału w II edycji konkursu fotografii przyrodniczej **Jurajska przyroda w obiektywie**.

Celem projektu było między innymi zachęcenie młodych ludzi do interpretowania świata przyrody poprzez sztukę, jaką jest fotografia oraz promowanie walorów przyrodniczych Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Wzięło w niej udział 35 placówek oświatowych z Częstochowy i regionu. Złożono 208 prac wykonanych przez 116 uczniów. Uczestnicy rywalizowali w 3 kategoriach wiekowych: klas IV–VII szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół średnich.

5 lutego 2018 r. jury pod przewodnictwem Krzysztofa Pierzgałskiego wyłoniło laureatów konkursu, zwracając szczególną uwagę na prace zdradzające szczerą zainteresowanie tematem i zaangażowanie fotografującego. Przedmiotem oceny były m.in. oryginalność, inwencja twórcza, sugestywność przekazu, wartość artystyczna oraz merytoryczna wykonanych zdjęć.

Praca Lilu Policińskiej zatytułowana „Studnia jesieni”, którą uhonorowano Grand Prix oraz przyznano tytuł Młodego Fotografy Jurajskiej Przyrody 2017, zostanie opublikowana w kwietniowym numerze miesięcznika „Przyroda Polska” oraz zamieszczona na stronie internetowej Związku Polskich Fotografów Przyrody Okręg Śląski – www.zpfp.slask.pl. Autorka jest uczennicą Społecznej Szkoły Podstawowej nr 2 im. Z. Herberta w Częstochowie. Praca została przygotowana pod kierunkiem Małgorzaty Marciniak.

Laureaci II edycji konkursu:

Szkoły podstawowe kl. IV–VII

- I miejsce – Aleksandra Stemplewska, 12 lat, Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 53 im. M. Skłodow-

skiej-Curie w Częstochowie. Tytuł pracy: „Zielona Góra – Kusięta”, Kusięta, 15.12.2017 r. Opiekun: Janusz Rapalski,

- II miejsce – Weronika Rostkowska, 13 lat, Szkoła Podstawowa nr 32 im. J. Dudy-Gracza w Częstochowie. Tytuł pracy: „Chwilo trwaj”, Łąka nad Wartą, październik 2017 r. Opiekun: Ilona Wajsb-Michałek,
- III miejsce – Maja Ozieriańska, 12 lat, Szkoła Podstawowa nr 47 im. M. Konopnickiej w Częstochowie. Tytuł pracy: „Złoty Potok jesienia”, Złoty Potok, 24.10.2016 r. Opiekun: Monika Marczyk.
- Wyróżnienia:
 1. Joanna Owczarek, 12 lat, Szkoła Podstawowa nr 38 im. L. Zamenhofa w Częstochowie. Tytuł pracy: „Skalne kwiaty”, Góra Biakło. Opiekun: Wioletta Dobiech,
 2. Patryk Kramkowski, 13 lat, Szkoła Podstawowa Specjalna w Zespole Niepublicznych Placówek Oświatowych w Częstochowie. Tytuł pracy: „Liść”, Koszęcin park. Opiekun: Sebastian Adamus,
 3. Mateusz Wolnicki 14 lat, Publiczna Szkoła Podstawowa w Borze Zajacińskim, Tytuł pracy. Opiekun: Katarzyna Hamela,
 4. Lilu Policińska, 12 lat, Społeczna Szkoła Podstawowa nr 2 im. Z. Herberta w Częstochowie. Tytuł pracy: „Studnia jesieni”, Sokole Góry, 4.09.2016 r. Opiekun: Małgorzata Marciniak.

Gimnazja

- I miejsce – Bartosz Żaczek, 15 lat, Szkoła Podstawowa nr 29 im. Królowej Jadwigi w Częstochowie. Tytuł pracy: „Wrzosówki na wypasie”, Olsztyn, 14.09.2014 r. Opiekun: Alina Witczak,
- II miejsce – Oliwia Konarska, 15 lat, Szkoła Podstawowa nr 29 im. Królowej Jadwigi w Częstochowie. Tytuł pracy: „Zimowy czar”, Szarlejka, 1.12.2017 r. Opiekun: Alina Witczak,
- III miejsce ex aequo – Miłosz Kałuża, 15 lat, Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej w Opatowie. Tytuł pracy: „Jaszczurka żyworodna”, Opatów las, 12.08.2016 r. Opiekun: Ewelina Hełuszka,

- III miejsce ex aequo – Edyta Kowalik, 14 lat, Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej w Opatowie. Tytuł pracy: „Pejzaż zimowy”, Opatów, 29.01.2017 r. Opiekun: Ewelina Heluszka.

Szkoły średnie

- I miejsce – Aleksandra Tałaj, 17 lat, Zespół Szkół im. B. Prusa w Częstochowie. Tytuł pracy: „W oczekiwaniu”, Olsztyn. Opiekun: Anna Przygoda,
- II miejsce – Piotr Wilk, 16 lat, Zespół Szkół Specjalnych nr 28 w Częstochowie. Tytuł pracy: „Moje korzenie”, Złoty Potok, maj 2017 r. Opiekun: Irena Wilk (mama), Dorota Kamińska,
- III miejsce – Weronika Gorczyńska, 17 lat, Zespół Szkół Przemysłu Mody i Reklamy im. W.S. Reymonta w Częstochowie. Tytuł pracy: „Poranek”, Częstochowa 12.11.2017 r. Opiekun: Beata Pusz.
- Wyróżnienia:
 1. Aleksandra Mstowska 17 lat, Zespół Szkół Przemysłu Mody i Reklamy im. W.S. Reymonta w Częstochowie. Tytuł pracy: „Inna planeta”, Częstochowa

Wyczerpy 8.12.2017 r. Opiekun: Beata Pusz,

2. Aleksandra Kudela, 18 lat, Zespół Szkół im. B. Prusa w Częstochowie. Tytuł pracy: „Znaki przeszłości”, Mstów, październik 2017 r. Opiekun: Anna Przygoda,
3. Anna Bartnik, 16 lat, Zespół Szkół im. B. Prusa w Częstochowie. Tytuł pracy: „W blasku słońca”, Sokole Góry, październik 2017 r. Opiekun: Anna Przygoda.

Wernisaż prac oraz wręczenie nagród i wyróżnień dla laureatów konkursu odbyło się 6 kwietnia 2018 r. o godz. 12⁰⁰ w Pawilonie Wystawowym Muzeum Częstochowskiego w Parku im. S. Staszica. Strona artystyczna wernisażu pt.: „Kosmiczne zawinirowanie”, przygotowana została przez uczniów Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 1 w Częstochowie pod kierunkiem nauczycieli: Ilony Nawrot, Agaty Filipiuk-Mojsy oraz Kariny Stasiak zaś o oprawę muzyczną zadbała Aleksandra Trąbska.

Elżbieta Janik

*Praca Lilu Policińskiej zatytułowana „Studnia jesieni”
uhonorowana Grand Prix oraz wyróżnieniem*

Anna Zawistowska

Michael Bridge Communication
Akademia Bezpiecznego Puchatka

100 000 UCZESTNIKÓW OGÓLNOPOLSKIEGO TESTU BEZPIECZEŃSTWA – JAKICH ODPOWIEDZI UDZIELAŁY DZIECI?

1 00 000 dzieci, z blisko 7 000 szkół podstawowych w całej Polsce, wzięło udział w Ogólnopolskim Teście Bezpieczeństwa organizowanym w ramach programu edukacyjnego Akademia Bezpiecznego Puchatka. Test sprawdza i utrwala wiedzę dzieci z zakresu szeroko pojętego bezpieczeństwa. Wyniki tegorocznej edycji testu pokazują, że dzieci przyswoiły ogólną wiedzę na temat zachowania w niebezpiecznych sytuacjach oraz, że jest ona na wysokim poziomie. Jednak znalazły się pytania, które budziły wątpliwości. Dlatego dalsza edukacja najmłodszych w zakresie bezpieczeństwa jest bardzo istotna.

Jak co roku Ogólnopolski Test Bezpieczeństwa, organizowany w ramach programu Akademia Bezpiecznego Puchatka, którego patronami są Komendant Główny Policji oraz Kuratoria Oświaty, cieszył się

ogromnym zainteresowaniem. Sprawdzał wiedzę zdobytą wcześniej podczas specjalnych zajęć Akademii poświęconych tematyce bezpieczeństwa. Test zawierał 15 pytań. Weryfikowana była wiedza z obszaru prawidłowego zachowania na drodze (w tym jak zachowywać się prawidłowo będąc pieszym, rowerzystą i pasażerem w samochodzie), a także bezpiecznego korzystania z Internetu oraz kwestii związanych z pierwszą pomocą.

WYNIKI OGÓLNOPOLSKIEGO TESTU BEZPIECZEŃSTWA

PIERWSZA POMOC

Prawie wszystkie dzieci, bo aż 99%, po trafiły prawidłowo wskazać numery alarmowe, pod które należy dzwonić w razie niebezpiecznych sytuacji zarówno tych, które mogą mieć miejsce na drodze jak i w domu. Taka sama liczba uczniów biorących udział w teście, właściwie wskazała wyposażenie apteczki. Natomiast bardziej kłopotliwym okazało się pytanie dotyczące wychłodzenia organizmu i użycia folii ratunkowej – właściwą odpowiedź wskazało 84% uczniów. – *Folia termiczna może uratować życie, w sytuacjach kiedy komfort termiczny poszkodowanego jest zagrożony. Przede wszystkim dotyczy to poszkodowanych narażonych na nieoczekiwane działanie niskiej temperatury: uczestników wypadków drogowych,*

odmrożeń, sytuacji gdy dochodzi do tzw. wstrząsu i w innych stanach nagłych. Dlatego wiedza, w jaki sposób używać folii ratunkowej oraz umiejętność wykorzystania tej wiedzy w niespodziewanej sytuacji może nawet uratować życie – tłumaczy ratownik medyczny Grzegorz Olszewski.

BEZPIECZEŃSTWO NA DRODZE

98% uczniów poprawnie wskazało, że obowiązkiem pasażera w samochodzie jest zapinanie pasów. Tyle samo dzieci ma świadomość, że pieszy uczestnik ruchu drogowego zobowiązany jest do noszenia elementów odblaskowych po zmroku. Natomiast na uwagę zasługuje pytanie, które w zeszłorocznej edycji testu okazało się dla dzieci najtrudniejsze. W 2017 roku na pytanie, którą stroną pobocza lub jezdni należy się poruszać, gdy nie ma chodnika, prawidłowo odpowiedziało ok. 75% dzieci. Na to samo pytanie w tym roku, właściwej odpowiedzi udzieliło już 82% uczniów. Wyniki te wskazują, że edukacja dzieci przynosi efekty, a ich wiedza w zakresie bezpiecznego zachowania na drodze wzrasta. Nie oznacza to jednak, że można zaprzestać edukacji w tym obszarze. Warto skupić się na kwestiach, które wymagają szczególnej uwagi przy jednoczesnym powtarzaniu i utrwalaniu dzieciom pojęć już im znanych.

BEZPIECZEŃSTWO W INTERNECIE

Na uwagę zasługuje również obszar odnoszący się do bezpieczeństwa w Internecie. Około 10% dzieci błędnie wskazało, że wszystkie informacje podane w Internecie są prawdziwe. Ten z pozoru nieduży odsetek mimo wszystko powinien sygnalizować opiekunom, w którym obszarze należy być wyjątkowo czujnym, tym bardziej mając świadomość, że coraz młodsze dzieci korzystają z Internetu. Zadaniem opiekunów, a także nauczycieli jest edukacja najmłodszych w zakresie odróżniania tego co dobre i korzystne w Internecie, od tego, czego

lepiej unikać i w co nie wierzyć. Warto także połączyć teorię z praktyką i wspólnie z dzieckiem korzystać z cyberprzestrzeni. Pociuszające jest jednak, że aż 96% dzieci wiedziało jak należy zachować się, gdy pozna się kogoś w sieci. Zróżnicowane wyniki w kategorii bezpieczeństwa w Internecie pokazują, że tematyka cyberprzestrzeni wymaga dalszej edukacji, aby zapobiegać wielu potencjalnym zagrożeniom.

BEZPIECZEŃSTWO W DOMU

98% dzieci wie, komu może otworzyć drzwi, gdy zostaje w domu bez opieki. Również tyle samo najmłodszych prawidłowo wskazało przedmioty, które mogą być niebezpieczne i te, którymi można się bawić. Jednak mimo znajomości zasad bezpiecznej zabawy w domu, to wiedza najmłodszych na temat właściwych zachowań podczas zabaw na podwórku jest mniejsza. Jest to sygnał dla rodziców, że należy dzieci zapoznać z potencjalnymi zagrożeniami, które mogą je spotkać podczas zabawy na zewnątrz.

– Wysoki poziom prawidłowych odpowiedzi w Teście Bezpieczeństwa pokazuje, że edukacja dzieci w tematyce szeroko pojętego bezpieczeństwa przynosi efekty. Jednocześnie wątpliwości, które pojawiają się przy niektórych zagadnieniach są sygnałem, że ciągle utrwalanie zasad bezpieczeństwa i dalsza edukacja są niezbędne. Warto zatem organizować różne akcje, które w atrakcyjny i przystępny sposób wspierają edukację i przekazują dzieciom wiedzę na tematy związane z bezpieczeństwem. Przykładem takiego programu jest Akademia Bezpiecznego Puchatka – mówi Dorota Liszka, manager ds. komunikacji korporacyjnej firmy Maspex.

Więcej informacji na stronie:
akademiapuchatka.pl

Zdjęcie ze strony organizatora akcji.

Anna Zawistowska

WOM CZĘSTOCHOWA

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie

tel. 34 360 60 04
faks 34 360 62 39
womczest.edu.pl

Śląskie.

al. Jana Pawła II 126/130
42-200 Częstochowa
info@womczest.edu.pl

Publiczna placówka doskonalenia nauczycieli prowadzona przez Województwo Śląskie akredytowana przez Śląskiego Kuratora Oświaty

**Wojewódzka
Placówka
Doskonalenia
Nauczycieli**

**Publiczna Biblioteka
Pedagogiczna**
z filiami w:
Kłobucku, Lelowie
Lublińcu, Myszkowie

**Wydawnictwo
RODN „WOM”**

OFERTA EDUKACYJNA DLA SZKÓŁ I PLACÓWEK

- roczne wspomaganie rozwoju szkół i placówek
- szkolenia rad pedagogicznych
- działania wspierające szkołę/placówkę adresowane do rodziców i uczniów

DOSKONALENIE KADRY OŚWIATOWEJ

- konferencje, kongresy
- seminaria, warsztaty
- wideokonferencje, wykłady
- szkolenia (stacjonarne, online, mieszane)
- konsultacje indywidualne
- doradztwo metodyczne
- sieci współpracy i samokształcenia
- kursy doskonalące
- kursy kwalifikacyjne

UPOWSZECHNIANIE PRZYKŁADÓW DOBREJ PRAKTYKI

PUBLIKACJA OTWARTYCH ZASOBÓW EDUKACYJNYCH

PROJEKTY

- regionalne
- ogólnopolskie
- europejskie

WOJEWÓDZKIE KONKURSY PRZEDMIOTOWE

KONKURSY TEMATYCZNE DLA NAUCZYCIELI I UCZNIÓW

INFORMACJA PEDAGOGICZNA

BADANIA I ANALIZY EDUKACYJNE

WSPÓŁPRACA Z PODMIOTAMI DZIAŁAJĄCYMI NA RZECZ EDUKACJI

WARSZTAT INFORMACYJNO- -BIBLIOGRAFICZNY

- zbiory
 - książki
 - czasopisma
 - multimedia
- katalogi online
 - książki
 - multimedia
 - artykuły z czasopism
 - regionalia
 - uroczystości szkolne
- Prawo w oświacie
- Webowa biblioteka
- Zestawienia bibliograficzne

ZAJĘCIA EDUKACYJNE

- edukacja czytelnicza i medialna,
- biblioterapia
- bezpieczeństwo w Internecie
- edukacja filmowa i dziennikarska
- projekty edukacyjne
- Cała Polska czyta dzieciom
- konkursy i spotkania czytelnicze
- wystawy okolicznościowe

DOSKONALENIE NAUCZYCIELI BIBLIOTEKARZY

- konferencje
- warsztaty
- seminaria
- wideokonferencje
- sieci współpracy i samokształcenia
- konsultacje indywidualne

„CZĘSTOCHOWSKI BIULETYN OŚWIATOWY”

czasopismo edukacyjne
adresowane głównie
do nauczycieli i osób
związanych z oświatą
wydawane kwartalnie:

- w formie papierowej
- w formie plików PDF
na stronie internetowej ośrodka

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZO-POLIGRAFICZNA

- skład i łamanie tekstu
- przygotowanie do druku
- druk cyfrowy

WSPÓŁPRACA Z PLACÓWKAMI OŚWIATOWYMI

- karty indywidualne
dla poradni psychologiczno-
-pedagogicznych
- druki i rewersy dla bibliotek
- dyplomy
- druki okolicznościowe

Zdjęcia z wystawy
 „Patriotyzm bliżej ucznia
 – patriotyczna wizytówka przedszkola, szkoły, placówki”,
 towarzyszącej konferencji w ramach obchodów
 100-lecia Niepodległości Polski,
 adresowanej do dyrektorów przedszkoli, szkół i placówek
 oraz przedstawicieli jednostek
 samorządu terytorialnego,
 która odbyła się 24 kwietnia 2018 r.
 w Centralnej Szkole Państwowej Straży Pożarnej
 w Częstochowie.

Fot. P. Włodarczyk